

Suomenkielinen laitos

Tiedonantoja ja ilmoituksia

61. vuosikerta

23. toukokuuta 2018

Sisältö

I Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot

PÄÄTÖSLAUSELMAT

Alueiden komitea

AK:n 127. täysistunto, 31.1.2018–1.2.2018

2018/C 176/01	Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta "Euroopan komission vuotuinen kasvuselvytys 2018"	1
2018/C 176/02	Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta "ERI-rahastojen yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen muuttaminen rakenteellisten uudistusten tukemiseksi"	5
2018/C 176/03	Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta "Komission ehdotus neuvoston päätökseksi sen toteamisesta, että on olemassa selvä vaara, että Puola loukkaa vakavasti oikeusvaltioperiaatetta"	8

LAUSUNNOT

Alueiden komitea

AK:n 127. täysistunto, 31.1.2018–1.2.2018

2018/C 176/04	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "COSME-ohjelman tulevaisuus vuoden 2020 jälkeen: alue- ja paikallisenäkökulma"	10
2018/C 176/05	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Unionin uudistetun syrjäisimpiä alueita koskevan strategian kattava soveltaminen"	15
2018/C 176/06	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Alue- ja paikallistason edustajien Erasmus-ohjelma" .	21
2018/C 176/07	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Rinnakkaiselon edistäminen ristiriitaisia näkemyksiä herättävien lajien kanssa EU:n luontodirektiivien puitteissa"	25
2018/C 176/08	Euroopan alueiden komitean lausunto – Digitaaliset sisämarkkinat – väliarviointi	29

2018/C 176/09	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Pohdinta-asiakirja EU:n rahoituksen tulevaisuudesta"	34
2018/C 176/10	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Yhdenmetyt alueelliset investoinnit EU:n vuoden 2020 jälkeisen koheesiopolitiikan haasteena"	40

III Valmistelevat säädökset

ALUEIDEN KOMITEA

AK:n 127. täysistunto, 31.1.2018–1.2.2018

2018/C 176/11	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Aloite sinisen talouden kestävää kehittämistä varten läntisen Välimeren alueella"	46
2018/C 176/12	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Vuoden 2020 jälkeistä yksinkertaistamista seuraavan korkean tason asiantuntijaryhmän loppupäätelmät ja suositukset"	51
2018/C 176/13	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Eurooppa liikkeellä: maantieliikenteen työvoimanäkökohdat"	57
2018/C 176/14	Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta "Eurooppa liikkeellä: saumattomien liikkuvuusratkaisujen edistäminen"	66

I

(Päätöslauselmat, suositukset ja lausunnot)

PÄÄTÖSLAUSELMAT
ALUEIDEN KOMITEA

AK:N 127. TÄYSISTUNTO, 31.1.2018–1.2.2018

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Euroopan komission vuotuinen kasvuselvytys 2018”

(2018/C 176/01)

EPP-, PES-, ALDE-, EA- ja ECR-ryhmien esittämä

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK), joka

- ottaa huomioon Euroopan komission tiedonannon vuotuisesta kasvuselvytyksestä 2018 ⁽¹⁾ sekä vuoden 2018 EU-ohjausjakson käynnistymisen,
 - ottaa huomioon 11. lokakuuta 2017 antamansa päätöslauselman eurooppalaisesta ohjausjaksosta 2017 ja vuotuista kasvuselvytystä 2018 silmällä pitäen,
 - ottaa huomioon Euroopan parlamentin 26. lokakuuta 2017 antaman päätöslauselman euroalueen talouspolitiikasta ⁽²⁾,
1. katsoo, että huolimatta EU:n talouden suhteellisesta makrotaloudellisesta elpymisestä itsetyytyväisyyteen ei ole aihetta, sillä työttömyysaste on edelleen liian korkea monilla Euroopan alueilla erityisesti nuorten keskuudessa ja useat perättäiset riittämättömien investointien vuodet rasittavat vakavasti Euroopan kilpailukykyä ja yhteenkuuluvuutta.
 2. yhtyy komission näkemykseen siitä, että EU:n heikko kilpailukyky ja yhteenkuuluvuus sekä pankkien haavoittuvuus edellyttävät talous- ja rahaliiton (EMU) rakenteellisten puutteiden korjaamista ennen mahdollista seuraavaa kriisiä, kuten on todettu AK:n lausunnossa talous- ja rahaliiton syventämisestä vuoteen 2025 mennessä ⁽³⁾.
 3. suhtautuu myönteisesti siihen, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari on saanut merkittävän aseman vuotuisessa kasvuselvytyksessä.
 4. kannattaa pitkän aikavälin kasvun painottamista vuotuisessa kasvuselvytyksessä ja pitää siksi valitettavana, ettei siinä soviteta yhteen lyhyen aikavälin ohjausta EU:n pitkän aikavälin tavoitteiden eli kestävä kasvun ja työllisyyden kanssa. Maakohtaisissa suosituksissa tulisi paremmin huomioida YK:n vahvistamat kestävä kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman tavoitteet.
 5. pitää valitettavana, ettei vuotuisessa kasvuselvytyksessä viitata paikallis- ja alueviranomaisten rooliin investointitoiminnassa. Komitea muistuttaa, että yli puolet julkisista investoinneista EU:ssa on alue- ja paikallisviranomaisten vastuulla. Komitea kehottaa jäsenvaltioita poistamaan yksityisiä ja julkisia investointeja paikallis- ja aluetasolla haittaavat esteet ja harmittelee siitä, ettei vuotuinen kasvuselvytys 2018 enää sisällä vuoden 2016 kasvuselvytyksessä ensimmäisen kerran esitettyä analyysia investoinnin esteistä.

⁽¹⁾ COM(2017) 690 final.

⁽²⁾ <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&reference=P8-TA-2017-0418&language=FI&ring=A8-2017-0310>

⁽³⁾ Annettu 30. marraskuuta 2017, esittelijä Christophe Rouillon (FR, PES).

6. on vakuuttunut siitä, että kun otetaan huomioon nykyinen toimivallan ja vastuualojen jako kaikilla EU:n jäsenvaltioiden hallintotasoilla, EU-ohjausjakson tehostaminen ja siihen sitoutumisen lisääminen edellyttää ehdottomasti paikallis- ja alueviranomaisten järjestelmällistä osallistumista kumppaneina EU-ohjausjaksoon. AK toistaa kehotuksensa laatia käytäntesäännöt paikallis- ja alueviranomaisten osallistumisesta EU-ohjausjaksoon⁽⁴⁾ ja kehottaa komissiota edistämään aktiivisesti tällaisten käytäntesääntöjen käyttöönottoa. Lisäksi komitea suosittelee, että seuraaviin vuotuisiin kasvuselvikyksiin sisällytetään erillinen alueiden tilaa käsittelevä luku, jossa tarkastellaan paikallis- ja alueviranomaisten roolia, ja pyytää jäsenvaltioita tekemään samoin kansallisissa uudistusohjelmissaan.

7. suosittelee, että jäsenvaltiot ottavat paikallis- ja alueviranomaiset suoraan mukaan kansallisiin uudistusohjelmiinsä sekä eurooppalaista ohjausjaksoa koskevaan prosessiin. Samalla on muistettava, ettei alueille voida määrätä seuraamuksia yksinomaan valtiosta johtuvista tavoitteiden laiminlyönneistä.

8. katsoo, että maakohtaisissa suosituksissa olisi annettava enemmän painoarvoa väestörakenteen muuttumiseen liittyville kysymyksille, sillä tästä on tulossa yhä merkittävämpi alueelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen vaikuttava tekijä.

9. korostaa, että ERI-rahastot ovat – ja niiden tulee jatkossakin olla – EU:n tärkein väline perussopimuksissa asetetun taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden tavoitteen saavuttamisessa. Toimintaohjelmien edellyttämä suunnittelu on vahvistanut asemaansa välttämättömänä työkaluna alueiden taloudellisen tilanteen ja niiden uudistustarpeen arvioimisessa.

10. vastustaa myös ajatusta koheesiopolitiikan alistamisesta eurooppalaiselle ohjausjaksolle, koska koheesiopolitiikalla on oma EU:n perussopimuksissa vahvistettu oikeutuksensa. Lisäksi jos yhteydestä on tarkoitus tehdä toimivampi sisällyttämällä koheesiopolitiikka kansallisiin uudistusohjelmiin, kyseiset ohjelmat on suunniteltava EU-tasolta lähtien uudella tavalla niin, että alueellinen ulottuvuus sekä kumppanuuteen perustuva, hajautettu lähestymistapa säilyvät⁽⁵⁾.

11. toteaa, että hallinnollisten valmiuksien parantamisen lisäksi on tarpeen yksinkertaistaa ERI-rahastoihin kohdistuvaa sääntelyä, joka vaikuttaa kielteisesti näihin valmiuksiin sekä rahaston hallinnointiin tarkoitettujen henkilöresurssien tehokkuuteen ja vaikuttavuuteen.

12. on tyytyväinen ESIR-rahaston tähänastisiin tuloksiin mobilisoitujen investointien määrän suhteen mutta on edelleen huolissaan siitä, että ESIRin täydentävyydestä ei ole varmuutta ja sen maantieteellinen kattavuus on epätasainen. Komitea korostaa – kuten AK:n tukema hiljattain tehty tutkimus⁽⁶⁾ osoittaa –, että hallinnollisten valmiuksien puute, pitkäaikaisen investointirahoituksen puute ja hankalat säännöt rajoittavat edelleen paikallis- ja alueviranomaisten mahdollisuuksia käyttää ESIR-varoja.

13. panee merkille komission ehdotuksen käynnistää Euroopan investointipankin (EIP) kanssa ja Euroopan investointineuvontakeskuksen neuvontaa hyödyntäen syrjäisimmille alueille suunnatun erityisen aloitteen, jonka tarkoituksena on parantaa niiden mahdollisuuksia saada tukea Euroopan strategisten investointien rahastosta (ESIR).

14. muistuttaa, että AK on tukenut yhä laajempaan kaupan vapauttamiseen tähtääviä aloitteita, mutta painottaa, että mahdollisista uusista aloitteista on ehdottomasti ensin tehtävä vaikutustenarviointi, jossa havaitaan ja mitataan mahdolliset epäsymmetriset vaikutukset Euroopan alueisiin varhaisessa vaiheessa, jotta niihin pystytään puuttumaan nopeasti julkisen vallan toimin. Komitea kehottaa myös tekemään EU:n käyttämistä kaupan suojatoimista nopeita ja tehokkaita välineitä epäterveisiin kauppatapoihin puuttumista varten.

15. on samaa mieltä siitä, että Euroopan teollisuus on riippuvainen kyvystään investoida laadukkaaseen tuotantoon ja uuteen teknologiaan, ratkaista digitalisaation ja vähähiilisen talouden asettamat haasteet ja hyödyntää niiden mahdollisuudet ja että erityistä huomiota tulee kiinnittää pk-yritysten teknologiakehitykseen suuntautuviin investointeihin sekä työntekijöiden erikoistumiseen. Komitea kehottaa komissiota kehittämään teollisuuspoliittisesta strategiasta annetun tiedonannon pohjalta Euroopan teollisuutta varten kunnianhimoisemman ja kokonaisvaltaisen keskipitkän aikavälin vision, jossa on vahva alueellinen ulottuvuus, joka perustuu alueellisten ekosysteemien keskeiseen rooliin teollisuuden nyky aikaistamisessa.

16. korostaa, että vuotuisessa kasvuselvikyksessä käsiteltyjen rakenneuudistusten tulisi toissijaisuusperiaatteen mukaisesti ja eurooppalaisen lisäarvon tarjoamiseksi kilpailukyvyyn näkökulmasta keskittyä niihin aloihin, jotka ovat tärkeitä EU:n toimivalta-aloja.

⁽⁴⁾ Ks. 11. toukokuuta 2017 annettu AK:n lausunto ”EU-ohjausjakson hallinnoinnin parantaminen: paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista koskevat käytäntesäännöt”.

⁽⁵⁾ Ks. 12. toukokuuta 2017 annettu AK:n lausunto ”Koheesiopolitiikan tulevaisuus vuoden 2020 jälkeen – Tavoitteena vahva ja vaikuttava eurooppalainen koheesiopolitiikka vuoden 2020 jälkeen”.

⁽⁶⁾ http://cor.europa.eu/en/documentation/studies/Documents/Implementation-EFSI/implementation_EFSI_pdf.pdf.

17. pitää tärkeänä alueiden ja kuntien tukemista yritys-ekosysteemien vahvistamisessa ja niiden välisten yhteyksien luomisessa, jotta voidaan auttaa pk-yrityksiä pääsemään paremmin osaksi alueidenvälisiä, eurooppalaisia ja maailmanlaajuisia arvoketjuja. Komitea kannattaa tästä syystä komission asettamia tavoitteita, jotka koskevat pk-yritysten rajatylittävää mukaanpääsyä ja keskinäistä yhteistyötä koko arvoketjussa. Tämä on erityisen tärkeää alueilla, joilla on pysyviä alueellisia haittoja, jotka vaikeuttavat yritysten mahdollisuuksia kansainvälistyä.

18. muistuttaa yrityksille suotuisan hallinnollisen ja sääntelyllisen toimintaympäristön tärkeydestä, jotta yritykset ja erityisesti scale-up-yritykset voivat saada rahoitusta ja kerätä varoja rajatylittävästi ja hyödyntää täysimittaisesti eurooppalaisten riskipääomamarkkinoiden mahdollisuudet.

19. korostaa, että monien julkishallinnon tahojen hallinnollisten valmiuksien vähyys paikallis- ja aluetasolla on este rakenneuudistusten täytäntöönpanolle ja pitkäaikaisille investoinneille, joita tarvitaan investointivajeen täyttämiseksi. Komitea toistaa, että komission tulisi laatia yhdistetty strategia-asiakirja, jonka avulla koordinoidaan kaikkia EU:n rahoittaman teknisen avun virtoja, jotka on suunnattu valmiuksien kehittämiseen, myös rakenneuudistusten tukiohjelman puitteissa.

20. toistaa vaatimuksensa, että paikallis- ja alueviranomaisten ERI-rahastojen tuella tekemät investoinnit jätettäisiin kaikissa EU:n jäsenvaltioissa vakaus- ja kasvusopimuksen mukaisten alijäämä- ja velkakattolaskelmien ulkopuolelle, ja vastustaa makrotaloudellisia ehtoja, jotka rankaisivat alueita ja kuntia poliittisista valinnoista, jotka eivät ole niiden hallinnassa.

21. yhtyy tarpeeseen varmistaa terve julkinen talous ja alentaa julkisen velan korkeaa tasoa tulevien sukupolvien edun mukaisesti. Komitea painottaa, että julkisten menojen rakennetta tulisi parantaa tehokkaita julkisia investointeja kaikilla hallintotasoilla koskevien OECD:n periaatteiden pohjalta. Komitea on sitoutunut osallistumaan näiden sääntöjen noudattamisen seurantaan. Komitea pyytää komissiota ryhtymään toimenpiteisiin julkisen varainhoidon hajauttamisen edistämiseksi kaikkialla EU:ssa, sillä saatavilla olevan näytön mukaan se parantaisi julkisten menojen tehokkuutta ⁽⁷⁾.

22. on samaa mieltä siitä, että EU:n tasolla tarjolla olevia välineitä, erityisesti koheesiopolitiikan rakenne- ja investointirahastoja, on hyödynnettävä tehokkaasti, mutta katsoo, että tuloskehyksen toimintaa on parannettava ja että on pyrittävä välttämään liiallista jäykkyyttä, josta se kärsii.

23. korostaa, että paikallis- ja alueviranomaiset tekevät suuren osan julkisista hankinnoista ja että julkisia hankintoja koskevaan EU:n lainsäädäntöpakettiin ⁽⁸⁾ sisältyvät hallinnollisten valmiuksien kehittämistoimet olisi siksi kohdistettava erityisesti paikallis- ja alueviranomaisiin.

24. korostaa, että EU:n kuntien ja alueiden infrastruktuuri-investointien rahoitukseen, hallinnointiin ja sääntelyyn liittyvistä haasteista hiljattain tehdyssä OECD:n ja AK:n tutkimuksessa ⁽⁹⁾ vastaajista 66 prosenttia oli sitä mieltä, että julkisia hankintoja koskevien EU:n direktiivien monimutkaisuus asettaa haasteita, ja 61 prosenttia piti haasteellisia hankintasopimusten tekomenettelyihin liittyvistä oikeuskäsittelyistä mahdollisesti aiheutuvia kustannuksia ja niihin kuluvaa aikaa.

25. kehottaa jäsenvaltioita toteuttamaan toimenpiteitä, joilla vähennetään velanoton suosimista verotuksessa ja torjutaan aggressiivista verosuunnittelua. Komitea korostaa, että parhaillaan tehtävä työ yhteisen yhdistetyn yhteisöveropohjan käyttöönottamiseksi, laillisesti sitovien väärinkäytön vastaisten toimien hyväksymiseksi ja verotuksen avoimuuden lisäämiseksi on ratkaisevan tärkeää. Komitea kannattaa komission pyrkimyksiä vahvistaa säännöt monikansallisten yritysten digitaalitaloudessa hankkimien voittojen verottamista varten.

26. suhtautuu myönteisesti kehotukseen painottaa vahvemmin julkisten puolustusalan menojen koostumusta ja tehokkuutta ja korostaa, että näillä menoilla tulisi auttaa korjaamaan EU:n puolustusteollisuuden tämänhetkistä hajanaisuutta myös kannustamalla rationalisointiin ja kaikenkokoisten yritysten rajatylittävään yhteistyöhön.

27. huomauttaa, että 76 prosenttia vuoden 2017 maakohtaisista suosituksista koskee rakenneuudistuksia, joilla voi olla erilaisia vaikutuksia eri alueisiin ja joiden käsittely nykyisen hallintotasojen välisen toimivallanjaon puitteissa edellyttää kumppanuutta paikallis- ja alueviranomaisten kanssa.

⁽⁷⁾ Ks. myös OECD:n raportti Fiscal Federalism 2016 – Making Decentralisation Work.

⁽⁸⁾ COM(2017) 572.

⁽⁹⁾ Julkaistaan lähiaikoina.

28. yhtyy vuotuisessa kasvuselvityksessä 2018 esitettyyn toteamukseen, että vahvemmat ja tehokkaammat julkiset instituutiot ovat olennaisia, kun halutaan luoda sopeutumiskykyisiä talouden rakenteita, jotka edistävät investointeja ja kasvua. Lisäksi komitea on tyytyväinen siihen, että kasvuselvityksessä myönnetään, että rakenneuudistuksissa olisi otettava huomioon niiden jakaumavaikutukset eri alueisiin.

29. antaa komitean puheenjohtajan tehtäväksi toimittaa tämä päätöslauselma Euroopan komissiolle, Euroopan parlamentille, neuvoston puheenjohtajavaltiolle Bulgarialle ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle.

Bryssel 1. helmikuuta 2018.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”ERI-rahastojen yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen muuttaminen rakenteellisten uudistusten tukemiseksi”

(2018/C 176/02)

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK), joka

— ottaa huomioon Euroopan komission 6. joulukuuta 2017 antaman ehdotuksen asetukseksi, jolla muutetaan yhteisiä säännöksiä koskevaa asetusta (EU) N:o 1303/2013 ⁽¹⁾,

— ottaa huomioon

- i) komission ehdotuksesta yleisasetukseksi yhteiseen strategiakehykseen kuuluvista rahastoista 4. toukokuuta 2012 annetun AK:n lausunnon, jossa komitea korostaa, ettei paikallis- ja alueyhteisöjä saa rangaista siitä, etteivät eräät jäsenvaltiot noudata talouden ohjaukseen liittyviä sitoumuksiaan etenkin julkistalouden alijäämän osalta,
- ii) aiheesta ”Rakenneuudistusten tukiohjelma kaudeksi 2017–2020” 8. huhtikuuta 2016 annetun AK:n lausunnon, jossa komitea ilmaisee vastustavansa koheesiopolitiikan ohjailua EU-ohjausjakson yhteydessä, koska koheesiopolitiikalla on oma EU:n perussopimuksissa vahvistettu oikeutuksensa,
- iii) aiheesta ”Koheesiopolitiikan tulevaisuus vuoden 2020 jälkeen – Tavoitteena vahva ja vaikuttava eurooppalainen koheesiopolitiikka vuoden 2020 jälkeen” 12. toukokuuta 2017 annetun AK:n lausunnon, joka muodostaa #CohesionAlliance-aloitteen pohjan ja jossa korostetaan, että koheesiopolitiikan sisällyttäminen kansallisiin uudistusohjelmiin on toteutettava EU-tasolta lähtien uudella tavalla niin, että alueellinen ulottuvuus sekä kumppanuuteen perustuva ja hajautettu lähestymistapa säilyvät,
- iv) aiheesta ”EU-ohjausjakson hallinnoinnin parantaminen: paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista koskevat käytännösäännöt” 11. toukokuuta 2017 annetun AK:n lausunnon, jossa peräänkuulutetaan paikallis- ja alueviranomaisten järjestelmällistä osallistamista kumppaneina EU-ohjausjaksoon unionin jäsenvaltioissa hallintotasojen välillä sovellettavan toimivalta- ja vastuujonon mukaisesti, jotta EU-ohjausjaksosta tulisi tehokkaampi ja siihen sitouduttaisiin tiiviimmin ruohonjuuritasolla,
- v) aiheesta ”Pohdinta-asiakirja talous- ja rahaliiton syventämisestä vuoteen 2025 mennessä” 1. joulukuuta 2017 annetun AK:n lausunnon, jossa komitea antaa tukensa lähentymisstrategialle, joka täydentää taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi jo toteutettavia EU:n toimintapolitiikkoja,

1. toteaa, että taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden edistäminen on kaikkia EU:n toimintapolitiikkoja koskeva tavoite (Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 3 artikla) ja myös perussopimuksessa (174–177 artikla) tosiasiallisesti vahvistettu politiikanala.

2. korostaa, että sellaisena kuin koheesiopolitiikka määritellään EU:n perussopimuksissa, siihen ei sisälly velvoitetta rahoittaa jäsenvaltioissa toteutettavia yleisiä rakenneuudistuksia.

3. painottaa, että rakenneuudistukset, joihin voidaan myöntää EU:n rahoitustukea, on toissijaisuusperiaatteen noudattamiseksi määriteltävä käsitteen sisällön ja laajuuden osalta. AK huomauttaa, että tämä on tärkeää tehdä eurooppalaisen lisäarvon analysoinnin pohjalta, sillä nyt esitetyssä ehdotuksessa viitekohtana käytetty heinäkuussa 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 2-a artikla mahdollistaa liian laajan ”rakenneuudistusten” määritelmän.

4. ei pidä hyväksyttävänä **toissijaisuusperiaatteen** mukaisuuden osalta esitettyjä perusteluja, sillä koheesiopolitiikka, jota toteutetaan yhteisiä säännöksiä koskevalla asetuksella määritellyssä yleisessä oikeudellisessa kehyksessä Euroopan rakenne- ja investointirahastojen kautta, ei tähtää jäsenvaltioiden rakenneuudistusten tukemiseen vaan *alueiden välisten kehityserojen sekä muita heikommassa asemassa olevien alueiden jälkeensä jääneisyyden vähentämiseen*.

⁽¹⁾ COM(2017) 826 final.

5. toteaa huolestuneena, että ehdotus rakenneuudistuksiin myönnettävän tuen saattamisesta suoran hallinnoinnin piiriin ilman minkäänlaisia tukimenoihin liittyviä osarahoitusvaatimuksia viittaa koheesiopolitiikan uudelleenkansallistamiseen, sillä se on koheesiopolitiikan perustana olevien osarahoituksen ja jaetun hallinnoinnin periaatteiden vastainen. Nämä periaatteet ovat ratkaisevan tärkeitä sitoutuneisuuden edistämiseksi, hyvän hallinnon toteuttamiseksi ja koheesiopolitiikan vipuvaikutuksen maksimoimiseksi.

6. korostaa, että yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 5 artiklassa oikeudellisesti vahvistettu **monitasohallinnon periaate** edellyttää, että toteutetaan koordinoituja toimia erityisesti eri hallintotasojen välillä toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita noudattaen ja harjoittaen toiminnallista ja institutionaalista yhteistyötä kumppanuussopimuksen ja ohjelmien valmistelussa ja täytäntöönpanossa. ERI-rahastovarojen käyttö kansallisten uudistusten rahoittamiseen vaatisi näin ollen eri hallintotasojen välisesti koordinoitua toimintaa, jollaiselle komission ehdotus ei jätä sijaa.

7. toteaa huolestuneena, että nyt ehdotetun kaltaisen ”käteistä uudistuksia varten” -tyyppisen järjestelmän luominen olisi ristiriidassa kumppanuus- ja monitasohallintoperiaatteiden kanssa eikä kannustaisi paikallis- ja aluetasoa sitoutumaan EU:n kannalta merkityksellisiin rakenneuudistuksiin. Useimmat niistä edellyttävät kuitenkin paikallisten ja alueellisten hallintotahojen osallistumista.

8. pitää ristiriitaisena, että ERI-rahastovaroja käytettäisiin jäsenvaltioissa toteutettavien yleisten rakenneuudistusten rahoittamiseen, kun toisaalta on velvollisuus yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 18 artiklan mukaiseen **temaattiseen keskittämiseen**.

9. on huolissaan siitä, että Euroopan komissio ehdottaa muutosta yhteisiä säännöksiä koskevaan asetukseen sekä ERI-rahastojen suoritusvarauksen käyttämistä uudistusten toteuttamisen tukivälineen rahoitukseen, vaikka tällaista välinettä ei ole vielä esitetty eikä sen yksityiskohdista ole vielä päätetty.

10. korostaa, että yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 20–22 artiklassa kuvaillun **ERI-rahastojen suoritusvarauksen** tarkoituksena on tukea ainoastaan ohjelmia ja prioriteetteja, joiden välitavoitteet on saavutettu, sekä luoda kannustimia onnistua hallinnoinnissa ja täytäntöönpanossa. Komiteaa huolestuttaa se mahdollisuus, että kyseisten kannustimien ehdotettu vähentäminen laimentaisi menestyksekkäiden alueiden ja hallintoviranomaisten toimintahaluja. Siksi komitea ei puolla komission ehdotusta siitä, että osa kyseisestä suoritusvarauksesta käytettäisiin – edes vapaaehtoisuuspohjalta – muihin tarkoituksiin. Mikäli neuvosto ja Euroopan parlamentti hyväksyvät komission ehdotuksen, täytäntöönpano vapaaehtoisuuspohjalta tulisi kirjata asianmukaisesti, jotta alueet ja kunnat saavat valtuudet toteuttaa ERI-rahastojen ohjelmien nykyiseen rakenteeseen mahdollisesti tehtävät muutokset.

11. katsoo, että tiettyyn EU:n järjestelyyn osallistumista koskevien lausekkeiden ja osallistumisen vapaaehtoisuuden varjolla ei voida väittää, että ehdotus olisi merkityksellisen toissijaisuusperiaatteen kannalta, mikäli kyseessä on järjestely, jonka puitteissa osoitetaan EU-rahoitusta sellaisten perussopimuksissa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, joilla on merkitystä kaikille EU:n jäsenvaltioille. Myönnetyn EU-rahoituksen on aina kohdistuttava unionin perussopimuksissa asetettuihin päämääriin, ja sillä on poikkeuksetta oltava oikeusperusta, joka liittyy suoraan rahoittamisen avulla tavoiteltuihin päämääriin.

12. on huolissaan siitä, että yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen muuttaminen kuluvan ohjelmakauden tässä täytäntöönpanovaiheessa, ennen vuodeksi 2019 kaavailtua tulosten tarkastelua (21 artikla), saattaa johtaa oikeudelliseen epävarmuuteen ja lisäviivästyksiin ERI-rahastojen meneillään olevien ohjelmien täytäntöönpanossa.

13. on huolissaan myös toteuttamisen uuden tukivälineen ajoituksesta, sillä ehdotetun pilottivaiheen tuloksia ei pystytä hyödyntämään uutta monivuotista rahoituskehystä koskevassa ehdotuksessa, joka komission on määrä esittää toukokuussa 2018. Jos lainsäätäjien on vielä määrä esittää pilottivaihetta ja hyväksyä se ja pilottivaihe on tarkoitus käynnistää vuonna 2018, tiedon kerääminen sen toteuttamisesta ja tuloksista ennen toukokuuta 2018 on erittäin vaikeaa. Ehdotuksissa uudistusten toteuttamisen tukivälineestä vuoden 2020 jälkeiselle ajalle ei tällöin voitaisi ottaa huomioon aiempia kokemuksia.

14. panee merkille, että periaate hyödyntää ERI-rahastoja muiden kuin koheesiopoliittisiin tavoitteisiin liittyvien rakenneuudistusten rahoittamiseen on jo otettu käyttöön rakenneuudistusten tukiohjelmassa, kun taas kyseisen ohjelman määrärahat vähennetään EAKR:n teknisestä tuesta ja jäsenvaltiot voivat ottaa lisärahoitusta toimenpideohjelmien teknisen tuen resursseista. Komitea korostaa, että tätä huolestuttavaa ennakkotapausta vahvistetaan nyt EMU-paketilla ja että tähän liittyvät vaikutukset kyseenalaistavat koheesiopolitiikan perustan.

15. vastustaa näin ollen komission ehdotusta yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen muuttamisesta siten, että suoritusvarausta voitaisiin käyttää jäsenvaltioissa toteutettavien rakenneuudistusten tukemiseen. AK on valmis käyttämään täysimääräisesti oikeuttaan panna Euroopan unionin tuomioistuimessa vireille säädöstä koskeva kanne toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteen soveltamisesta annetun pöytäkirjan (N:o 2) 8 artiklan nojalla.

16. on valmis keskustelemaan vuoden 2020 jälkeiseen monivuotiseen rahoituskehykseen liittyen yksityiskohtaisesti koheesiopolitiikan, EU:n kannalta merkityksellisten rakenneuudistusten ja EU-ohjausjakson välisistä yhteyksistä. Nämä yhteydet on otettava huomioon Eurooppa 2020 -strategiaa seuraavassa kokonaisvaltaisessa EU:n strategiassa, joka kattaa talous-, sosiaali- ja kestävyysnäkökohtien hallinnoinnin. Kuten AK esittää käytäntösäännöissään, se pitää ennakkoodellytyksenä paikallis- ja alueviranomaisten täysipainoista osallistumista tällaisen strategian kaikkiin vaiheisiin.

17. antaa komitean puheenjohtajan tehtäväksi toimittaa tämä päätöslauselma Euroopan komissiolle, Euroopan parlamentille, neuvoston puheenjohtajavaltiolle Bulgarialle ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle.

Bryssel 1. helmikuuta 2018.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean päätöslauselma aiheesta ”Komission ehdotus neuvoston päätökseksi sen toteamisesta, että on olemassa selvä vaara, että Puola loukkaa vakavasti oikeusvaltioperiaatetta”

(2018/C 176/03)

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA (AK), joka

- ottaa huomioon komission 20. joulukuuta 2017 neuvostolle esittämän ehdotuksen antaa päätös Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan nojalla,
 - ottaa huomioon 23. maaliskuuta 2017 antamansa päätöslauselman ”Oikeusvaltioperiaate EU:ssa paikallisesta ja alueellisesta näkökulmasta”,
 - ottaa huomioon 12. helmikuuta 2015 antamansa lausunnon ”Paikallis- ja alueviranomaiset ja oikeusvaltion ja perusoikeuksien monitasoinen suojele EU:ssa”,
 - ottaa huomioon Euroopan parlamentin 15. marraskuuta 2017 antaman päätöslauselman oikeusvaltion ja demokratian tilasta Puolassa,
 - ottaa huomioon Venetsian komission 8.–9. joulukuuta 2017 pitämässään 113. täysistunnossa antaman lausunnon, joka käsittelee Puolan presidentin esittämiä lakiehdotuksia kansallisesta tuomarineuvostosta annetun lain muuttamiseksi ja korkeimmasta oikeudesta annetun lain muuttamiseksi sekä lakia yleisten tuomioistuinten organisaatiosta,
1. vahvistaa olevansa sitoutunut Euroopan unionin perustan muodostaviin Euroopan unionista tehdyn sopimuksen (SEU) 2 artiklassa, EU:n perusoikeuskirjassa ja Euroopan ihmisoikeusyleissopimuksessa vahvistettuihin yhteisiin perusarvoihin, joihin kuuluvat demokratian ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittaminen.
 2. katsoo, että nämä arvot luovat pohjan jäsenvaltioiden väliselle, jäsenvaltioiden ja EU:n toimielinten väliselle sekä kaikkien hallintotasojen väliselle vastavuoroiselle luottamukselle.
 3. korostaa, että useimmilla oikeusvaltion perusperiaatteilla – joita ovat laillisuus, perusoikeuksien kunnioittaminen, yhdenvertaisuus lain edessä, sananvapaus ja kokoontumisvapaus, avoimuus, vastuuvuorollisuus, vallanjako, demokraattinen ja moniarvoinen lainsäädäntäprosessi, oikeusvarmuus, toimeenpanovallan käyttäjien mielivaltaisen toiminnan kieltä, riippumattomat ja puolueettomat tuomioistuimet sekä tehokas tuomioistuinvalvonta – on suoraa ja välitöntä merkitystä paikallis- ja alueviranomaisten toiminnan kannalta ja ne ovat ennakoedellytys näiden viranomaisten aktiiviselle osallistumiselle Euroopan yhdentymisprosessiin.
 4. kannattaa siksi komission 20. joulukuuta 2017 neuvostolle esittämää ehdotusta antaa Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan nojalla päätös, joka perustuu arvioon siitä, että on olemassa selvä vaara, että Puola loukkaa vakavasti oikeusvaltioperiaatetta.
 5. odottaa Puolan hallituksen ja komission käyvän rakentavaa vuoropuhelua tilanteen ratkaisemiseksi ennen maaliskuun 20. päivää 2018, jotta vältetään haitalliset heijastusvaikutukset EU:n päätöksentekoprosessiin ajatellen esimerkiksi ehdotuksia, jotka komission on määrä esittää vuoden 2020 jälkeistä ohjelmakautta varten.
 6. vastustaa kaikkia poliittisia jälkikäteisehtoja, jotka tarkoittaisivat sitä, että paikallis- ja alueviranomaiset voisivat joutua valtionhallitusten harjoittaman politiikan vangeiksi ja että kunnille ja alueille tarkoitettu EU:n rahoitus voitaisiin siten keskeyttää valtiotason politiikan vuoksi. Koheesipolitiikkaa ei saa rasittaa EU-tason ehdoilla, joiden täyttymiseen paikallis- ja aluetaso ja muut tuensaajatahot eivät voi vaikuttaa mitenkään. AK kiinnittää kuitenkin huomiota kumppanuussopimuksiin jo sisältyviin määräyksiin, joiden nojalla rahoitus voidaan keskeyttää, jos paikallis- ja alueviranomaiset rikkovat oikeusvaltioperiaatetta. Komitea ilmaisee huolensa siitä, ovatko mahdolliset, kuntien ja alueiden EU-rahoituksen saantiin vaikuttavat poliittiset ehdot suhteellisuusperiaatteen mukaisia.
 7. korostaa myös, että rikkomusmenettelyn käynnistäminen jäsenvaltiota vastaan unionin tuomioistuimessa voi johtaa tuomioistuimen päätökseen sakkojen langettamisesta keskushallinnon maksettavaksi.

8. antaa komitean puheenjohtajan tehtäväksi toimittaa tämä päätöslauselma Euroopan komissiolle, Euroopan parlamentille, neuvoston puheenjohtajavaltiolle Bulgarialle ja Eurooppa-neuvoston puheenjohtajalle.

Bryssel 1. helmikuuta 2018.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

LAUSUNNOT

ALUEIDEN KOMITEA

AK:N 127. TÄYSISTUNTO, 31.1.2018–1.2.2018

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”COSME-ohjelman tulevaisuus vuoden 2020 jälkeen: alue- ja paikallisenäkökulma”

(2018/C 176/04)

Esittelijä: Robert Sorin Negoită (RO, PES), Bukarestin suurkunnan kolmannen piiriin pormestari

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. kehottaa Euroopan komissiota turvaamaan ennakoitavan ja vakaan pk-yritysten tukikehyksen vuoden 2020 jälkeen luomalla COSME-ohjelmalle uudistetun ja vahvistetun seuraajan, jossa otetaan huomioon erilaisten pk-yritysten tarpeet EU:n eri alueilla.
2. korostaa, että monet yritykset tai rahoituksenvälittäjät monilla EU:n alueilla eivät tiedä COSME-ohjelman tarjoamista rahoitusvälineistä, ja ehdottaa siksi tehokkaampaa tiedotusta ja viestin levittämistä käytettävissä olevista välineistä kaikille EU:n alueille.
3. painottaa tarvetta osoittaa riittävästi resursseja työhön, jolla helpotetaan mahdollisimman monien ja eri alueilla sijaitsevien pienten yritysten rahoituksensaantia. Komitea katsoo, että tuki rahoituksenvälittäjien ja alue- tai paikallistahojen välisten julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuusjärjestelyille, joissa toteutetaan yhdessä kohdennettuja rahoitusvälineitä olemassa olevien takuu- ja pääomarahoituvälineiden täydennykseksi, voisi auttaa pääsemään pitkän aikavälin tavoitteeseen eli luomaan kestävä kasvua ja työllisyyttä.
4. kannattaa Yritys-Eurooppa-verkostoa (EEN) ja tukee vahvasti sen jatkamista, laajentamista ja kehittämistä COSME-ohjelmaa seuraavan ohjelman puitteissa. Komitea painottaa, että EEN on jäänyt varsin tuntemattomaksi ja näkymättömäksi varsinkin eräissä maissa, maaseutualueilla ja syrjäisillä alueilla sekä harvempaan asutuilla alueilla. Komitea ehdottaakin, että EEN-yhteyspisteiden verkostoa laajennetaan kattamaan maantieteellisesti mahdollisimman laaja alue.
5. ehdottaa, että COSME-ohjelmaa seuraavassa ohjelmassa nostetaan tärkeimmiksi tavoitteiksi muun muassa yrittäjyyden edistäminen kaikilla aloilla ja erilaisilla alueilla, myös vähemmän kehittyneillä alueilla, syrjäseuduilla ja esikaupunkialueilla, sekä alueellisten yritystoiminnan ekosysteemien vahvistaminen tukemalla ekosysteemien kartoitusta ja luomalla yhteyksiä edistyneempien ja vielä jäljessä olevien alueiden välille.
6. katsoo, että pk-yritysten tukemiseen tarkoitettujen EU:n eri välineiden läpinäkyvyyttä ja synergiaa tulee parantaa seuraavalla ohjelmakaudella ja kehottaa siksi Euroopan komissiota rajaamaan selvästi kunkin pk-yritys- ja yrittäjätukivälineen tehtävät ja soveltamisala, jotta ei luotaisi rinnakkaisia rakenteita. Lisäksi on varmistettava, että tuensaajat ja rahoituksenvälittäjät saavat helposti tietoa kaikista käytettävissä olevista välineistä.

7. katsoo, että on syytä harkita lisämäärärahojen osoittamista COSME-ohjelmaa varten, koska COSME-ohjelmaan kuuluvan lainatakausjärjestelyn kysynnän odotetaan olevan niin suurta, että lainatakausjärjestelyn määrärahakorotukset ESIR 2.0:n puitteissa eivät välttämättä riitä ⁽¹⁾.

8. katsoo, että komission tiedonantoa EY:n perustamissopimuksen 87 ja 88 artiklan soveltamisesta valtiontukiin takauksina olisi syytä tarkistaa. Tiedonannossa vahvistettu pienimmän maksun taso on nimittäin nykyisellään melko korkea verrattuna lainoihin sovellettaviin yleisiin korkotasoihin.

9. esittää, että rahoitusvälineiden, jotka tarjoavat osittaisen luottoriskisuojaan COSME-ohjelman lainatakausjärjestelyssä, tulisi antaa jopa 80 prosentin luottoriskisuoja. Ilman tällaista takuuta pk-yritykset eivät useinkaan toteuttaisi hankkeita, mikä johtaisi epätydyttävään investointitilanteeseen. Takuut on suunniteltu vastaamaan asianmukaisesti pk-yritysten liiketoimintamalleja ja mahdollistamaan näin niiden pitkäjänteinen ja kestäväpohjainen kasvu.

10. pitää tarpeellisenä selventää, että COSME-ohjelmasta myönnettyä rahoitusta voidaan yhdistää muihin EU:n varoihin.

11. katsoo, että lainan määrälle asetettu kynnysarvo (150 000 euroa), jonka ylittyessä täytyy tarkistaa, olisiko yritys oikeutettu saamaan tukea Horisontti 2020 -puiteohjelmasta, olisi nostettava 500 000 euroon. Samaan aikaan olisi lyhennettävä lainan vähimmäiskestoa, joka on nykyisin yksi vuosi, ja mahdollistettava yli 10 vuoden ylittävät laina-ajat.

12. ottaa huomioon, että kun on kyse kasvualojen yrittäjistä, jotka tarvitsevat riskipääomaa mutta haluaisivat säilyttää yrityksen hallinnassaan, on painotettu, että enkelisijoittajat eivät ole ratkaisu. Tästä syystä olisi harkittava muiden riskirahoitusmuotojen, kuten välirahoituksen, lisäämistä.

13. katsoo, että COSME-ohjelman yksityisille rahoituksenvälittäjille Euroopan investointirahaston (EIR) kautta tarjoamaa tukea voitaisiin täydentää tuella, jota myöntäisivät alueviranomaisten tai aluekehitysvirastojen hallinnoimat alueelliset investointirahastot. Alueet voisivat yhdistää voimansa yhteisten investointirahastojen perustamiseksi.

14. katsoo, että yritysten toimintaympäristön tukemiseksi tarvitaan yritysten toimintaympäristöön liittyvien paikallis-, alue-, valtio- ja EU-tason ohjelmien tehokasta koordinoitua ja yhdenmukaisia yritysten toimintaympäristöön sovellettavia sääntöjä kaikissa jäsenvaltioissa.

15. katsoo, että olisi annettava enemmän painoarvoa paikallis- ja alueviranomaisten toimenpiteille, joilla tuetaan yrittäjyyttä ja aloittelevia pk-yrityksiä, ja että olisi toteutettava toimenpiteitä paikallis- ja alueviranomaisten roolin kasvattamiseksi yritysten toimintaympäristön tukemisessa ja julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuusjärjestelyjen kehittämisessä.

Pk-yritysten ja yrittäjien tukeminen vuoden 2020 jälkeen

16. korostaa, että pk-yritykset, start-up-yritykset ja scale-up-yritykset ovat Euroopan tärkeimpiä kasvun ja työllisyyden moottoreita, jotka vahvistavat alueensa sosiaalista ja taloudellista rakennetta luomalla vakaita, paikallisia työpaikkoja.

17. korostaa tarvetta vahvistaa eurooppalaisia yritystoiminnan ekosysteemejä antamalla kohdennettua tukea pk-yrityksille, start-up-yrityksille ja scale-up-yrityksille osana johdonmukaista, tehokasta ja tulospainotteista eurooppalaista pk-yrityspolitiikkaa.

18. korostaa tarvetta täydentää tätä tukikehystä mekanismilla, jolla varmistetaan, että monitasoinen ja monitoimijainen hallinto otetaan käyttöön kaikkialla EU:n pk-yrityspolitiikassa. Komitea toistaakin lausunnossa ”Pk-yrityksiä koskeva älykäs sääntely” ⁽²⁾ esittämänsä kehotuksen ottaa alueelliset ja paikalliset pk-yritysedustajat virallisesti ja järjestelmällisesti mukaan pk-yritysedustajien verkostoon, joka on EU:n pk-yrityspolitiikan pääasiallinen hallintoväline.

⁽¹⁾ Ks. esim. Ewa Chomowicz: EU budget post-Brexit. Confronting reality, exploring viable solutions. European Policy Centre, Bryssel [sähköinen versio], s. 5–6 ja 25–26, maaliskuu 2017; Jörg Haas & Eulalia Rubio: Brexit and the EU budget. Threat or opportunity? Jacques Delors -instituutti, Berliini, s. 8–18, tammikuu 2017.

⁽²⁾ AK:n lausunto ”Pk-yrityksiä koskeva älykäs sääntely” (esittelijä Christian Buchmann [AT, EPP], ECON-VI/020), kohta 8.

Rahoituksen saanti

19. korostaa, että merkittävin osuus COSME-määrärahoista käytetään helpottamaan pk-yritysten rahoituksensaantia, ja katsoo, että tulevan pk-yritysten tukiohjelman tulisi edelleen pitää ensisijaisena tavoitteenaan pk-yritysten rahoitusvajeen paikkaamista.

20. pyytää kuitenkin huolehtimaan erityisesti siitä, että COSME-ohjelmaa seuraavassa ohjelmassa otetaan huomioon koko pk-yritysten kirjon rahoitustarpeet kaikilla EU:n alueilla. Tämä kattaa perinteiset pk-yritykset, itsenäiset ammatinharjoittajat, mikroyritykset, nopeasti kasvavat start-up- ja scale-up-yritykset jne.

21. katsoo, että COSME-ohjelman seuraajaohjelmassa tulee ottaa huomioon nykyinen kriisinjälkeinen tilanne, jossa työpaikkoja syntyy edelleen BKT:n elpymisvauhtia hitaammin, ja tukea erityisesti työpaikkojen luomista pk- ja mikroyrityksiin.

22. korostaa tarvetta osoittaa riittävästi resursseja siihen, että helpotetaan mahdollisimman monenlaisten eri alueilla toimivien yritysten – perinteiset pk-yritykset, mikroyritykset, osuuskunnat ja yhteisötalouden yritykset jne. – rahoituksensaantia yrityksen kehittämisen eri vaiheissa.

23. painottaa, että monilta potentiaalisilta yrittäjiltä puuttuu yrityksen perustamiseen tarvittavat tiedot ja yrittäjän perustaidot, ja ehdottaa, että näitä potentiaalisia yrittäjiä tuettaisiin tarjoamalla varhaisvaiheen tukea, joka käsittää ennen yritystoiminnan aloittamista annettavaa kohdennettua yksilöllistä koulutusta.

24. toistaa lausunnossaan ”Pk-yrityksiä koskeva älykäs sääntely”⁽³⁾ esitetyn ehdotuksen, että luodaan eurooppalainen Take One -järjestelmä, jonka avulla rohkaistaan yksinyrittäjiä tai mikroyrityksiä taloudellisin kannustimin ja joustavin säännöin ensimmäisen työntekijän palkkaamiseen. Komitean mielestä tällainen järjestelmä voitaisiin rahoittaa COSME-ohjelmasta.

25. toteaa, että lainatakausjärjestely on edelleen olennainen keino helpottaa pk-yritysten rahoituksensaantia. Komitea pyytää, että COSME-ohjelman seuraajaohjelmaan sisällytettävään takausvälineeseen osoitetaan riittävästi resursseja pk-yritysten rahoitustarpeisiin vastaamiseksi. Komitea katsoo, että väline ei saisi sisältää rajoituksia, vaan sen tulisi olla avoin erilaisille yritystyypeille. Komitean mielestä takauslaitosten vahvistaminen ja niiden sisällyttäminen lainausketjuun voi osaltaan helpottaa pk-yritysten rahoituksensaantia, ja komitea ehdottaakin, että takauslaitokset otetaan huomioon COSME-ohjelman seuraajaan sisällytettävien takausvälineiden suunnittelussa ja toteutuksessa.

26. korostaa, että riskipääoma ja muut riskirahoituksen muodot investoidaan usein pääasiassa suuriin kaupunki- ja suurkaupunkikeskuksiin ja että alku- ja kasvuvaiheen yrityksillä voi olla vaikeuksia saada rahoitusta COSME-ohjelman käsittämästä kasvuun tähtäävästä pääomajärjestelystä (EFG), koska kyseisen järjestelyn puitteissa toimivia rahoituksenvälittäjiä on rajallinen määrä ja ne keskittyvät vain tiettyihin aloihin.

27. ehdottaakin, että tutkitaan, miten nykyistä puhtaasti kysyntäveitoista lähestymistapaa voitaisiin täydentää COSME-ohjelman seuraajassa riskipääomavälineellä, joka perustuu jaettuun resurssienhallintaan ja johon osallistuvat mahdollisesti alue- ja paikallisviranomaiset, kehitysvirastot ja pankit, jotta varmistetaan riskipääoman tasapainoisempi saatavuus EU:n eri alueilla.

28. katsoo, että vaihtoehtoiset rahoitusmuodot, kuten joukkorahoitus, joukkosijoittaminen ja vertaislainat voivat olla hyödyllisiä keinoja parantaa innovatiivisten yritysten rahoituksensaantia ja tukea niitä. Komitea ehdottaa, että COSME-ohjelman seuraajaohjelmassa luodaan selkeät puitteet vaihtoehtoisten rahoitusvälineiden täytäntöönpanolle.

29. ehdottaa, että perustetaan vaihtoehtoista rahoitusta pohtiva asiantuntijaryhmä, johon kuuluu myös alue- ja paikallistason ammattilaisia ja jonka tehtävänä on tarjota ideoita ja opastusta tällaisten puitteiden laatimiseksi ja varmistaa, että siinä vastataan yrittäjien, start-up- ja scale-up-yritysten erilaisiin tarpeisiin erilaisissa paikallisissa ja alueellisissa yritystoiminnan ekosysteemeissä.

⁽³⁾ AK:n lausunto ”Pk-yrityksiä koskeva älykäs sääntely” (esittelijä Christian Buchmann [AT, EPP], ECON-VI/020), kohta 48.

Markkinoillepääsy

30. on sitä mieltä, että EU-tason toiminta eurooppalaisten pk-yritysten kansainvälistymisen tueksi voi ja sen tulee tarjota todellista lisäarvoa eurooppalaisille pk-yrityksille, jotka haluavat laajentua rajojen yli. Komitea korostaa, että toiminnan tulisi täydentää käynnissä olevia paikallis-, alue- ja valtiotason aloitteita, jotta vältetään päällekkäisyyksiltä ja luodaan johdonmukainen ja kattava toimenpidepaketti.

31. kannattaa siksi COSME-ohjelmasta osarahoitettua Yritys-Eurooppa-verkostoa (EEN), joka tarjoaa eurooppalaisille pk-yrityksille neuvontaa laajentumisesta muihin jäsenvaltioihin ja EU:n ulkopuolelle sekä opastusta innovoinnin ja kehittämisen sekä myös rahoituksensaannin aloilla, ja kannattaa vahvasti sen jatkamista, laajentamista ja kehittämistä nykyistä COSME-ohjelmaa seuraavan ohjelman puitteissa brexit-tilanteessa.

32. painottaa EEN-yhteyspisteiden vahvaa alueellista ja paikallista ulottuvuutta, sillä tätä tehtävää hoitavat suurelta osin alueelliset kehitys-, yrittäjä- ja innovaatiovirastot, alueelliset kauppa- ja teollisuuskamarit, klusterit ja korkea-asteen oppilaitokset, joilla on syvät paikalliset juuret ja tiiviit yhteydet paikallisiin pk-yrityksiin.

33. korostaa, että alue- ja paikallisviranomaisten tärkeänä tehtävänä on auttaa alueensa pk-yrityksiä vastaamaan kilpailuun, laajentumaan ulkomaisille markkinoille ja löytämään yrityskumppaneita EU:sta ja sen ulkopuolelta.

34. korostaa, että COSME-ohjelman seuraajaohjelmassa tulisi varmistaa, että EEN-verkostolla on edelleen tiiviit yhteydet paikallisiin ja alueellisiin yritystoiminnan ekosysteemeihin ja että tehdään tiivistä yhteistyötä paikallisten ja alueellisten sidosryhmien ja myös paikallis- ja alueviranomaisten kanssa.

Yrittäjyyden edistäminen

35. kannattaa nykyisestä COSME-ohjelmasta rahoitettavaa nuorten yrittäjien Erasmus-ohjelmaa ja sen tuloksia ja kehottaa jatkamaan sitä seuraavassa ohjelmassa.

36. ehdottaa, että start-up- ja scale-up-yrityksiä koskevaan aloitteeseen kuuluvien scale-up-neuvojen lisäksi luodaan osana EEN-verkoston palveluja alueellisten ja paikallisten scale-up-tukijoiden verkosto, joka voisi muodostaa pohjan alueiden välisille scale-up-kumppanuuksille tarjoamalla kumppanihakupalveluja ja edistämällä alueiden välistä yhteistyötä ja rajatylittäviä investointeja.

37. ehdottaa, että EEN-verkoston tarjoamia neuvonta- ja tiedotuspalveluja tulisi tehostaa rajatylittäviin julkisiin hankintoihin osallistumisen ja mahdollisten rajatylittävien yritysluovutusten alalla.

38. korostaa, että vuoden 2020 jälkeisessä seuraavassa monivuotisessa rahoituskehyksessä on varmistettava riittävä tuki pk-yrityksille vahvistamalla täydentävyyttä ja välttämällä päällekkäisyyksiä Euroopan komission ja EIP:n tai EIR:n tarjoamien erilaisten pk-yritysten rahoitusvälineiden välillä.

COSME ja muut EU:n ohjelmat

39. korostaa, että COSME-ohjelmaan tällä hetkellä osoitetut varat, joiden osuus EU:n talousarviosta on alle 0,3 prosenttia, eivät kuvasta pk-yritysten ja yrittäjien elintärkeää roolia kasvun ja työllisyyden aikaansaamisessa. Komitea panee kuitenkin merkille, että pk-yritysten rahoituksensaantia tuetaan myös muihin EU:n ohjelmiin sisältyvillä määrärahoilla.

40. katsoo, että COSME-ohjelman seuraajaohjelman ja ERI-rahastojen koordinointi on edelleen välttämätöntä, sillä pk-yritystukeen on osoitettu huomattavasti määrärahoja ERI-rahastojen temaattisen tavoitteen 3 "Pk-yritysten kilpailukyky" kautta. Komitea suosittelee, että näiden välineiden paremman koordinoinnin varmistamiseksi olisi luotava pk-yritysalan ohjausryhmä, jossa olisi mukaan asiasta vastaavia komission yksiköitä sekä AK paikallis- ja alueviranomaisten institutionaalisenä edustajana EU-tasolla.

41. ehdottaa, että otetaan käyttöön keskitetyt asiointipisteet, jotka jakavat tietoa ja tarjoavat pääsyn pk-yrityksille ja yrittäjille suunnattujen EU:n eri rahastojen ja ohjelmien piiriin. Komitea katsoo, että laajennettu ja parannettu Yritys-Eurooppa-verkosto voisi hoitaa tätä tehtävää käytännön tasolla.

42. kehottaa komissiota yksinkertaistamaan sekä yksittäisten ohjelmien tarjoamien rahoitusvälineiden piiriin pääsyä että COSME-ohjelman tai sitä seuraavan ohjelman tuen yhdistämistä muista rahastoista ja ohjelmista saataviin resursseihin. Komitea toistaa lausunnossaan ”Pk-yrityksiä koskeva älykäs sääntely”⁽⁴⁾ esittämänsä huolen ongelmakohdista, joita aiheuttavat epäjohtonmukaiset vaatimukset ja ristiriitaiset määritelmät EU:n eri toimintapolitiikoissa.

Bryssel 31. tammikuuta 2018.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

⁽⁴⁾ AK:n lausunto ”Pk-yrityksiä koskeva älykäs sääntely” (esittelijä Christian Buchmann [AT, EPP], ECON-VI/020), kohta 14.

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Unionin uudistetun syrjäisimpiä alueita koskevan strategian kattava soveltaminen”

(2018/C 176/05)

Esittelijä: Fernando Clavijo Batlle (ES, ALDE), Kanariansaarten aluehallituksen puheenjohtaja

Viiteasiakirja: Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle, alueiden komitealle ja Euroopan investointipankille – Vahvempi ja uudistettu strateginen kumppanuus EU:n syrjäisimpien alueiden kanssa

COM(2017) 623 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. muistuttaa, että syrjäisimpiin alueisiin kuuluvat kahdeksan saaren ja saariston ryhmä Karibianmerellä, Intian valtamerellä ja Atlantin valtamerellä ja Amazonin alueella sijaitseva syrjäinen alue: kuusi Ranskan merentakaisista yhteisöä (Ranskan Guayana, Guadeloupe, Martinique, Mayotte, Réunion ja Saint-Martin), kaksi Portugalin autonomista aluetta (Azorit ja Madeira) ja yksi Espanjan itsehallintoalue (Kanariansaaret). Näille alueille on yhteistä EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklassa mainitut erityiset rajoitteet, jotka haittaavat alueiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä siitä syystä, että ne ovat pysyviä niillä on yhteisvaikutuksia.
2. toteaa, että kyseisillä alueilla on poikkeuksellisen rikas ekosysteemi, niillä on suuret mahdollisuudet kehittää uusiutuvan energian alaa sekä mereen ja merenkulkuun, ympäristöön, avaruustieteeseen, tähtitieteeseen, vulkanologiaan, valtameriin, maatalouteen ja kestävään matkailuun liittyvää tutkimustoimintaa, ja niillä on rikas kulttuuriperintö.
3. korostaa, että huolimatta haasteista, joita nämä Euroopan äärirajoilla sijaitsevat alueet kohtaavat, niillä on mahdollisuuksia kehittää yritystoimintaa sellaisilla aloilla kuin sininen, vihreä ja valkoinen talous, senioritalous ja kiertotalouteen siirtyminen. Kaikilla näillä aloilla on suuri potentiaali kasvuun ja työllisyyden parantamiseen.
4. on tyytyväinen EU:n uudistettuun sitoumukseen syrjäisimpiä alueita kohtaan ja antaa tunnustusta komissiolle siitä, että se on ottanut syrjäisimpien alueiden ehdotukset huomioon yhteisessä muistiossaan ”Uutta pontta EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklan soveltamiselle”. Tämä tuki on erityisen tärkeää tänä EU:lle vaikeana hetkenä, ja se vahvistaa unionin toimielinten sitoutumisen siihen, että syrjäisimpien alueiden todellisuus otetaan paremmin huomioon.
5. muistuttaa, että syrjäisimpiä alueita koskeva uusi tiedonanto on osa EU:n pohdintoja Euroopan tulevaisuudesta ja seuraavan ohjelmakauden suunnittelua, ja että se on syntynyt EU:n tuomioistuimen joulukuussa 2015 antaman tuomion pohjalta: siinä selvennettiin tyhjentävästi EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklan – joka on syrjäisimpien alueiden kannalta itsenäinen ja riittävä oikeusperusta – soveltamisalaa.
6. katsoo, että uuden tiedonannon tulee mahdollistaa EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklan järjestelmällisen soveltamisen haasteen ratkaiseminen ja yhdistää näin samaan toimintalinjaan kolme tavoitetta: yhtäläiset mahdollisuudet, kilpailukyky ja ulkoinen ulottuvuus. Näiden kolmen, erottamattomasti toisiinsa liittyvän ulottuvuuden tulee toimia indikaattoreina kaikessa syrjäisimmille alueille suunnatussa kunnianhimoisessa julkisessa politiikassa, joka tarjoaa välineet kansalaisten yhtäläisten oikeuksien varmistamiseksi.
7. pahoittelee, ettei uudessa tiedonannossa käsitellä syrjäisimmille alueille keskeisiä aiheita, kuten koheesiopolitiikan vaikutusta, konkreettisia mukautuksia sosiaali- ja työllisyyspolitiikan aloilla, liikennepolitiikkaa tai syrjäisimpien alueiden kehityksen kannalta keskeisen tärkeiden, erityisten vero- ja tullijärjestelmien tulevaisuutta.
8. on tyytyväinen nimenomaisesti toissijaisuusperiaatteeseen pohjautuvan lähestymistavan käyttöönottoon, mutta pahoittelee, että mukana olevista eri toimivaltatasoista vallitsee sekaannus ja ettei niiden parhaillaan toteuttamia toimia tunneta.

9. on tyytyväinen siihen, että komissio on päättänyt vahvistaa kumppanuuttaan syrjäisimpien alueiden kanssa, jotta ne voivat kehittää mahdollisimman hyvin potentiaaliaan ja hyötyä täysin EU:hun kuulumisesta, ja ottaa huomioon niiden huolenaiheet ja näkemykset käyden jatkuvaa vuoropuhelua. Syrjäisimpien alueiden, asianomaisten jäsenvaltioiden, unionin toimielinten, EIP:n ja yksityissektorin toimijoiden välisen kumppanuuden vahvistamisella on olennainen ulottuvuus. Tässä mielessä kahdesti vuodessa järjestettävät syrjäisimpiä alueita käsittelevät foorumit ovat osoittautuneet tehokkaiksi antaessaan kaikille asianosaisille mahdollisuuden saada äänensä kuuluviin. Ne olisikin tärkeää säilyttää.

10. kiinnittää huomiota useasti ilmaistuun tarpeeseen laatia ennakolta tutkimuksia lainsäädäntöehdotusten vaikutuksista syrjäisimpiin alueisiin, jotta voidaan suunnitella räätälöityjä toimenpiteitä. Komitea toivoo, että saatuaan näin uutta pontta asia konkretisoituu toden teolla.

11. kiinnittää huomiota myös Euroopan parlamentin heinäkuussa 2017 antamaan päätöslauselmaan yhteenkuuluvuuden ja kehityksen edistämisestä EU:n syrjäisimmillä alueilla: SEUT-sopimuksen 349 artiklan täytäntöönpano, sekä kyseessä olevien kolmen valtion panoksiin.

Syrjäisimmät alueet Euroopan haasteiden etulinjassa

12. toistaa kehotuksensa vahvistaa EU:n sosiaalista ulottuvuutta ja toivoo, että Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarissa käsitellään ongelmia, joita esiintyy syrjäisimpien alueiden kaltaisilla alueilla: työttömyysaste (erityisesti nuorisotyöttömyys) on EU:n korkeimpia, eriarvoisuus kasvaa, ja sosiaalisen syrjäytymisen indikaattorit ovat korkealla tasolla. Tästä ovat todisteena vaikeudet, joita alueilla on työllisyyden alalla, ja ne puolestaan aiheuttavat suurta sosiaalista tyytymättömyyttä, kuten Ranskan Guayanassa järjestetyt protestit osoittivat.

13. toteaa, että kriisillä on ollut huomattavia kielteisiä vaikutuksia syrjäisimmillä alueilla, jotka kuuluvat niihin EU:n alueisiin, joihin kriisi on vaikuttanut eniten. Tämä johtuu niiden rakenteellisista erityispiirteistä: hauras talous, korkea työttömyysaste ja heikosti koulutetun työvoiman suuri osuus.

14. pahoittelee, että vaikka komissio sisällytti vuoden 2012 strategiaansa sosiaalisen ulottuvuuden, se ei ole antanut sille sisältöä ehdottamalla mukautuksia tai toteuttamalla konkreettisia toimia, joissa otetaan huomioon syrjäisimpien alueiden erityispiirteet, jotta niille voitaisiin mahdollistaa erityiskohtelu unionin ohjelmissa.

15. pitää myönteisenä sitä, että komissio sitoutuu arvioimaan, olisiko Euroopan sosiaalirahastosta aiheellista varata erillinen määrärahaosuus syrjäisimmille alueille. EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklassa tunnustettu eritysluonne tukee vahvasti tätä varausta. Komitea kannattaaakin parlamentin ja syrjäisimpien alueiden vetoomusta sisällyttää määrärahavaraus seuraavaan Euroopan sosiaalirahastoa kokevaan säädösehdotukseen.

16. on tyytyväinen siihen, että syrjäisimmät alueet ovat toimineet aloitteellisesti ja perustaneet työllisyyttä käsittelevän verkoston, jonka tavoitteena on laatia ehdotuksia ja hankkeita, joiden avulla pyritään täyttämään unionin toimien puutteet tällä alalla.

17. on yhtä mieltä siitä, että vuosien aikana tapahtuneesta edistyksestä huolimatta syrjäisimmillä alueilla on edelleen vakavia haasteita, joita ilmastonmuutos, globalisaatio ja maailmantalouden suhdannekriisit pahentavat. Komitea tukeekin komission toteamusta, jonka mukaan ponnisteluja on selkeästi tehostettava, jotta syrjäisimmät alueet voivat hyötyä EU-jäsenyydestä kaikilta osin.

18. kehottaa ottamaan huomioon Yhdistyneen kuningaskunnan EU:sta eroamisen seuraukset aluetasolla ihmisten, tavaroiden ja palvelujen liikkumisen suhteen, sillä se vaikuttaa suuresti alueisiin ja erityisesti syrjäisimpiin alueisiin, koska niillä on paljon yhteyksiä Yhdistyneen kuningaskunnan kanssa sekä yhteistyötä sen kumppanialueiden kanssa matkailun ja perinteisen tuotannon kaltaisilla aloilla.

19. toteaa, että erälle syrjäisimmille alueille on tullut ja tulee edelleen paljon laittomia maahanmuuttajia, erityisesti ilman huoltajaa olevia alaikäisiä. Tämä aiheuttaa huomattavia hallinnointiongelmia.

20. muistuttaa, että syrjäisimmät alueet ovat omilla alueillaan Euroopan ulkorajoilla, ja toteaa, että kehityserot verrattuna naapurimaihin edistävät muuttovirtoja.

21. muistuttaa, että syrjäisimmillä alueilla on joukko erityispiirteitä, jotka tekevät niistä erityisen haavoittuvia ilmastonmuutoksen vaikutuksille. Ne ovat erityisen alttiita luonnonilmiöille, joista on tullut yhä yleisempiä ja äärimmäisempiä. Tästä havainnollisena esimerkkinä ovat hurrikaani Irman tuhoiset seuraukset Karibialla sijaitseville syrjäisimmille alueille, erityisesti Saint-Martinille.

22. suhtautuu myönteisesti komission ehdotuksiin vahvistaa syrjäisimpien alueiden ulottuvuutta Life-ohjelmassa ja arvioida EU:n solidaarisuusrahastotoimien toteuttamista syrjäisimmillä alueilla. Komitea toivoo, että samalla otetaan huomioon näiden alueiden vaikeudet saada rahastosta tukea.

Syrjäisimmät alueet, mahdollisuus Euroopalle. Innovatiivisten hankkeiden testauslaboratorio

23. toteaa, että sinisellä taloudella on hyvät mahdollisuudet kasvuun ja työllisyyden parantamiseen EU:ssa, erityisesti syrjäisimmillä alueilla, sillä ne vahvistavat EU:n merellistä ulottuvuutta ja ovat avainasemassa kansainvälisessä valtamerten hallinnoinnissa.

24. on tyytyväinen siihen, että uudessa tiedonannossa myönnetään, että uusiutuvat energiamuodot, erityisesti merienergia, eivät edelleenkään ole riittävän kehittyneitä, ja kehottaa antamaan tarvittavaa tukea niiden tehostamiseksi, kun otetaan huomioon, että syrjäisimmät alueet voivat ottaa oikeutetusti johtavan aseman.

25. pitää tervetulleena, että jäsenvaltioita kehoitetaan ottamaan kansallisessa lainsäädännössään huomioon syrjäisimpien alueiden erityispiirteet edistääkseen uusiutuvien energialähteiden ja energiatehokkuuden kehittämistä.

26. kannattaa EU:n saarien puhdasta energiaa koskevaa aloitetta ja kehottaa syrjäisimpiä alueita, joiden sähköverkko on täysin erillinen, omaksumaan aktiivisen roolin aloitteessa syrjäisimpien alueiden energiakysymyksiä käsittelevän verkoston välityksellä.

27. kehottaa tässä yhteydessä komissiota ehdottamaan uutta, erityistä välinettä, jonka avulla voitaisiin korvata puhtaan energian tuotantoon ja varastointiin liittyvät ylimääräiset kustannukset.

28. huomauttaa, että syrjäisimpien alueiden biologinen monimuotoisuus on ainutlaatuinen: niillä sijaitsee noin 80 prosenttia EU:n biologisesta monimuotoisuudesta, ja ne ovat niiden 34 alueen joukossa, joita pidetään oleellisina maapallon ekologisen tasapainon kannalta.

29. suhtautuu myönteisesti siihen, että syrjäisimmät alueet sitoutuvat kiertotalouteen, ja muistuttaa, että siirtyminen kiertotalouteen edellyttää huomattavia investointeja erityisesti väestön valvuttamista, infrastruktuuria sekä tutkimusta ja innovointia varten.

30. on tyytyväinen siihen, että komissio aikoo ehdottaa syrjäisimpien alueiden jätehuoltoa koskevaa lukua kauden 2018–2020 Life-ohjelmaan ja tukea sitä, että niistä tulee kiertotalouden pilottihankkeiden testauslaboratorioita. Komitea on tyytyväinen myös aikomukseen antaa säännöksiä, joilla on tarkoitus helpottaa jätteen siirtämistä naapurimaihin käsiteltäväksi.

31. muistuttaa komissiolle, että seuraavalla ohjelmakaudella on tarpeen mukauttaa Life+-ohjelman nykyisiä valintakriteerejä syrjäisimpien alueiden tilanteeseen.

32. panee merkille komission aikomuksen tukea biologisen monimuotoisuuden suojelua, ekosysteemipalvelujen kestävää käyttöä ja ilmastonmuutokseen sopeutumista kaikkiin syrjäisimpiin alueisiin sovellettavan tulevan erityisen ohjelman avulla. Komitea suosittelee, että ohjelma mahdollistaa hankkeiden rahoittamisen kaikilla syrjäisimmillä alueilla ja komission suoran hallinnoinnin yhdessä alueiden kanssa.

Yhtäläisten mahdollisuuksien tukeminen: eurooppalainen solidaarisuus soveltuvien välinein

33. katsoo, että syrjäisimpien alueiden toteuttamien taloudellisten ja sosiaalisten mukautusten tulee voida tukeutua jatkossakin EU:n yhteisvastuuseen rahoituksessa. Tämä tulee ottaa huomioon laadittaessa uutta, vuoden 2020 jälkeistä unionin strategiaa.

34. muistuttaa, että EAYY voi olla soveltuva väline yhteistyömahdollisuuksien ja -toimien edistämiseen syrjäisimpien alueiden kaltaisten kauempana toisista sijaitsevien alueiden kanssa.

35. kannattaa aloitetta, jonka tarkoituksena on parantaa syrjäisimpien alueiden mahdollisuuksia saada tukea Euroopan strategisten investointien rahastosta siten, että perustetaan keskitetty yhteyspiste EIP:n Euroopan investointineuvonta-keskukseen.

36. kehottaa komissiota toimimaan johdonmukaisesti suunnitellessaan syrjäisimmille alueille tarkoitettuja valtiontukia ja ottamaan huomioon kyseisten alueiden erityispiirteet kaikissa toimintalinjoissa nivoen ne tiiviisti unionin muihin politiikkoihin.

37. katsoo, että syrjäisimpien alueiden monimuotoisella kulttuuriperinnöllä ja niiden kulttuuriarvolla ja luovan alan teollisuudella voi olla suurempi taloudellinen vaikutus työllisyyden kannalta ja että niillä on huomattavaa kehityspotentiaalia, johon vaikuttavat syrjäiseen sijaintiin liittyvät lisäkustannukset, jotka rajoittavat teosten ja taiteilijoiden liikkumista. Komitea kehottaa komissiota sisällyttämään seuraavaan kulttuuriohjelmaan Euroopan laajuista liikkuvuutta koskevan osion syrjäisimmille alueille tarkoitettuine erityistoimenpiteineen.

38. arvostaa sitä, että syrjäisimmät alueet saavat koulutusohjelmissa maksimimäärän tukea liikkuvuutta varten, ja katsoo, että näin tulisi olla tulevaisuudessakin. Komitea on myös tyytyväinen mahdollisuuteen ulottaa tuki kolmansiin maihin.

39. pitää edistyskenä sitä, että luodaan väline, jonka avulla seurataan syrjäisimpien alueiden sisämarkkinoille integroitumisen etenemistä, ja että tarkoituksena on ottaa huomioon syrjäisimpien alueiden yritysten erityistarpeet uuden COSME-ohjelman strategioissa, jotta voitaisiin tukea niiden kansainvälistymistä.

Tuki kasvun lisäämiselle: kilpailukyky politiikka alueellisten hankkeiden palveluksessa

40. painottaa, että maatalous on erittäin tärkeä ala syrjäisimpien alueiden talouden, ympäristön, aluesuunnittelun ja työllisyyden kannalta, niin kuin EU myöntää mahdollistaessaan erityiskohtelun POSEL-järjestelmällä ja myöntäessään konkreettisia poikkeuksia yhteisessä maatalouspolitiikassa, ja kehottaa säilyttämään tämän erityiskohtelun.

41. katsoo, että Euroopan ja maailmanlaajuisten maatalousmarkkinoiden etenevä vapauttaminen niiden tuotteiden kohdalla, joita tuotetaan syrjäisimmillä alueilla, heikentää vähitellen alueiden kilpailukykyä. Komitea pitää välttämättömänä, että POSEL-ohjelman määrärahoja lisätään, jotta voidaan puuttua näihin poikkeuksellisiin tilanteisiin muiden, rakenteellisten syiden ohella.

42. muistuttaa, että komission tulee sisällyttää kolmansien maiden tai kansainvälisten organisaatioiden kanssa tekemiinsä kauppasopimuksiin erityinen luku kaikkia niitä asioita varten, jotka ovat erityisen kiinnostavia syrjäisimpien alueiden kannalta, 13. maaliskuuta 2013 annetun asetuksen N:o 228/2013 mukaisesti. Komitea huomauttaa, että sopimuksiin on tarpeen liittää järjestelmällisesti poissulkemislausekkeitä arkoja tuotteita varten.

43. pitää välttämättömänä, että Latinalaisen Amerikan maiden kanssa allekirjoitettujen kahdenvälisten banaanien tuontia koskevien sopimusten yhteydessä vakautusmekanismi ulotetaan vuotta 2020 pidemmälle niin, että se toimii automaattisesti, ja arvioidaan mahdollisuutta soveltaa tätä järjestelmää muissa sopimuksissa ja muiden tuotteiden kohdalla.

44. suhtautuu suopeasti komission ehdotukseen harkita mahdollisuutta sallia valtiontuki uusien kalastusalusten rakentamiseen syrjäisimmillä alueilla, kunhan huolehditaan kalavarojen kestävydestä. Komitea pitää tärkeänä ottaa käyttöön tukitoimenpiteitä, jotta voidaan mahdollistaa syrjäisimpien alueiden perinteistä ja pienimuotoista kalastusta harjoittavien kalastusalusten rahoittaminen EP:n 27. huhtikuuta 2017 antaman päätöslauselman mukaisesti.

45. muistuttaa, että kalastus- ja vesiviljelyalalla on syrjäisimmillä alueilla hyvät kasvu- ja työllistämismahdollisuudet, joita ei tueta riittävästi, ja että läheisyyteen perustuvalla hallinnoinnilla on tällä alalla suora myönteinen vaikutus kalavarojen kestävyteen.

46. on tyytyväinen komission päätökseen harkita syrjäisimmille alueille suunnattuja erityistoimia, etenkin korvausjärjestelmää, EU:n uusien ohjelmien puitteissa. Komitea kiinnittää huomiota alueiden toivomukseen palauttaa erillinen lisäkustannusten korvaamiseen tarkoitettu ohjelma, josta annettaisiin säädös, jolla olisi omat määrärahat ja oma hallinto ja jolla tuettaisiin kalastusta ja vesiviljelyä syrjäisimmillä alueilla.

47. pahoittelee, ettei uudessa tiedonannossa käsitellä koheesiopolitiikkaa, jota kuitenkin pidetään talouskasvun ja työpaikkojen luomisen pääasiallisena osatekijänä. Komitea toivoo, että komissio ottaisi syrjäisimmät alueet asianmukaisesti huomioon koheesiopolitiikkaa uudistettaessa.

48. toistaa tukevasa vuoden 2020 jälkeistä vahvistettua ja yksinkertaistettua koheesiopolitiikkaa, jossa keskitytään sen ensisijaiseen tavoitteeseen eli siihen, että varmistetaan tasapaino ja yhtäläiset mahdollisuudet EU:n kaikilla alueilla. Tästä syystä koheesiopolitiikassa on säilytettävä syrjäisimpien alueiden erityiskohtelu.

49. pahoittelee, ettei tiedonannossa käsitellä asianmukaisesti Euroopan aluekehitysrahastosta myönnettävää erityistä lisämäärärahaa, joka on oleellinen syrjäisimmille alueille. Komitea kannattaa sen säilyttämistä ja vahvistamista, sillä sen tavoitteena on lievittää syrjäisimpien alueiden pysyviä rakenteellisia haittoja, jotka rajoittavat niiden kilpailukykyä ja kehitystä.

50. muistuttaa kannastaan, jonka mukaan rahoitusvälineet eivät voi korvata tukia, sillä tuet ovat perustavan tärkeitä syrjäisimpien alueiden lähentymiselle EU:ssa. Joka tapauksessa rahoitusvälineet eivät saisi olla velvoittavia, vaan niiden tulee tarjota vain vaihtoehto.

51. pahoittelee, ettei tiedonannossa tarjota vakuuttavia ratkaisuja tai tulevaisuuteen suuntaavia ehdotuksia ongelmiin, joita syrjäisimmät alueet kohtaavat Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmissa. Komitea katsookin, että tarvitaan kokonaisvaltaista uudelleenarviointia.

52. korostaa älykkään erikoistumisen strategioiden hyödyllisyyttä ja on tyytyväinen syrjäisimpien alueiden viimeaikaisiin toimiin kyseisten strategioiden verkottamiseksi.

53. suhtautuu myönteisesti komission aikomukseen tehdä syrjäisimmistä alueista paikkoja kokeilulle, teknologian siirrolle ja innovatiivisten ratkaisujen testaamiselle huippuosaamisaloillaan.

54. kannattaa komission aloitetta syrjäisimpien alueiden hyväksi Horisontti 2020 -puiteohjelmassa ja toteaa seuraavansa tarkkaan, mitä se tuo tullessaan kyseisille alueille EU:n tulevassa, vuoden 2020 jälkeisessä tutkimusohjelmassa.

55. tähdentää yhteyksien (liikenne, energia ja televiestintä) strategista merkitystä syrjäisimmille alueille, sillä ne ovat oleellisia näiden erittäin kaukana Manner-Euroopasta sijaitsevien, eristyksissä olevien alueiden omalle kehitykselle ja siellä asuvien kansalaisten yhdenvertaisen kohtelun varmistamiselle.

56. suhtautuu myönteisesti aloitteeseen käynnistää tutkimus syrjäisimpien alueiden liitettävyystarpeiden määrittämiseksi ja kvantifoimiseksi entistä tarkemmin. Siinä tulee ottaa huomioon kaikki tarkoitusta palvelevat oikeudelliset ja taloudelliset välineet.

57. painottaa maantieteellisesti ja väestörakenteeltaan haastavien EU:n alueiden – kuten syrjäisimpien alueiden – merkitystä ja niiden erityisiä tarpeita. Komitea kehottaa Euroopan komissiota kiinnittämään erityistä huomiota EU:n liikkuvuuspolitiikkojen ja -ohjelmien vaikutukseen kyseisten alueiden kannalta ja julkaisemaan aiheesta vihreän kirjan⁽¹⁾.

58. muistuttaa, että lentoasemat ja satamat ovat ainoita väyliä syrjäisimmille alueille ja niiltä pois ja että niillä on tärkeä sosiaalinen tehtävä. Komitea on tyytyväinen mahdollisuuden rahoittamaan lentoasemille ja satamille tarkoitettuja investointeja perustelluissa tapauksissa sekä mahdollisuuteen saada tukea niiden toimintaan.

59. kehottaa komissiota tutkimaan Euroopan laajuisen liikenneverkon painopisteiden tarkistamisen yhteydessä sitä, miten syrjäisimpien alueiden erityistarpeet voidaan havaita ja sisällyttää erityisesti merten moottoriteihin, jotta voidaan mahdollistaa hankkeet, joilla parannetaan syrjäisimpien alueiden ja niitä hallinnoivien jäsenvaltioiden tai syrjäisimpien alueiden ja niiden omalla maantieteellisellä alueella sijaitsevien naapurialueiden välisiä yhteyksiä.

Syrjäisimpien alueiden vetovoiman lisääminen ja niiden alueellisen ja kansainvälisen ulottuvuuden edistäminen

60. toteaa, että syrjäisimpien alueiden vetovoiman lisäämiseksi ja niiden vaikutusvallan vahvistamiseksi omilla alueillaan on välttämätöntä ottaa huomioon niiden maantieteellisen alueen alueellinen todellisuus EU:n kaikissa politiikoissa. Näin voidaan lisätä johdonmukaisuutta näiden politiikkojen sisäisen ja ulkoisen ulottuvuuden välillä.

61. toteaa, että syrjäisimmistä alueista voi tulla omien maantieteellisten alueidensa talouden moottoreita ja tehokkaita välittäjiä EU:n vaikutuksen lisäämiseksi maailmanlaajuisella tasolla erityisesti kehityspolitiikan alalla, sillä niillä on kiistattomia mahdollisuuksia, joita ei ole vielä hyödynnetty riittävästi.

62. seuraa tarkkaan esitettyä ajatusta harkita EU:n uusien investointien kohdentamista ensisijaisesti suurimittaisiin hankkeisiin syrjäisimpien alueiden maantieteellisillä alueilla ja tutkia mahdollisuutta perustaa yhteisiä ohjelmia syrjäisimpien alueiden ja niiden naapurimaiden välille.

63. pahoittelee, ettei komissio esitä kunnianhimoista ja johdonmukaista strategista kehystä, joka edistäisi kyseisten alueiden talouksien kansainvälistymistä.

64. on tyytyväinen siihen, että tunnustetaan alueellisten vaikutusten arviointien tekemisen olevan tärkeää silloin, kun laaditaan uusia lainsäädäntöehdotuksia ja kansainvälisiä kauppasopimuksia ja keskustellaan niistä. Komitea katsoo, että syrjäisimpien alueiden viranomaisten ja asiantuntijoiden tulee osallistua järjestelmällisesti unionin aloitteiden mahdollisten alueellisten vaikutusten arviointiin.

⁽¹⁾ AK:n lausunto aiheesta "Liikkuvuus maantieteellisesti ja väestörakenteeltaan haastavilla alueilla" (CdR 1691/2014).

65. varoittaa, että EAKR:n ja EKR:n välistä synergiaa on vaikea saavuttaa. Komitea on yhtä mieltä siitä, että on aiheellista mahdollistaa sellaisten, järjestystä luovien yhteistyöhankkeiden toteuttaminen, jotka synnyttävät todellista lisäarvoa.

Päätelmät

66. katsoo, että pyrkimys siihen, että syrjäisimmät alueet otetaan entistä paremmin huomioon unionin politiikoissa ja hankkeissa, on edelleenkin haaste, joka tulee mukauttaa Euroopan yhdentymisen haasteisiin.

67. toteaa, että EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 artiklaa on erittäin tärkeää soveltaa järjestelmällisesti ja kattavasti heti päätöksentekoprosessin alkuvaiheista lähtien, jotta varmistetaan, että täytäntöönpano tapahtuu syrjäisimpien alueiden tilanne huomioiden.

68. seuraa tarkkaan uuden tiedonannon toteuttamista ja siinä esitettyjen tulevaisuuteen suuntautuvien ehdotusten konkretisoitumista.

Bryssel 31. tammikuuta 2018.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Alue- ja paikallistason edustajien Erasmus-ohjelma”

(2018/C 176/06)

Esittelijä: François Decoster (FR, ALDE), Nord-Pas-de-Calais'n aluevaltuuston jäsen**POLIITTISET SUOSITUKSET**

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Johdanto ja taustaa

1. osallistuu täysimääräisesti keskusteluun, jonka Euroopan komissio käynnisti valkoisella kirjalla Euroopan tulevaisuudesta: Pohdintaa ja skenaarioita, ja panee merkille puheenjohtaja Junckerin syyskuussa 2017 unionin tilaa käsittelevässä keskustelussa tekemät ehdotukset.
2. muistuttaa, että EU:n toimielimiä pidetään edelleen kaukaisina ja byrokraattisina ja että EU:n kansalaiset eivät aina huomaa EU:n keskeisten päätösten etuja arkielämässään.
3. muistuttaa, että kansalaisilla on EU:ssa yleisesti luja luottamus vaaleilla valittuja paikallistason edustajiaan kohtaan ja että luottamus on huomattavasti suurempi kuin useimpia valtakunnallisen politiikan vastuuhenkilöitä kohtaan tunnettu luottamus.
4. toteaa EU:n kansalaisten pitävän nykyisten geopoliittisten kriisien, terrorismiriskin kasvun ja brexit-neuvottelujen vuoksi EU-tasoa entistäkin soveltuvampana julkisen toiminnan tasona suuriin yhteisiin haasteisiimme vastaamiseksi.
5. korostaa, että keskeisenä haasteena ei ole vain parantaa teknistä tietämystä EU:sta ja sen toimielimistä vaan myös edistää avointa suhtautumista yhteistyöhön ja vaihtotoimintaan Euroopan yhdentymishankkeessa, jonka perusarvoja ovat demokratia, oikeusvaltio, ihmisoikeuksien kunnioittaminen ja yhteisvastuun periaate. Tämä Eurooppa-henki on keskeinen osatekijä, jonka ansiosta Euroopan yhdentyminen voi olla väline rauhan turvaamiseen ja kestäväpohjaisen ja oikeudenmukaisen tulevaisuuden rakentamiseen kaikille.
6. panee merkille 30-vuotista taivaltaan vuonna 2017 juhlivan, loistavan esimerkin unionin poliittisesta toiminnasta tarjoavan Erasmus+-ohjelman menestyksen. Ohjelman ansiosta yli viisi miljoonaa kansalaista on voinut viettää jakson ulkomailla, ja sitä on täydennetty ja laajennettu eri kohdeyleisöille: opiskelijoiden lisäksi koululaiset, lukiolaiset, oppisopimusopiskelijat, opettajat, vastavalmistuneet, työnhakijat, vapaaehtoistyöntekijät ja järjestö- ja urheilutoiminnan ammattilaiset.
7. suhtautuu myönteisesti Euroopan parlamentin aloitteeseen oppisopimusopiskelijoiden Erasmus-ohjelman käynnistämisestä.
8. toteaa, että teknologian ja elämäntapojen kehitys nopeutuu ja että julkisen vallan tarjoamissa vastauksissa on otettava entistä enemmän huomioon tämän kehityksen inhimillinen ulottuvuus.
9. muistuttaa, että Euroopan paikallis- ja alueyhteisöillä on haasteita (talous- ja rahoituskriisi, ilmastonmuutos, väestönkehitys, ympäristöongelmat jne.), jotka edellyttävät yhteisiä toimia ja strategioita.
10. huomauttaa, että monitasoinen hallinto, paikallinen itsehallinto ja hajauttamisuudistukset korostavat paikallis- ja alueyhteisöjen asemaa EU:n politiikan täytäntöönpanossa ja että on olennaisen tärkeää tukea niitä valmiuksien ja kapasiteetin kehittämisessä tällä alalla.
11. tähdentää, että kaikkien yhdenmisen kehityspoliittikan täytäntöönpanoon osallistuvien henkilöiden tulisi voida hankkia yleiset ja monialaiset valmiudet ja osaaminen, joita tarvitaan paikallis- ja alueyhteisöjen kehityksen toteuttamiseksi.
12. toteaa, että paikallis- ja alueviranomaiset ovat useimmissa jäsenvaltioissa toissijaisuusperiaatteen mukaisesti suoraan vastuussa julkisten palvelujen suunnittelusta ja saataville antamisesta ja pyrkivät varmistamaan palvelujen suorituskyvyn ja tehokkuuden ottaen huomioon EU:n julkisen politiikan tarjoamat mahdollisuudet.

Euroopan unionin on kehitettävä uusia innovatiivisia työkaluja nykyisiin ja tuleviin haasteisiin vastaamiseksi

13. pitää valitettavana, että monivuotisen rahoituskehityksen rajoitteet eivät mahdollista EU:n suurten mullistusten aikana riittävän nopeaa reagointia, jotta Euroopan unioni voisi vastata tehokkaasti uusiin kriiseihin tai uusiin haasteisiin.
14. kehottaa parlamenttia, neuvostoa ja Euroopan komissiota ehdottamaan toimenpiteitä, joilla monivuotinen rahoituskehitys saadaan vastaamaan paremmin aikamme suuria haasteita, jotta uusiin huolenaiheisiin voidaan puuttua ripeästi.
15. korostaa, että rajat ylittävän ja alueiden välisen vaihdon avulla voidaan vahvistaa innovoinnin, kasvun ja työllisyyden edistämiseen tähtäävien EU:n eri ohjelmien ja välineiden välisiä yhteyksiä.
16. myöntää, että Euroopan unionin vastauksia rajoittaa tällä hetkellä lainsäädäntö, joka ei sovellu kovinkaan hyvin yleiseen kehitykseen ja erityistilanteisiin, ja että siksi Euroopan komissio ehdottaa erityisesti Euroopan tulevaisuutta käsittelevän valkoisen kirjan välityksellä EU:n strategioiden, toimintalinjojen ja toimien kehittämistä.
17. kehottaa Euroopan komissiota ottamaan inhimillisen pääoman entistä paremmin huomioon tulevan monivuotisen kehityksen laadinnassa, jotta kansalaisten tarpeisiin ja tämän vuosisadan uusiin haasteisiin voidaan vastata paremmin.
18. kehottaa Euroopan unionin neuvoston seuraavia puheenjohtajavaltioita ottamaan myös inhimillisen pääoman huomioon ohjelmiansa laadinnassa.

Alue- ja paikallistason edustajien tilanne tässä yhteydessä

19. katsoo, että unionin 91 000 paikallis- ja alueyhteisöä ja niiden myötä sadat tuhannet vaaleilla valitut paikallistason edustajat ovat olennaisen tärkeä linkki kansalaisten ja EU:n välillä. Heidän valmiuksiensa ja osaamisensa kehittäminen EU:n politiikan alalla ja eri jäsenvaltioiden (ohjelmamaiden) ja EU:n ulkopuolisten ohjelmamaiden⁽¹⁾ edustajien välisten yhteyksien kehittäminen ovat keskeisiä tekijöitä inhimillisen pääoman kehittämistä ja Euroopan yhdentymistä koskevissa tavoitteissa.
20. toteaa, että alue- ja paikallistason edustajat eivät ole aina saaneet ennen valintaansa kaikkea tehtävänsä hoitamiseen tarvittavaa koulutusta ja että jatkuva koulutus on hyödyllinen keino pyrittäessä tukemaan alue- ja paikallistason edustajia, jotta he pystyisivät hoitamaan tehtävänsä tehokkaasti. Komitea korostaa, että koulutuksessa ei ole kyse vain tarvittavan teknisen tietämyksen jakamisesta, vaan sen pitäisi myös antaa valmiudet ymmärtää Euroopan yhdentymisen syitä ja henkeä, jotta edustajat voisivat osoittaa äänestäjilleen, miksi ja miten Euroopan yhdentymishanke voi olla näille hyödyllinen.
21. katsoo, että alue- ja paikallistason edustajien päätökset liittyvät hyvin tiiviisti EU:n säännöksiin silloin,
 - a. kun alueet, joilla on lainsäädäntövaltaa, osallistuvat EU:n päätöksentekoprosessiin avustamalla alueelliselle osallistumiselle avoimia neuvoston ja ministerineuvostojen työryhmiä
 - b. kun edustajat osallistuvat EU:n päätöksentekoon kuulemisvaiheessa vastaamalla erilaisiin Euroopan komission järjestämiin julkisiin kuulemisiin
 - c. kun alueiden komitea laatii lausuntoja perussopimuksissa määritellyillä toimivallan aloilla
 - d. kun edustajat soveltavat EU:n direktiivejä ja asetuksia hyvin monenlaisilla aloilla (vesi, jätteet, liikkuvuus, energiansäästö jne.)
 - e. kun edustajat hakevat EU:n varoja (EAKR, ESR jne.)
 - f. kun edustajat suunnittelevat valtiontukien käyttöä
 - g. kun edustajat tekevät yhteistyötä eri jäsenvaltioiden paikallisviranomaisten kanssa.

⁽¹⁾ https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/programme-guide/part-a/who-can-participate/eligible-countries_fi

Alue- ja paikallistason edustajien Erasmus-ohjelman perustaminen

22. katsoo, että valmistelutoimen arvioinnista, paikallishallintovälineen käytöstä ja vertaisvaihto-ohjelmista saadut kokemukset ovat tietolähde, jota on hyödynnettävä oppimis- ja vaihtokokemuksen parantamiseksi.

23. toivoo, että paikallis- ja alueviranomaisten välistä hyvien käytäntöjen vaihtoa edistetään, erityisesti Euroopan strategisten investointien rahaston, Horisontti 2020 -ohjelman ja koheesiopolitiikan ja niiden yhdistelmien käytössä. Näin korostetaan sitä, että alue- ja paikallistason edustajien Erasmus-ohjelmaa voitaisiin käyttää tukemaan taloudellisesti vähemmän kehittyneitä alueita hallinnollisten valmiuksiensa parantamisessa.

24. pyytää Euroopan komissiota huolehtimaan siitä, että EU:n alue- ja paikallistason edustajille annetaan tietoa ja että heitä tuetaan ja koulutetaan entistä enemmän EU:n rahastojen tehokkaassa käytössä ja alueiden välisessä yhteistyössä EU:n tasolla.

25. pyytää Euroopan komissiota harkitsemaan alue- ja paikallisviranomaisten ryhmittymien ehdottamia uusia aloitteita tai ottamaan ne huomioon, jotta voidaan parantaa unionin nykyisiä politiikkoja tai käynnistää uusia eurooppalaisia aloitteita.

26. katsoo, että EU:n toimielimet ovat osaltaan vastuussa alue- ja paikallistason edustajien peruskoulutuksesta Euroopan yhdentymisen hengen ja EU-politiikan tuntemuksen parantamiseksi ja että EU:n elimet eivät voi olla ottamatta huomioon tätä alue- ja paikallistason edustajien vetoomusta, etenkin tuleviin Euroopan parlamentin vaaleihin valmistauduttaessa.

27. toistaa monitasoista hallintoa käsittelevässä vuoden 2009 valkoisessa kirjassaan ilmaisemansa tuen alue- ja paikallistason edustajien Erasmus-ohjelman perustamiselle, toiveensa tehdä yhteistyötä Euroopan parlamentin, neuvoston ja Euroopan komission kanssa, jotta ohjelmalle voidaan laatia käsitteellinen ja operatiivinen suunnitelma, sekä tukensa alue- ja paikallistason edustajille suunnattujen koulutusta ja kokemusten ja hyvien käytäntöjen vaihtoa koskevien ohjelmien perustamiselle.

28. muistuttaa, että vuosina 2012–2013 toteutettiin pilottihanke, joka oli erittäin suosittu, sillä sataan saatavilla olevaan paikkaan tuli yli tuhat hakemusta.

29. katsoo, että tätä pilottihanketta voidaan käyttää perustana ohjelmaa käynnistettäessä. Siinä on korostettava koulutusosiota, jotta voidaan parantaa tietämystä EU:n toimielimistä ja Euroopan unionin toiminnasta esittämällä myös esimerkkejä käytännön tapauksista ja vaihdosta muiden paikallisedustajien kanssa. Näin autetaan yksittäisiä paikallis- ja aluetason edustajia saamaan omakohtaista kokemusta eurooppalaisesta yhteistyöhengestä, jotta he voivat kertoa näistä kokemuksistaan oman seutunsa asukkaille. Komitea katsoo, että myös verkkokoulutusvälineitä voitaisiin kehittää, jotta ohjelmassa suunniteltuun liikkuvuuteen voitaisiin valmistautua paremmin.

30. korostaa liikkuvuusnäkökulmaa, joka on ehdottomasti säilytettävä, koska monet eri tutkimukset ovat osoittaneet, että vertaisoppimisessa tieto siirtyy tehokkaasti. Nämä paikallisedustajien monenväliset vaihdot tuovat todellista eurooppalaista lisäarvoa kahdenväliseen yhteistyöhön verrattuna.

31. katsoo, että tässä koulutuksessa voitaisiin myös hyödyntää, joskaan ei yksinomaan, eurooppalaisia yliopistoja ja korkeakouluja, jotta voidaan varmistaa paikallisedustajien koulutusosion toteutuminen. Sama pätee historiallisiin paikkoihin, jotka ovat jättäneet jälkensä eurooppalaiseen kulttuuriin ja psyykeen.

32. toivoo, että tämän peruskoulutuksen päätyttyä alue- ja paikallistason edustajat voisivat osallistua eri valtioiden vaaleilla valittujen edustajien samaa aihetta käsittelevään yhteistyöhön, jossa he voivat

a. vaihtaa hyviä käytäntöjä

b. syventää tietämystään EU:n välineistä

c. luoda rakentavia yhteyksiä toisiinsa

d. käynnistää uusia paikallisia ja alueellisia aloitteita

e. saada valmiudet levittää tehokkaammin tietoa muiden maiden kansalaisten kanssa tehtävän yhteistyön hyödyistä ja rakentaa näin Eurooppa-henkeä lähettilään ominaisuudessa.

33. katsoo, että tällä välineellä voitaisiin myös vahvistaa Eurooppa-henkeä alue- ja paikallistason päättäjien keskuudessa ja edistää eurooppalaisen tietoisuuden muodostumista alue- ja paikallishallinnossa.
34. katsoo, että tällaista välinettä olisi kokeiltava ja muutettava pilottihankkeesta saatujen kokemusten perusteella vuosina 2018, 2019 ja 2020, jotta se voidaan sen jälkeen sisällyttää Euroopan komission uuteen ohjelmaan tarvittaessa eri oikeusperustan nojalla, jos se on tarpeen alue- ja paikallistason edustajien Erasmus-ohjelman tai alue- ja paikallistason toimijoiden Erasmus-ohjelman perustamiseksi.
35. korostaa, että ohjelma on suunniteltava niin, että sekä pää- että sivutoimiset poliitikot ja myös teknisissä johtotehtävissä toimivat henkilöt voivat osallistua siihen ja että kiinnitetään huomiota sukupuolten ja alueiden tasapuoliseen edustukseen takaamalla kooltaan ja väestömäärältään kaikenlaisten alue- ja paikallisyhteisöjen edustajien osallistuminen.
36. pyytää komissiota ehdottamaan yhtä tai useaa kokeellista mallia, joilla on voimakas vipuvaikutus, ja hyödyntämään siinä vuoden 2012 pilottihankkeesta saatuja kokemuksia, jotta uutta ohjelmaa voidaan parantaa ja lisätä siten paikallisedustajien tietoa ja kokemusta Euroopan unionista ja sen politiikasta.
37. katsoo, että kustannukset voidaan jakaa Euroopan unionin, paikallisedustajien omien yhteisöjen ja tarvittaessa tietyissä jäsenvaltioissa julkisia varoja saavien koulutuslaitosten määrärahojen kesken.
38. pyytää jäsenvaltioita tukemaan tätä aloitetta, joka on hyödyllinen niiden kansalaisille, koska se muun muassa parantaa näiden tietämystä politiikasta, paikallisviranomaisten päivittäisestä toiminnasta muissa jäsenvaltioissa, EU:n rahastoista ja niiden konkreettisesta täytäntöönpanosta sekä vakautta ja jäsenvaltioiden keskinäistä luottamusta.
39. kehottaa Euroopan parlamenttia tukemaan vuoden 2012 tapaan alue- ja paikallistason edustajien Erasmus-ohjelmaa eri toimilla (mietinnöt, konferenssit jne.) ja erityisesti ehdottamalla vuonna 2018 pilottihankkeen sisällyttämistä talousarviomenettelyyn, jotta se voidaan panna täytäntöön vuonna 2019.
40. painottaa, että alue- ja paikallistason edustajien Erasmus-ohjelma voidaan perustaa vain asettamalla käyttöön uusia rahoitusvaroja ilman että se vaikuttaa millään tavoin Erasmus+-ohjelman määrärahoihin.
41. tukee kaikilta osin kyseisen ohjelman perustamista osallistumalla ohjelmaan hakevien edustajien hakuasiakirjojen laadintaan, jakamalla kiinnostuksenilmaisupyynnöjä, esittelemällä aihetta yhdessä Euroopan alueiden ja kuntien teemaviikon osiossa ja edistämällä yhden tai usean verkkokoulutusmoduulin määrittelyä.
42. pyytää perustamaan nopeasti työryhmän, johon kuuluu Euroopan komission, Euroopan parlamentin ja Euroopan alueiden komitean edustajia, laatimaan ja valmistelemaan kyseistä ohjelmaa.

Bryssel 31. tammikuuta 2018.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Rinnakkaiselon edistäminen ristiriitaisia näkemyksiä herättävien lajien kanssa EU:n luontodirektiivien puitteissa”

(2018/C 176/07)

Esittelijä: Csaba Borboly (RO, EPP), Harghitan lääninvaltuuston puheenjohtaja

Viiteasiakirja: oma-aloitteinen lausunto

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. painottaa, että luonnon monimuotoisuus, Natura 2000 -verkosto ja lajien suojelu ovat Euroopan yhteisen edun mukaisia kysymyksiä, jotka koskettavat kaikkia jäsenvaltioita, alueita ja paikallisyhteisöjä, ja katsookin, että on erittäin tärkeää jatkaa ja kehittää nykyistä käytäntöä, jonka mukaan jäsenvaltiot, alueet ja paikallisyhteisöt toteuttavat koordinoituja toimenpiteitä asetettujen tavoitteiden ja yhteisten etujen saavuttamiseksi solidaarisuus- ja toissijaisuusperiaatteita noudattaen.
2. toistaa muun muassa luontodirektiivien toimivuustarkastuksen yhteydessä laaditussa aiemmassa lausunnossa ilmaistun kantansa, johon myös Euroopan parlamentti yhtyi: luontodirektiivien tarkistaminen ei ole aiheellista, vaan on keskityttävä niiden asianmukaiseen täytäntöönpanoon tekniikan ja tieteen viimeisimmän kehityksen mukaisesti EU:n eri alueilla ja jäsenvaltioissa ja hyödynnettävä direktiivien suoma joustavuutta ratkaistaessa paikallisia erityiskysymyksiä, jotka liittyvät mahdollisiin konflikteihin tiettyjen eläinlajien ja ihmisen toiminnan välillä. Komitea sitoutuukin osallistumaan luontoa, ihmisiä ja taloutta varten tarkoitetun toimintasuunnitelman toteuttamiseen ja huolehtimaan siitä, että sekä unioni-, jäsenvaltio-, alue- että paikallistasolla toteutettujen asiaankuuluvien toimien yhteydessä pyritään riittävän onnekkaasti myös edistämään rinnakkaiseloa ristiriitaisia näkemyksiä herättävien lajien kanssa.
3. korostaa direktiivien keskeistä merkitystä, sillä Natura 2000 -verkosto ja ympäristönsuojelupolitiikan tehokas koordinointi ovat edistäneet huomattavasti luonnon monimuotoisuuteen liittyvien tavoitteiden yhdenmukaistamista jäsenvaltioiden kesken, mikä on selvä osoitus Euroopan unionin tuomasta lisäarvosta.
4. muistuttaa jäsenvaltioiden olevan vastuussa tarkoituksenmukaisten ratkaisujen löytämisestä alueelleen direktiivien asettamissa puitteissa ja hengessä, jotta voidaan ottaa huomioon alueiden erilaiset tilanteet yksittäisten lajien ja erityisongelmien suhteen. Prosessiin on otettava mukaan paikallis- ja alueviranomaiset sekä muita sidosryhmiä.
5. toteaa, että useat ihmisten ja ristiriitaisia näkemyksiä herättävien lajien rinnakkaiseloon liittyvät ongelmat voivat johtua monien lajien luonnolliseen elinympäristöön ihmisen toiminnan vuoksi kohdistuvasta paineesta ja ihmisten usein epäasiallisesta käyttäytymisestä näitä eläimiä kohtaan, olipa kyse sitten häiritsevistä toiminnasta suojelualueilla, eläinten houkuttelemisesta metsästys- tai matkailutarkoituksessa tai epätarkoituksenmukaisesta jätehuollosta, joka houkuttaa esimerkiksi suurpetoja ihmisten asuinalueille. Komitea korostaakin tarvetta omaksua kokonaisvaltainen lähestymistapa luonnon monimuotoisuuden suhteen ja saada erityisongelmat ratkaistua paikallisesti, mikä puolestaan edellyttää tiivistä yhteistyötä eri hallintotasojen ja kaikkien asianomaisten sidosryhmien kesken.
6. toivoo, että seuraavaa monivuotista rahoituskehystä valmisteltaessa osoitetaan riittävät määrärahat suojeluun, ehkäisytöihin (myös valveuttamiseen ja ympäristökasvatukseen), tasoitustoimenpiteisiin, tutkimukseen ja muihin erityisiin kehitystöihin eri toiminta-aloilla ja asiaankuuluvien EU-rahastojen puitteissa.
7. vakuuttaa, että luonnon monimuotoisuuden parantaminen on Euroopan unionin kaikkien alue- ja paikallistasojen etujen mukaista ja että koordinoitujen toimenpiteiden on oltava siksi tarpeellisia.
8. kehottaa kiinnittämään huomiota luonnon monimuotoisuuden laadulliseen ja määrälliseen parantumiseen monilla alueilla sekä siihen, että ihmisen kanssa tapahtuvan vuorovaikutuksen todennäköisyys kasvaa samaan aikaan. Nämä kohtaamiset voivat eräiden ristiriitaisia näkemyksiä herättävien lajien tapauksessa aiheuttaa huomattavia riskejä ihmisille ja taloudelliselle toiminnalle, mikäli paikallisyhteisöt eivät ole asianmukaisesti valmistautuneita tai jos ongelmien käsittelemiseen ei tarjota tarkoituksenmukaisia, realistisia, oikeasuhtaisia ja paikallisiin olosuhteisiin soveltuvia ratkaisuja.

Kohti tehokkaampaa täytäntöönpanoa

9. toivoo, että koska ristiriitaisia näkemyksiä herättäviksi lajeiksi on määritelty biologisten ominaisuuksiensa ja käyttäytymisensä takia erilaisten ihmistoiminnan muotojen kanssa resurssien ja tilan yhteisestä käytöstä kilpailevat lajit, laaditaan uusia, tieteellisiin tuloksiin perustuvia toimenpiteitä, joita voidaan hyödyntää direktiivien ja erilaisten muiden toimien asianmukaisia täytäntöönpanomenetelmiä suunniteltaessa.

10. pitää välttämättömänä, että kun on kyse luonnon monimuotoisuuden säilyttämisestä ja direktiivien täytäntöönpanosta, varataan määrärahoja monialaiseen, kattavaan tutkimukseen, jossa yhteiskunnallisilla tieteillä voi olla tärkeä rooli alan luonnontieteellisen erityisosaamisen rinnalla.

11. korostaa, että paikallis- ja alueyhteisöt ovat kolmelta keskeiseltä osin ympäristönsuojelun ja luonnon monimuotoisuuden vaalimisen kärkijoukoissa: Ne ovat ensinnäkin pääasiallisia aloitteentekijöitä investoinneille, joita tehdään jäsenvaltioiden ja ERI-rahastojen varoista, ja toiseksi ne ovat sääntelyviranomaisia tai vastaavat lupien myöntämisestä maatalousalalla ja alue- ja kaupunkikaavoituksessa eli pystyvät vaikuttamaan huomattavasti maankäyttöön ja siten antamaan painoarvoa ympäristönäkökohdille. Kolmanneksi paikallis- ja alueyhteisöt ovat paikallisia ihmisiä lähinnä oleva taho, joka hoitaa tärkeää tehtävää informoidessaan, kannustaessaan ja tukiessaan asukkaita elinympäristöjen ja ristiriitaisia näkemyksiä herättävien lajien suojelemista silmällä pitäen.

12. kehottaa Euroopan komissiota jatkamaan ja tehostamaan toimia, joilla edistetään tietämyksen siirtoa rinnakkaiseloon ristiriitaisia näkemyksiä herättävien lajien kanssa soveltuvista ratkaisuista paikallis- ja aluetasolla, sekä mahdollisuuksien mukaan muuntamaan mahdolliset ongelmat eduiksi. Sitä varten olisi edistettävä parhaita käytänteitä, jotka liittyvät tarkoituksenmukaisimpiin Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden ja suojeltujen lajien hoitoratkaisuihin. Valtiovallasta riippumattomilla organisaatioilla ja muilla asianomaisilla sidosryhmillä on käytännön asiantuntemusta asiaa koskevista hankkeista, joita ne toteuttavat eri puolilla Eurooppaa, joten niitä olisi pidettävä vahvoina kumppaneina tietämyksen siirrossa.

13. on huolissaan siitä, että paikallisyhteisöt vastustavat monissa jäsenvaltioissa ristiriitaisia näkemyksiä herättävien lajien esiintymistä, paluuta ja populaatioiden kasvua. Ristiriitatilanteiden epäasianmukaiset ratkaisut sekä epäonnistuneet, väärin ajoitetut tai huonosti tiedotetut hoitoratkaisut johtavat ympäristöpolitiikan torjumiseen, ja tämä puolestaan johtaa varsinkin erällä suurpetojen esiintymisalueilla salametsästyksen, ansoituksen ja myrkytysten lisääntymiseen. Tämä on täysin tuomittava suuntaus, jota ei kuitenkaan voida korjata vain kieltojen ja seuraamusten avulla.

14. toteaa, että useissa jäsenvaltioissa on erinomaisia paikallis- ja aluetason käytänteitä rinnakkaiselosta ristiriitaisia näkemyksiä herättävien lajien ja etenkin suurpetojen kanssa, ja katsoo, että nimenomaan tästä syystä on tärkeää painottaa tarvetta kehittää paikallisia ja alueellisia hankkeita näiden esimerkkien pohjalta. Komitea toteaa, että näiden paikallisten, alueellisten tai valtiollisten julkisten tai yksityisten aloitteiden ohella Life-hankkeet voivat myös tarjota esimerkkejä hyvistä käytänteistä, jos niitä ylläpidetään ja jatketaan hankkeen päättymisen jälkeenkin.

15. toivoo, että seuraavaa monivuotista rahoituskehystä laadittaessa suojeltuihin lajeihin liittyvät toimet, yhteinen eurooppalainen perintömme sekä ennen kaikkea suurpetojen ja ristiriitaisia näkemyksiä herättävien lajien hyväksi tehtävät investoinnit ja työ – joka on tehokasta, tuloksellista ja myös paikallisyhteisöjen edut huomioon ottavaa – otetaan asianmukaisesti huomioon sekä Horisontti 2020 -puiteohjelman jatkossa että ERI-rahastoja seuraavassa mekanismissa.

16. vakuuttaa Euroopan komissiolle varauksetonta tukeaan luotaessa tulevaisuudessa erityisiä foorumeja luonnon-maantieteellisiä alueita varten ja korostaa, että paikallis- ja alueyhteisöjen suora osallistuminen on välttämätöntä niiden toimivuuden kannalta.

Tutkimus ja kehitys, uusia aloitteita

17. korostaa, että tutkimusten valintamenettelyissä on painotettava erityisesti sellaista tutkimus- ja kehitystoimintaa, joka edistää luonnon monimuotoisuuteen liittyvien, taloudellisten ja sosiaalisten sekä luonnonvaraisen elämistön hoitoon liittyvien tavoitteiden saavuttamista ja joka on mahdollista panna nopeasti täytäntöön käytännössä.

18. pitää tarpeellisena huolehtia tutkimus- ja kehitysprosessin paikallisen ja alueellisen täytäntöönpanon puitteissa siitä, että vältetään erojen syntyminen eli esimerkiksi sellaisten alueiden ja kuntien, joissa sijaitsee luonnonarvoltaan merkittäviä alueita ja tärkeitä elinympäristöjä mutta jotka ovat vähemmän kehittyneitä, jääminen aliedustetuiksi jaettaessa tutkimukseen tarkoitettuja varoja.

19. huomauttaa, että erilaiset luonnon monimuotoisuuteen liittyvät kokeiluhankkeet ovat edistäneet huomattavasti tietämyksen siirtoa jäsenvaltioiden kesken ja niillä on monissa tapauksissa ollut muutakin myönteistä vaikutusta: ne ovat auttaneet paikallisyhteisöjä ymmärtämään paremmin ja omaksumaan erilaisia tavoitteita ja näin ollen tekemään konkreettista yhteistyötä viranomaisten ja valtiovallasta riippumattomien organisaatioiden kanssa uhanalaisten ja arvokkaiden lajien suojelemiseksi.

20. korostaa kuitenkin, että usein nämä aloitteet eivät ole pysyviä eli ne ovat kertaluonteisia ja määräaikaista. Komitea pitääkin tärkeänä, että tällaisten hankkeiden valintamenettelyssä aletaan soveltaa kriteeriä, jossa otetaan huomioon asianomaisen organisaation tai sen jäsenten aiemmin toteuttamien hankkeiden käytännön jatkotoimet. Tämä edistää EU-varojen tehokasta käyttöä.

21. katsoo, että uudet edistämistoimenpiteet ovat tarpeen, jotta paikallisyhteisöissä todella saadaan aikaan niitä myönteisiä ulkoisvaikutuksia, joita luonnon monimuotoisuuden ja suurpetojen yhteydessä usein nostetaan esiin, sillä monesti tähän avautuvia mahdollisuuksia käytetään edelleen liian vähän tai toteuttamisedellytykset, erityisesti tarvittava tietämys ja tuki, ovat puutteelliset.

Erityisesti suurpetoihin liittyviä näkökohtia

22. pitää epätydyttävänä eräiden alueiden tähän asti soveltamaa lähestymistapaa suurpetoihin, jotka saattavat käyttäytymisensä, fyysisten ja ekologisten erityispiirteidensä ja vaistojensa vuoksi vahingoittaa vakavasti ihmisten terveyttä ja aiheuttaa jopa kuolemaan johtavia vammoja ja jotka uhkaavat lisäksi vakavasti kotieläinten terveyttä ja hyvinvointia. Onkin tarpeen parantaa suurpetoihin liittyvien konfliktien hallintaa hyödyntäen asiasta tutkimus- ja kehityshankkeiden sekä muiden asiaan liittyvien hankkeiden yhteydessä saadut kokemukset kaikilta osin, jotta voidaan vähentää ihmisiin ja kotieläimiin kohdistuvia vaikutuksia ja uhkia.

23. on sitä mieltä, että suurpetoja on ihmisten asuinalueiden ulkopuolella suojeltava niiden suojelutason mukaisesti riippumatta siitä, elävätkö ne Natura 2000 -verkostoon kuuluvilla suojelualueilla vai niiden ulkopuolella. Komitea katsoo kuitenkin, että jos suurpeto tulee ihmisten asuinalueelle pikemminkin säännöllisesti kuin satunnaisesti, kyse on käyttäytymismallista, joka on riski ihmisille (erityisesti lapsille, vanhuksille ja liikuntarajoitteisille) ja jota ei voida pitää luonnollisena kyseiselle ristiriitaisilla näkemyksillä herättävän lajin edustajalle. Näissä tapauksissa on pyrittävä kaikin keinoin vähentämään riskiä ja, jos se on välttämätöntä, poistettava nk. konfliktiyksilö asianmukaisella ja valvottavissa olevalla tavalla tai toteutettava muita tarpeellisia toimia. Nämä toimet on toteutettava asiaankuuluvan hoitosuunnitelman mukaisesti, jos sellainen on olemassa. Tarkoituksena on varmistaa, että hoitosuunnitelmat on tehty kaikkialla sekä suojelua että ristiriitojen ratkaisemista varten. Nk. konfliktiyksilöön kohdistuvien toimenpiteiden on joka tapauksessa oltava poikkeuksellisia, eivätkä ne saa vaarantaa populaation tulevaisuutta tai elinkelpoisuutta.

24. pitää valitettavana, etteivät maataloustuottajat ja karjankasvattajat tällä hetkellä osallistu Euroopassa esiintyviä suurpetoja käsittelevän foorumin toimintaan ja että näin ollen tämän sidosryhmän erityisetuista ei voida tuoda suoraan esiin Euroopan komission käynnistämän yhteistyön yhteydessä. Komitea kehottaakin asianomaisia tahoja pyrkimään avoimin mielin tätä asiaa koskevaan kompromissiratkaisuun, jonka ansiosta voitaisiin luoda yhdessä ja viipymättä tarvittavat edellytykset kaikkien etujen huomioon ottamiselle foorumin puitteissa.

Alueelliset ja paikalliset näkökohdat luonnon monimuotoisuuden yhteydessä

25. kiinnittää huomiota siihen, että suurpetojen elinympäristöjen laatu ja laajuus ovat monilla alueilla paranemaan päin. Samalla tietyt perinteiset maatalouden muodot saattavat kuitenkin myös maatalouden harjoittamiseen liittyvien tekijöiden vuoksi olla hiipumassa. Komitea toteaa, että erityisesti vuoristolaidunten ja -niittyjen tapauksessa monet muut elinympäristöt, mm. lintujen suojelualueet ja kasviyhdykskunta-alueet, ovat katoamassa sitä mukaa kun niiden olemassaolon edellyksenä oleva ihmisen toiminta lakkaa.

26. pitää elinympäristöjen ja niihin liittyvien maatalouden muotojen kannalta tarpeellisena ottaa käyttöön ja tarjota maataloustuottajille uusia kannustimia paitsi Natura 2000 -verkostoon suoraan yhteydessä olevilla alueilla myös naapurialueilla, sillä tällaiset maatalouden muodot ja erityisesti perinteiset maatalouden muodot, jotka ovat pääosin laajaperäisiä ja joissa otetaan huomioon myös paikalliset erityispiirteet, edistävät merkittävästi luonnon monimuotoisuuden parantumista ja maaseutualueiden kestävä kehitystä. Komitea kehottaa Euroopan komissiota ehdottamaan tällaisia uusia kannustimia ja mahdollisia mukautusmenettelyjä tulevassa arvioinnissaan, jossa käsitellään yhteisen maatalouspolitiikan vaikutusta luonnon monimuotoisuuteen.

27. myöntää, että paikallis- ja alueyhteisöt voisivat ponnistella enemmän ja tehokkaammin luonnon monimuotoisuuden liittyvien tavoitteiden saavuttamiseksi. Komitea katsoo kuitenkin, että yhteistyötä ja koordinoitua jäsenvaltioiden ja Euroopan unionin kanssa olisi vahvistettava paikallis- ja alueyhteisöjen osallistumisen tuomien mahdollisuuksien hyödyntämiseksi ja että tätä varten olisi oltava asianmukaiset edellytykset.

28. vaatii, että jäsenvaltiot ja ennen kaikkea paikallis- ja alueyhteisöt saavat EU:n virastoilta teknistä apua voidakseen kehittää omia, osittain kansallisin ja/tai EU:n varoin rahoitettavia ohjelmiaan.

29. katsoo, että metsästäjien, riistanvalvojien ja metsänhoitajien sekä karjankasvattajien tulee olla suoraan edustettuina luonnon monimuotoisuuteen liittyvissä viestintäprosesseissa ja toimintasuunnitelmien laadinnassa, sillä nämä tahot ovat edistäneet merkittävästi monien arvokkaiden tai suojeltujen lajien luonnollisena pidetyn nykytilanteen saavuttamista ja säilymistä huolehtimalla eläinkannoista ja säätelemällä niitä, organisoimalla ja jäsentämällä metsienkäyttöä sekä hyödyntämällä tarvittavaa infrastruktuuria.

30. kehottaa jäsenvaltioita soveltamaan tiettyihin mahdollisesti ristiriitaisiin näkemyksiä herättäviin lajeihin sovellettavia luontodirektiivien poikkeuksia riittävän nopeasti ja joustavasti ja ottaen asianmukaisesti huomioon alue- tai paikallistason tilanne ja tehden tarvittaessa yhteistyötä naapurijäsenvaltioiden tai -alueiden kanssa. Lisäksi suurpetoja ja ristiriitaisia näkemyksiä herättäviä lajeja koskevilla alueellisilla ja kansallisilla hankkeilla olisi otettava huomioon paikallis- ja alueyhteisön erityispiirteet, perinteet ja luonnon- ja kulttuuriperintö.

Toimintalinjojen johdonmukaisuus

31. kiinnittää huomiota siihen, että Natura 2000 -alueisiin liittyvät tukijärjestelmät vaihtelevat jäsenvaltioittain huomattavasti ja että tietyissä jäsenvaltioissa on yhteisen maatalouspolitiikan täytäntöönpanon yhteydessä päätetty, ettei tällaisia tukia oteta käyttöön, vaikka maissa on merkittävät suurpetopopulaatiot. Komitea katsoo, että asiassa on syytä ryhtyä toimenpiteisiin jo nykyisen ohjelmakauden aikana.

32. ehdottaa, että liikenneinfrastruktuuria, erityisesti maanteitä ja rautateitä, kehitettäessä ja uudistettaessa kiinnitetään erityistä huomiota suurpetojen elinympäristöjen ja niiden käyttämien käytävien välisiin yhteyksiin. Koska maankäyttö Euroopassa on jaoteltua ja erityisellä tavalla suunniteltua, elinympäristöt ovat yhä pirstaloituneempia ja siksi yksittäiset ja laumassa liikkuvat suurpedot joutuvat usein kulkemaan ihmisten käytössä olevien tai asuttamien alueiden läpi siirtyessään elinympäristöjensä eri osista toisiin. Tähän on kiinnitettävä erityistä huomiota maankäyttöä sekä suojelualueiden ja niihin rajoittuvien alueiden hallintaa suunniteltaessa.

33. kehottaa Euroopan komissiota ja jäsenvaltioita räätälöimään entistä tehokkaammin rahoitusjärjestelyitä luonnon monimuotoisuutta ja elinympäristöjen ja myös suurpetojen elinympäristöjen hallinnointia koskevien kysymysten hoitamiseen sen varmistamiseksi, että voidaan kehittää tarvittava infrastruktuuri ja inhimillistä pääomaa ihmisen toiminnan ja tiettyjen lajien välisten konfliktien ratkaisemista ja nopeiden ja suoraviivaisten korvausten myöntämistä varten.

34. katsoo, että monitasoisen hallinnon mallia voidaan soveltaa tuloksekkaasti ympäristönsuojelussa ja etenkin luonnon monimuotoisuuden edistämisessä. Komitea katsookin, että myös tässä asiassa tarvitaan uusia koordinoituja toimenpiteitä.

Seuraavat vaiheet

35. ehdottaa paikallis- ja alueyhteisöjen mahdollisimman tiedostavan ja laajan osallistumisen edistämiseksi, että komitea ja Euroopan komissio järjestävät vuonna 2019 yhdessä konferenssin, jonka aiheena on tarkoituksenmukainen ja yhteisöjen kannalta sekä turvallinen että hyödyllinen rinnakkaiselo ristiriitaisia näkemyksiä herättävien lajien ja erityisesti suurpetojen kanssa. Tämä antaisi mahdollisuuden arvioida komitean oma-aloitteisen lausunnon vaikutuksia sekä eurooppalaisiin ja luonnonmaantieteellisiin alueisiin liittyvien foorumien toimivuutta ja käydä poliittista ja tieteellistä keskustelua vuoden 2021 jälkeen toteutettavista konkreettisista toimista.

36. kehottaa Euroopan komissiota huolehtimaan tarvittavien toimenpiteiden avulla siitä, että paikallis- ja alueyhteisöt, niiden järjestöt ja edustajat ovat suoraan edustettuina ja voivat osallistua tehokkaasti ja tuloksellisesti ristiriitaisia näkemyksiä herättäviin lajeihin liittyvien yhteistyöfoorumien ja -mekanismien käyttöönottoon sekä alan toimintalinjojen laatimiseen. Komitea pyytää komissiota julkaisemaan tämänsuuntaisia suosituksia ja suuntaviivoja, joilla myös autetaan jäsenvaltioita vaihtamaan hyviä käytänteitä.

37. pitäisi hyödyllisenä, että paikallis- ja alueyhteisöt, joita suurpetokysymys koskee, ryhtyisivät tekemään EAYY:n mallin mukaista yhteistyötä jo kuluvan ohjelmakauden aikana joko makroalueen tai luonnonmaantieteellisen alueen tasolla tai koko Euroopan unionin alueelle avoimessa muodossa yhteisten tai samankaltaisten ongelmien ratkaisemiseksi sekä toiminnan ja sen koordinoinnin tehostamiseksi.

Bryssel 31. tammikuuta 2018.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean lausunto – Digitaaliset sisämarkkinat – väliarviointi

(2018/C 176/08)

Esittelijä: Alin Adrian Nica (RO, EPP), Dudeștii Noin pormestari**Viiteasiakirja:** Digitaalisten sisämarkkinoiden strategian täytäntöönpanon väliarviointi – Yhdenmetyt digitaaliset sisämarkkinat kaikille

COM(2017) 228 final

POLIITTISET SUOSITUKSET**EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA****Yleistä**

1. pitää tervetulleena sitä, että komissio on laatinut digitaalisten sisämarkkinoiden strategian täytäntöönpanon puolivälissä tilannekatsauksen edistymisestä. Aloite on erittäin hyödyllinen, jotta voidaan kartoittaa tähän mennessä aikaansaattua edistystä ja toimenpiteitä, joihin on ryhdyttävä tehtyjen sitoumusten noudattamiseksi, sekä yksilöidä lisäponnistuksia vaativat alat ja uudet toimet, joihin olisi ryhdyttävä.
2. painottaa jälleen paikallis- ja alueviranomaisten merkitystä sekä roolia, joka niillä on digitaalisten sisämarkkinoiden strategian suositusten täytäntöönpanossa, sillä ne ovat talouskasvun moottori paikallis- ja aluetasolla ja voivat luoda, käyttää ja hallinnoida monia digitaalisia tuotteita ja palveluja.
3. muistuttaa tuesta, jota annetaan sähköisen viestinnän kehittämiseen sisämarkkinoilla ja jonka tarkoituksena on edistää dynaamista ja kestävää kasvua kaikilla talouden aloilla, ja korostaa tähän liittyen paikallis- ja alueviranomaisten keskeistä roolia ja potentiaalia Euroopan teollisuuden digitalisoinnissa.
4. korostaa merkittävää roolia, joka paikallis- ja alueviranomaisilla on digitaalisten palvelujen tarjoamisessa kansalaisille ja digitaalisten infrastruktuurien luomisessa ja hallinnoimisessa, hyvin usein osana rajatylittävää tai alueidenvälistä yhteistyötä. Nämä palvelut edellyttävät välittömiä toimenpiteitä, jotta voidaan tehdä tasapainoisia muutoksia, kun kyse on rajatylittävien verkkotoimintojen esteistä ja erityisesti hallinnon organisointia ja toimintaa koskevan lainsäädännön ja sopimus- ja tekijänoikeuslainsäädännön eroista jäsenvaltioiden välillä ⁽¹⁾.
5. suosittaa, että luodaan asianmukaiset edellytykset, jotta helpotetaan kaikkien maantieteellisten alueiden liittämistä laajakaista- ja ultralaajakaistapalveluihin, jotka ovat pitkällä aikavälillä tehokkaita kilpailuympäristössä. Komitea myös kehottaa komissiota raportoimaan säännöllisesti digitaalisten sisämarkkinoiden toteuttamisen yhteydessä aikaansaadusta edistyksestä digitaalisen kuilun umpeenkuomisessa erityisesti alueellisella ja paikallisella tasolla ⁽²⁾.
6. korostaa, että on tärkeää ottaa huomioon kaikki näkökohdat, jotka liittyvät yhteentoimivuuteen ja sähköiseen tunnistamiseen, sähköisiin allekirjoituksiin, asiakirjojen sähköiseen hallintaan ja muihin sähköisen hallinnon osa-alueisiin. Mallia tulee ottaa maista ja alueista, jotka ovat edistyneet pitkälle tällä alalla. Näin voidaan varmistaa turvallisuus sekä kansalaisten ja yritysten luottamus.
7. korostaa, että yhteiskunnan digitalisaatio tarjoaa mahdollisuuksia kasvuun ja työpaikkojen luomiseen etenkin syrjäisillä alueilla ja alueilla, joilla on väestönkehitykseen liittyviä haasteita.
8. kannattaa tekijänoikeuksien oikeudellisen kehyksen nykyaikaistamista digitaalisen vallankumouksen ja kuluttaja-käyttäytymisen muuttumisen johdosta ja korostaa keskeistä roolia, joka paikallis- ja alueviranomaisilla voi olla, sekä niiden mahdollisuuksia näiden oikeuksien yhdenmukaistamisessa.

⁽¹⁾ CdR 00039/2016.⁽²⁾ CdR 02646/2015.

9. vahvistaa uudelleen, että on tärkeää investoida tieto- ja viestintäteknologian tutkimukseen kasvun ja uusien yritysten kehittämisen varmistamiseksi, ja korostaa, että hyödyntämällä tieto- ja viestintäteknologiaa innovoinnissa voidaan vastata keskeisiin sosioekonomisiin haasteisiin ⁽³⁾.

10. ehdottaa sen selvittämistä, olisiko rajatylittävästä verkkokaupasta saatavien tulojen verotukseen tarkoituksenmukaista soveltaa sellaista tasapuolista ja objektiivista järjestelmää, jonka lopputuloksena olisi sähköiseen kauppaan liittyvää toimintaa harjoittavien yritysten maksamien verojen yhtenäinen taso koko EU:n alueella ja joka siten piristäisi etenkin pk-yritysten liiketoimintaa.

Kyberturvallisuus ja kyberturvallisuuspoikkeamien torjuntavalmiuksien parantaminen

11. tähdentää, että Euroopan komission julkistaman uuden kyberturvallisuusstrategian on tarkoitus auttaa parantamaan kyberturvallisuuspoikkeamien ennaltaehkäisyä, havaitsemista ja niihin reagointia sekä tehostaa vakavimpien tapahtumien kohdalla tietojenvaihtoa ja koordinoitua jäsenvaltioiden ja komission välillä. Tämän tavoitteen saavuttaminen edellyttää, että yhteistyötä jäsenvaltioiden, EU:n toimielinten, paikallis- ja alueviranomais tahojen, yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan solmimien kumppanuuksien puitteissa vahvistetaan ⁽⁴⁾.

12. kehottaa kehittämään normeja, välineitä ja mekanismeja, joilla varmistetaan verkkojen ja tietojärjestelmien turvallisuus ja joiden avulla kyetään seuraamaan kyberuhkien nopeita muutoksia, jotta varmistetaan suojan korkea taso kaikissa jäsenvaltioissa.

13. korostaa, että tietojen tallentamiseen ja niihin pääsyyn liittyvät turvallisuuspuutteet ja tärkeisiin kaupunki-infrastruktuureihin ja hallintajärjestelmiin kohdistuvien kyberhyökkäysten lisääntyminen edellyttävät laajoja järjestelmällisiä ja koordinoituja toimia, joihin kuuluu ongelmien hillitseminen ja ehkäiseminen ja joiden toteutus varmistetaan sekä markkinajohtoisilla aloitteilla että hallintoon kuuluvalla sääntelyllä ja täytäntöönpanolla. Korkeatasoista turvallisuuskoulutusta olisi kehitettävä ja toteutettava myös paikallis- ja alueviranomaisasolla. Tämä koskee erityisesti älykkäisiin kaupunkeihin liittyvien teknologioiden sähköiseen hankintaan, käyttöönottoon ja päivittämiseen osallistuvia tahoja.

14. toteaa digitaalisten sisämarkkinoiden tavoitteiden toteutumisen edellyttävän sitä, että arvot, yhteiskunta ja kansantaloudet ovat suojassa kyberhyökkäysten aiheuttamilta kielteisiltä vaikutuksilta ja että pidetään kiinni perusarvoista, kuten sananvapaudesta, oikeudesta yksityisyyteen sekä mahdollisuudesta edistää kyberteknologian avointa, vapaata ja läpinäkyvää käyttöä.

15. tiedostaa vaaran, jota nykypäivänä huolestuttavasti yleistyvät ja suuria riskejä mukanaan tuovat rajatylittävät kyberturvallisuuspoikkeamat aiheuttavat. Koska nämä verkkoihin ja tietojärjestelmiin kohdistuvat uhat voivat estää taloudellisen toiminnan ja johtaa merkittäviin rahallisiin menetyksiin käyttäjien luottamuksen heikkenemisen ja EU:n taloudelle aiheutuvien suurten vahinkojen takia, komitea kehottaa tehostamaan etenkin laajojen rajatylittävien kyberturvallisuuspoikkeamien hallintaan liittyvää valtioiden välistä yhteistyötä ja koordinoitua.

16. on vakuuttunut siitä, että käyttäjien luottamusta sähköisiin palveluihin on vahvistettava, ja samalla on varmistettava, että käyttäjät saavat tietoa oikeuksistaan ja että heitä suojellaan, kun he kehittävät toimintaansa verkossa. Samaan aikaan on myös taattava teollis- ja tekijänoikeuksien suoja.

17. kannattaa sitä, että perustetaan Euroopan unionin kyberturvallisuusvirasto, jolla on täydet toimintavalmiudet ja vakaa toimintakehys, jonka mukaan sen vastuulla ovat kaikki tietojärjestelmien turvallisuuden varmistamiseen liittyvät vaiheet ja sen tehtävänä on kyberturvallisuuspoikkeamien ennaltaehkäisy, havaitseminen ja käsittely.

18. puoltaa ehdotusta siitä, että huolehditaan hallinnollisesti ja teknisesti tieto- ja viestintäteknikoiden yleisen turvallisuussertifiointin eurooppalaisesta kehiksestä, joka on määrä perustaa olemassa olevien turvallisuussertifiointijärjestelmien pohjalta ja joka kaikkien EU:n jäsenvaltioiden on määrä tunnustaa.

19. kehottaa jatkamaan kyberhyökkäysten torjuntaa ja toteuttamaan tähän liittyen turvallisuustoimenpiteitä kriittisen infrastruktuurin suojelun parantamiseksi, jotta kansalaiset ja yritykset pääsevät toimimaan varmassa ja luotettavassa digitaalisessa ympäristössä, jossa myös kunnioitetaan perusoikeuksia ja muita EU:n keskeisiä arvoja asianmukaisessa oikeudellisessa kehiksessä.

⁽³⁾ CdR 5559/2013.

⁽⁴⁾ CdR 625/2012.

Verkkoalustojen kehitys

20. korostaa verkkoalustojen potentiaalia tarjota puitteet keskusteluille yhteisiin intresseihin kuuluvista aiheista, joita on syytä käsitellä pohdittaessa EU:n koko alueen kattavan laajakaistaverkon rakentamista, ylläpitoa ja kehittämistä.
21. kannattaa komission aikomusta edistää digitaalisten innovaatioalustojen luomista ja pyytää komissiota kiinnittämään varojen jakelussa huomiota maantieteelliseen tasapainoon ⁽⁵⁾.
22. huomauttaa, että laajakaistaverkkojen rakentaminen on välttämätöntä, jotta voidaan ratkaista ajankohtaiset taloudelliset ja sosiaaliset haasteet ja saada väestö liittymään osaksi osaamisyhteiskuntaa.
23. toteaa, että verkon ja sen kautta saatavilla olevien palvelujen käyttö on paitsi talouskasvua ja työllisyyttä myös sosiaalista tasa-arvoisuutta ja tiedon yhtäläistä saatavuutta edistävä tekijä. Internetyhteydestä voi tulla todellinen kansalaisoikeus ja elämänlaadun mittari.
24. panee merkille verkkoalustojen (hakukoneet, sosiaalisen viestinnän foorumit, sovelluskaupat jne.) yhä suuremman vaikutuksen internet-talouden alalla.
25. kehottaa rakentamaan verkot siten, että pyritään kestävyyyteen ja tehokkuuteen. Kattavan laajakaistaverkon toteuttamiseksi tarvitaan huomattavia ja pitkäkestoisia infrastruktuuri-investointeja, ja toimivaltaisten viranomaisten on tarjottava välineitä, jotka helpottavat yksityisten yritysten verkkoyhteyttä maaseutualueilla.
26. kehottaa kiinnittämään nykyistä enemmän huomiota radiotaajuuksien jaon tehostamiseen ja yksityisen sektorin investointien edistämiseen julkisten investointien ohella, jotta sähköisen viestinnän järjestelmiä koskeviin tavoitteisiin voidaan päästä ilman verkkomonopoliin syntymistä.
27. katsoo, että on tarpeen vahvistaa kansalaisten ja yritysmaailman luottamusta sähköisten palvelujen käyttöön antamalla jatkuvasti tietoa käyttäjien oikeuksista ja varmistamalla asianmukainen suojan taso verkkoympäristössä toimittaessa. Komitea kehottaa ottamaan käyttöön tehokkaita toimenpiteitä, jotta poistetaan laiton sisältö, jolle käyttäjät altistuvat.
28. korostaa, että jäsenvaltioiden, paikallis- ja viranomaisten, jotka ovat usein vastuussa kouluista ja muista oppilaitoksista, ja muiden asiaankuuluvien osapuolten on edistettävä koordinoitusti toimia, joilla pyritään parantamaan digiosaamista ja ehkäisemään kansalaisten syrjäytymistä tieto- ja viestintätekniikkaan perustuvasta yhteiskunnasta ja taloudesta. Tässä yhteydessä komitea korostaa digitaalisen lukutaidon ja digitaalisen osaamisen valtavaa merkitystä kansalaisille, työntekijöille ja työnhakijoille, jotta he voivat osallistua digitalisoinnin kattavaan täytäntöönpanoon taloudessa ja yhteiskunnassa ⁽⁶⁾, ja on huolestunut komission havaitsemista jatkuvista digitaalisten taitojen puutteista.

Datavetoisen talouden toiminnalle välttämättömän kehityksen luominen

29. toteaa, että talouden jatkuva kehitys ja digitalisaatio avaavat paikallis- ja alueyhteisöille uusia mahdollisuuksia hyödyntää parhaalla mahdollisella tavalla digitaalitalouden kasvupotentiaalia. Teollisuuden kilpailukyvyyn edistämiseksi, julkisten palvelujen parantamiseksi ja osallisuuden ja taitojen kehittämiseksi tarvitaan nimittäin merkittäviä investointeja infrastruktuuriin, tieto- ja viestintätekniikkaan – ennen kaikkea pilvipalveluihin ja massadataan – sekä tutkimukseen ja innovointiin. Tässä yhteydessä komitea kannattaa komission aikomusta esittää aiheesta ”Oikeudenmukainen ja tehokas verojärjestelmä Euroopan unionin digitaalisille sisämarkkinoille” 21. syyskuuta 2017 antamansa tiedonannon jatkoksi keväteen 2018 mennessä lainsäädäntöehdotus, jossa säädetään digitaalitalouden tuottamien voittojen verotussäännöistä unionin tasolla ⁽⁷⁾.
30. pitää myönteisenä sitä, että WiFi4EU-aloitteen ansiosta edistetään paikallisyhteisöjen käyttäjille maksuttomia internetyhteyksiä ja että yksityisiä sijoittajia kannustetaan näin osallistumaan digitaalisten verkkoinfrastruktuurien kehittämiseen.
31. tukee WiFi4EU-aloitetta ja aikoo tehdä sitä tunnetuksi paikallisyhteisöjen keskuudessa. Komitea haluaa levittää tietoa sen potentiaalisista hyödyistä, jotta mahdollisimman monet tukikelpoiset eurooppalaiset viranomaistahot ovat jo ensimmäisen ehdotuspyyntökierron käynnistyessä valmiita hakemaan käytettävissä olevia määrärahoja.

⁽⁵⁾ CdR 02646/2015.

⁽⁶⁾ CdR 02646/2015.

⁽⁷⁾ Ks. AK:n lausunto COR-2017-01530.

32. toteaa, että laajakaistaverkon laadun parantamisella on suuri merkitys 5G-verkkojen kehitykselle, joka vaikuttaa osaltaan talouden ja yhteiskunnan digitalisaatioon, sekä innovatiivisten ja kilpailukykyisten digitaalipalvelujen kehitykselle. Se tuo näin ollen mukanaan kauaskantoisia sosioekonomisia etuja, kasvua, työpaikkoja ja yhteenkuuluvuutta. Komitea toistaakin Euroopan komissiolle antamansa kehotuksen saattaa 5G-järjestelmän standardointi päätökseen mahdollisimman nopeasti, koska standardit ovat äärimmäisen tärkeitä tietoliikenneverkkojen kilpailukyvyyn ja yhteentoimivuuden kannalta.

33. panee merkille nykyiset ongelmat, jotka liittyvät rajatylittävien palvelujen saatavuuteen, kun kyse on kuluttajista, jotka haluavat saada palveluja jäsenvaltiosta, joka on eri kuin heidän asuinmaansa.

34. korostaa sähköisten palvelujen rajatylittävän siirrettävyyden aikaansaamia myönteisiä vaikutuksia, jotka johtuvat siitä, että käyttäjillä on sekä kotonaan että toiseen jäsenvaltioon siirtyessään tilaamansa verkkosisältö käytettävissään.

35. kehottaa tehostamaan toimia, joilla helpotetaan kaikkien EU:n kansalaisten mahdollisuutta hyödyntää muissa jäsenvaltioissa kuin heidän asuinmaassaan saatavilla olevia verkkopalveluja, jotta maakohtaisen eston ongelma saadaan ratkaistua. Lisäksi komitea kehottaa poistamaan eri EU-maiden kuluttajien välisen perusteettoman syrjinnän.

36. kannattaa sitä, että verkkosivuille ja muihin verkkokäyttöliittymiin pääsyn estäminen asiakkaan olinpaikan perusteella sekä asiakkaiden ohjaaminen maaversiosta toiseen kielletään, koska sekä kuluttajat että ammattilaiset joutuvat hyödykkeiden tai palvelujen loppukäyttäjinä tällaisten käytäntöjen kohteiksi. Asiakasta ei pidä voida ohjata toiseen versioon ilman hänen suostumustaan, ja alan toimijat on veloitettava tarjoamaan helppo pääsy takaisin siihen verkkokäyttöliittymän versioon, johon asiakas yritti päästä ennen uudelleenohjausta.

37. tuo esiin digitaalisen sisällön luojien intressien ja kuluttajien intressien välillä nykyisin vallitsevan epätasapainon ja toteaa, että on tarpeen nykyaikaistaa teollis- ja tekijänoikeuksia koskevaa lainsäädäntöä.

38. toteaa, että digitalisaatiokehitys, kuten pilvipalvelut tai suoratoisto, tuo mukanaan valtavia haasteita erityisesti tekijänoikeuksien kannalta ⁽⁸⁾.

39. kannustaa hyödyntämään yhä intensiivisemmin pilvipalvelusovelluksia, jotta käyttöön saadaan eurooppalaista, maailmanlaajuisia jne. tietoinfrastruktuuria, joka on oleellista eri alojen toiminnan kannalta. Komitea korostaa, että tietoinfrastruktuuria on voitava käyttää mahdollisimman turvallisesti ja myös tietojen siirrettävyyden ja yhteentoimivuuden on oltava huippuluokkaa.

Henkilötietojen suojan takaaminen

40. korostaa henkilötietojen suojasta vastaavien riippumattomien viranomaisten merkittävää vastuuta.

41. katsoo, että on tarpeen mukauttaa henkilötietojen suojaamisstrategiaa virtuaalisen ympäristön jatkuvasti muuttuviin dynaamisiin tarpeisiin, sillä henkilötietojen suojaamisella on vaikutuksia moniin aloihin, joista esimerkkeinä mainittakoon oikeusala, talous, viestintä, koulutus, terveydenhuolto, hallinto ja kuluttajansuoja.

42. on tyytyväinen siihen, että komissio on jättänyt jäsenvaltioille vapauden tehdä tiettyjä poikkeuksia, kun suojattuja teoksia hyödynnetään opetuskäytössä. Tällä tavoin kunnioitetaan kansallista, alueellista ja paikallista identiteettiä sekä erilaisiin poliittisiin ja yhteiskunnallisiin olosuhteisiin perustuvia erityyppisiä lisenssejä ⁽⁹⁾.

43. katsoo, että pitkällä aikavälillä on toivottavaa mukauttaa tekijöille, luoville toimijoille ja taiteilijoille maksettavia korvauksia koskevaa sääntelykehystä ⁽¹⁰⁾.

Paikallinen ja alueellinen ulottuvuus / merkitys AK:n kannalta

44. katsoo, että kunnilla ja alueilla on keskeinen rooli julkista tietoa sisältävien tietokantojen luomisessa, turvallisuustekijöistä huolehtimisessa, tarvittavan digitaalisen osaamisen kehittämisessä, laajakaistaverkkojen rahoituksen varmistamisessa ja edistämisessä sekä suotuisan ympäristön luomisessa verkkopalveluiden alueidenväliselle ja rajatylittävälle vaihdolle, joka voi osaltaan edistää merkittävällä tavalla korkeatasoisten palveluiden tuotantoa ja datavetoista taloutta.

⁽⁸⁾ CdR 02646/2015.

⁽⁹⁾ CdR 05114/2016.

⁽¹⁰⁾ CdR 00039/2016.

45. toteaa korostaneensa aiemmissa lausunnoissaan useaan otteeseen panosta, jonka paikallis- ja aluetaso voi antaa tietojenkeruun ja kansalaisille ja yrityksille suunnatun palveluntarjonnan kaikissa vaiheissa. Tämä voidaan havaita myös käytännössä: Euroopassa on tarjolla lukuisia esimerkkejä alueiden, valtiollisten viranomaisten ja tutkimuskeskusten välisen yhteistyön mahdollisuuksista digitaalisten sisämarkkinoiden alalla.

46. korostaa merkittävää roolia, joka paikallis- ja alueviranomaisilla voi olla tietojen yhdenmukaistamisen ja digitaalitalouden kasvupotentiaalin edistämiseksi, ja kehottaa ottamaan tämän näkökohdan huomioon ryhdyttäessä toimiin jäsenvaltio- tai EU-tasolla.

Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eroaikeen vaikutus digitaalisiin sisämarkkinoihin

47. toteaa, että Yhdistyneen kuningaskunnan kansalaisten äänestettyä EU-jäsenyydestä luopumisen puolesta yrityksillä on nyt edessään epävarmuuden leimaama aikajakso, kun on kyse Yhdistyneen kuningaskunnan EU:sta eroamisen ehdoista. Tavaroiden tai palvelujen verkossa tarjoavien yritysten kannalta keskeinen kysymys erityisesti digitaalisen sisällön osalta liittyy siihen, miten Euroopan komissio aikoo soveltaa digitaalisten sisämarkkinoiden aloitetta kyseisessä maassa.

48. katsoo, että jos Yhdistynyt kuningaskunta hyväksyy tavaroiden ja palvelujen vapaan liikkuvuuden, digitaalisia sisämarkkinoita sovellettaneen siellä myös brexit-neuvotteluille määrätyn kahden vuoden määräajan jälkeen.

Bryssel 31. tammikuuta 2018.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Pohdinta-asiakirja EU:n rahoituksen tulevaisuudesta”

(2018/C 176/09)

Esittelijä: Marek Woźniak (PL, EPP), Ison-Puolan voivodikunnan aluejohtaja**Viiteasiakirja:** Pohdinta-asiakirja EU:n rahoituksen tulevaisuudesta, Euroopan komissio**POLIITTISET SUOSITUKSET**

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Yleistä

1. suhtautuu myönteisesti Euroopan komission aloitteeseen, jonka tarkoituksena on käynnistää laaja keskustelu Euroopan tulevaisuudesta. Pohdinta-asiakirjassa EU:n rahoituksen tulevaisuudesta käsitellään Euroopan unionin keskeisiä haasteita vuoden 2020 jälkeen sekä tehtäviä, jotka on täytettävä. Siinä ennakoitaan, miten valkoisessa kirjassa esitetyt viisi esimerkkiskenaariota vaikuttavat seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen rakenteeseen, ja esitetään Euroopan unionin tulevaan talousarvioon liittyviä mahdollisuuksia, uudistusvaihtoehtoja ja uhkia.

2. katsoo, että EU:n talousarvioon kohdistuu useita pitkän aikavälin haasteita ja sen nykyinen rahoitustaso on riittämätön ja että tämän vuoksi monivuotiseen rahoituskehitykseen tulee tehdä perinpohjaisia muutoksia. Uuden talousarvion tulee olla Euroopan unionin uusien tavoitteiden tasalla, ja tätä varten tarvitaan vuoden 2020 jälkeen varoja useista eri lähteistä. Lisäksi EU:n varainkäytön tulee tarjota jatkossakin entistä suurempaa eurooppalaista lisäarvoa.

3. on vakuuttunut siitä, että pohdinta-asiakirjassa esitetty analyysi osoittaa tarpeen muuttaa monivuotiseen rahoituskehitykseen ja EU:n rahoitusjärjestelmään sovellettavia hallintosääntöjä. Nykyisessä tilanteessa, jossa Euroopan talous on elpymässä ja jossa Yhdistyneen kuningaskunnan EU-eron tulisi johtaa korjausjärjestelmien loppumiseen, avautuu yli 30 vuoden jälkeen ainutlaatuinen tilaisuus EU:n rahoitusjärjestelmän perusteelliseen uudistamiseen.

4. korostaa monivuotisen rahoituskehityksen tärkeyttä. Sen tulisi jatkossakin olla luonteeltaan investointiperusteinen ja tukea EU:n yhteisiä tavoitteita ja toimintapolitiikkoja. Tähän ei tarvita erityisiä monivuotisen rahoituskehityksen ulkopuolisia välineitä eikä erillisten talousarvioiden luomista euroalueen jäsenvaltioille ja muille EU-maille.

5. muistuttaa, että taluskriisi toi esiin EU:n talousarvion rajoitukset. Talousarvio on vain yksi prosentti Euroopan unionin BKT:stä, ja silti sen avulla toteutetaan horisontaalisia hankkeita, joiden toteuttamiseen jäsenvaltioiden mahdollisuudet eivät riitä. Nykyinen monivuotinen rahoituskehitys on tärkeä taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden saavuttamiseksi, tutkimus- ja kehityshankkeiden ja liikenneinfrastruktuurin tukemiseksi sekä työpaikkojen luomiseksi, mutta se ei ole riittävän joustava vastaamaan odotuksiin ja ilmenneisiin uusiin haasteisiin, joiden vuoksi nykyisen talousarvion määrärahojen enimmäismäärät on jouduttu käyttämään.

6. katsoo myös, että ”nettosaldoon” perustuva lähestymistapa, jossa jätetään huomioimatta yksityissektorin sijoitusten tuotot, sekä pitkittyneet neuvottelut jokaisesta käytetystä eurosta vuotuisessa talousarviomenettelyssä peittävät todellisen eurooppalaisen lisäarvon ja vaikeuttavat kunnianhimoisempien toimintapolitiikkojen ja ohjelmien toteuttamista. Lisäksi menojen taso ja nykyinen omien varojen järjestelmä eivät ole osoittautuneet optimaalisiksi. Komitea kehottaa Eurooppa-neuvostoa tekemään ratkaisut monivuotista rahoituskehitystä koskevan asetuksen tapauksessa määräenemmistöllä EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 312 artiklan 2 kohdan toisen alakohdan mukaisesti.

7. korostaa jälleen Euroopan unionin muuttuvia tarpeita ja EU:n talousarvioon vuoden 2020 jälkeen kohdistuvia huomattavia haasteita seuraavilla aloilla: 1) sosiaalinen oikeudenmukaisuus ja köyhyys, 2) julkisten palvelujen, asunnon ja koulutuksen saatavuus, 3) kilpailukyky ja innovointi, 4) työpaikkojen luominen, 5) väestörakenteen muutokset, muuttoliike ja kansalaisten turvallisuus, 6) yhteinen puolustuspolitiikka, 7) ilmastonmuutos, 8) taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen yhteenkuuluvuus, 9) maatalous ja elintarviketurvallisuus, 10) infrastruktuuri ja liikkuvuus, 11) energia, 12) globalisaation vaikutukset, 13) kestäväpohjainen kasvu, 14) erityiset vaikutukset, joita Yhdistyneen kuningaskunnan EU:sta eroamisella voi olla tietyillä alueilla ja 15) digitalisaatio. Tuleekin varmistaa, että monivuotisessa rahoituskehityksessä on varattu resursseja näiden ongelmien ratkaisemiseen, jotta EU:n kansalaiset pääsevät hyötymään merkittävästä eurooppalaisesta lisäarvosta.

8. on huolissaan siitä, että EU:n talousarvion leikkaukset (jotka liittyvät mm. brexitiin) – ilman että omista varoista saatavat rahoitusvarat kasvavat – lisäävät jäsenvaltioihin kohdistuvaa maksurasitetta tai väistämättä johtavat tukea saavien toimintapolitiikkojen supistumiseen.

9. korostaa, että on tärkeää käyttää EU:n talousarviota tehokkaammin laajentamalla kumppanuusperiaate kaikkiin talousarvion näkökohtiin ja virtaviivaistamalla rahastoja ja niitä koskevia sääntöjä.

10. kehottaakin varmistamaan, että soveltamisalaa laajennetaan tulevassa yhteisessä rahoituskehyksessä, jotta Euroopan unioni voi kantaa vastuun perussopimuksissa asetettujen tavoitteiden ja uusien poliittisten painopisteiden saavuttamisesta ja niihin perustuvista velvollisuuksista. Tämä on tehtävä supistamatta minkään jäsenvaltion tai alueen kohdalta yhteistä maatalouspolitiikkaa tai koheesiopolitiikkaa, johon tulee EU:n edessä olevien haasteiden laajuuden ja rakenteellisen luonteen vuoksi jatkossakin osoittaa vähintään nykyisensuuruinen osa EU:n talousarviosta.

11. katsoo, että EU:hun kohdistuvien haasteiden laajuus ja sitä ympäröivä dynaaminen prosessi merkitsevät, että EU:n talousarvion täytyy olla aiempaa toimivampi ja joustavampi ja reagoida jouhevasti uusiin suuntauksiin ja poliittisiin suunnanmuutoksiin. Tätä periaatetta tulee soveltaa sekä epäsuotuisiin tapahtumiin että ilmaantuviin kehitystilaisuuksiin. Siksi on tarpeen hyväksyä yksinkertaisempi, avoimempi, oikeudenmukaisempi ja demokraattisia periaatteita paremmin noudattava EU:n talousarvio omia varoja käsittelevän korkean tason työryhmän suositusten mukaisesti.

12. toteaa, että EU:n tulevassa talousarviossa tulee ottaa huomioon alueiden erityispiirteet kehityspotentialin ja kehitysongelmien ja niin ikään maantieteellisten ja väestönkehityksen aiheuttamien haasteiden näkökulmasta. Tältä pohjalta rakennettu EU:n talousarvio mahdollistaa suuremman vastuun ottamisen tehdyistä sitoumuksista ja paikallis- ja aluetasolla toteutetun toiminnan suuremmat vaikutukset. Komitea korostaakin yhteisen hallinnoinnin erityistä merkitystä, sillä se turvaa yhtenevän alueellisen kehityksen varmistamalla yhteyden EU:n politiikan ja sen käytännön täytäntöönpanon välillä.

13. panee huolestuneena merkille, että pohdinta-asiakirjassa, jossa käsitellään Euroopan rakenteelle tulevina vuosina keskeisen tärkeitä asioita, ei korosteta alue- ja paikallisviranomaisten roolia. Tämä koskee etenkin niitä tapauksia, joissa alue- ja paikallisviranomaisilla on edellä kohdassa 7 luetelluilla aloilla yksinomainen toimivalta.

14. muistuttaa, että Lissabonin sopimukseen sisältyvää erityismainintaa paikallis- ja alueviranomaisten aseman tukemisesta ja suojelemisesta tulee noudattaa tinkimättä kunnioittamalla toissijaisuusperiaatetta ja turvaamalla paikallis- ja alueviranomaisten mahdollisuudet osallistua – erityisesti AK:n välityksellä – EU:n lainsäädäntäprosessiin, ottaen huomioon, että ne ovat useimmiten EU-politiikkojen ja -ohjelmien lopullisia edunsaajia ja niillä on lisäksi ratkaiseva rooli EU:n lainsäädännön täytäntöönpanossa. Lisäksi EU:n talousarviolla olisi varmistettava toissijaisuusperiaatteen kunnioittaminen siten, että talousarvio heijastaa asianmukaisesti tehtävien jakoa unionin, valtiollisella ja paikallisella tasolla.

15. toistaa koheesiopolitiikan tulevaisuudesta annetussa lausunnossa ilmaistun tukensa seitsenvuotiselle ohjelmakaudelle. AK panee merkille kuitenkin myös edut, joita pidennetty kymmenvuotinen (5+5) ohjelmakausi ja sen pakollinen perusteellinen väliarviointi tarjoavat. Komitea ehdottaakin, että seitsemän vuoden jaksoa puolletaan viimeisen kerran ennen kuin se mukautetaan vaalisykliin. Tällaiset skenaariot mahdollistaisivat tarvittavan vakauden ja ennakoitavuuden ja vastaisivat paremmin strategisen suunnittelun vaatimuksiin. Lisäksi ensimmäisten täytäntöönpanovuosien tulokset olisivat käytettävissä ja ne voitaisiin ottaa huomioon perusteellisessa väliarvioinnissa, jolloin EU:n talousarvion käyttö olisi luotettavampaa ja täsmällisempää. Olisi myös voitava soveltaa budjettijouaston kriteeriä, jotta olisi mahdollista toimia vakavissa kriisitilanteissa tai prioriteettien muuttuessa.

16. on tyytyväinen Euroopan komission ja Euroopan parlamentin ehdottamaan selkeään ja kunnianhimoiseen menettelyvaiheiden aikatauluun, jonka mukaisesti uusi monivuotinen rahoituskehys hyväksytään. Sen mukaan on mahdollista päästä sopimukseen neuvoston kanssa ennen vuonna 2019 pidettäviä Euroopan parlamentin vaaleja. Komitea on kuitenkin erittäin huolissaan neuvoston ehdotuksesta, jonka mukaan tulevaa monivuotista rahoituskehystä koskevat lopulliset järjestelyt hyväksyttäisiin vasta Yhdistyneen kuningaskunnan erottua EU:sta. Komitea varoittaa, ettei monivuotista rahoituskehystä koskevaa päätöksentekoprosessia saa pitkittää liikaa, sillä tämä johtaisi huomattaviin viivästyksiin tulevan lainsäädäntöpaketin hyväksymisessä ja estäisi siten toteuttamasta sitä oikea-aikaisesti.

17. toteaa, että aikatauluun ei vielä kukaan sisälly Eurooppa 2020 -strategian seuraajaa. Komitea kehottaakin komissiota ryhtymään mitä pikimmin työstimään tällaista strategiaa, jossa tulee asettaa strategisia ja kunnianhimoisia mutta realistisia tavoitteita, joiden saavuttamisen ansiosta tulevat EU:n ja jäsenvaltioiden toimintapolitiikat voidaan toteuttaa paremmin käytettävissä olevien välineiden ja rahoitusvarojen avulla.

18. korostaa, että mahdolliset ”siirtymäsäännökset” johtavat vakaviin oikeudellisiin ja toiminnallisiin ongelmiin seuraavan monivuotisen rahoituskehityksen alussa ja vaikuttavat haitallisesti toimenpideohjelmiin ja edunsaajiin, etenkin paikallis- ja alueviranomaisiin, vaikka ne ovatkin monivuotista rahoituskehystä koskevan varainhoitoasetuksen nojalla sallittuja. Komitea on valmis avustamaan ja tukemaan Euroopan parlamenttia, Euroopan komissiota ja neuvostoa monivuotisesta rahoituskehystä käytävissä neuvotteluissa.

Eurooppalainen lisäarvo

19. toteaa suhtautuvansa myönteisesti ehdotettuun eurooppalaisen lisäarvon käsitteeseen, joka liittyy perussopimusvelvoitteisiin eli monivuotisesta rahoituskehystä käytävän keskustelun välttämättömiin puitteisiin.

20. pitää tarkoituksenmukaisina ehdotettuja perusteita, jotka koskevat julkishyödykkeiden tarjoamista Euroopan laajuisesti, mittakaavaetuja ja kerrannaisvaikutuksia sekä yhteisten eurooppalaisten arvojen vaalimista ja sisämarkkinoiden vahvistamista. Tällainen eurooppalaisen lisäarvon määritelmä herättää luottamusta siihen, että toissijaisuus- ja suhteellisuusperiaatteita noudatetaan EU:n tasolla toteutettavassa toiminnassa. Erityisen tärkeää on, että yksi koko EU:n kilpailukyyn parantamisen edellytyksistä on EU-maiden välisten ja niiden sisäisten kehityserojen tasoittaminen. Koheesiopolitiikan merkitystä eurooppalaisen lisäarvon tuottamisessa tuleekin korostaa. Se perustuu erityisesti rakenneuudistusten toteuttamiseen, hallinnollisten valmiuksien kehittämiseen kaikilla hallintotasoilla (nk. heijastusvaikutus) sekä suoraan tukeen mm. vähemmän kehittyneille alueille kohdistuvan aloitteen puitteissa.

21. on tyytyväinen komission vaatimukseen, että monivuotisessa rahoituskehityksessä tulee keskittyä aiheisiin, joilla on tuntuvaa vaikutusta ihmisten elämään ja jotka auttavat palauttamaan luottamuksen EU:n lisäarvoon. EU:n talousarviolta tulisi siksi myös ilmentää paremmin vuoropuhelua kansalaisten kanssa erityisesti kahden demokraattisesti valitun edustajakokouksen (Euroopan parlamentin ja Euroopan alueiden komitean) välityksellä. Lisäksi olisi luotava lisää synergiaa kansallisten ja alueellisten parlamenttien sekä paikallisten edustuselinten kanssa.

22. yhtyy tässä yhteydessä myös Euroopan parlamentin kehoitukseen kehittää edelleen arviointimenetelmiä esimerkiksi sisällyttämällä niihin tarkoituksenmukaisia tulosindikaattoreita tai ottamalla huomioon tiettyjen toimintapolitiikkojen alueelliset vaikutukset. Tässä olisi hyödynnettävä nykyisiä koheesiopolitiikan välineitä, kuten ERI-rahastoja koskevan avoimen datan alustaa. Tuettavia toimintalinjoja koskevien päätösten tulee lisäksi perustua EU:n painopisteiden laadulliseen ja poliittiseen arviointiin eikä rajoittua ainoastaan puhtaasti määrällisiin selvityksiin.

23. korostaa, että vahvojen poliittisten intressien vaikutuksen vuoksi on olemassa suuri riski tehdä päätöksiä, joilla ei edistetä merkittävää lisäarvoa Euroopalle tarjoavaa toimintaa vaan kansallisiin näkökohtiin liittyvää toimintaa nettosaldoajattelun tai tiettyjen budjettirajoitusten mukaisesti. Komitea kehottaa neuvostoa välttämään monivuotista rahoituskehystä koskevia neuvotteluita, jotka perustuvat nettotaselaskelmiin, koska ensinnäkään välillisiä hyötyjä (esimerkiksi ulkomaalainen yritys EU-hanketta toteuttamassa) ei voida ottaa huomioon näissä laskelmissa ja toiseksi tällaiset laskelmat ovat ristiriidassa yhteenkuuluvuuden ja yhteisvastuun eurooppalaisen hengen kanssa.

Talousarvion uudistus

24. on vakuuttunut tarpeesta tehdä perusteellinen uudistus, jotta päästään eroon tehottomista säännöistä ja välineistä ja voidaan nostaa tehokkaita välineitä tärkeämpään asemaan. Komitea toistaa, että talousarvion rakenteen monimutkaisuus ja erityisesti alennus- ja mukautusmekanismit heikentävät EU:n toiminnan selkeyttä ja lisäävät kansalaisten epäluottamusta EU:n toimielimiä kohtaan. Komitea kehottaa lakkauttamaan tällaiset mekanismit, jotta pystytään todella arvioimaan EU:sta aiheutuvat kustannukset ja sen tarjoamat hyödyt. Tässä yhteydessä komitea korostaa tarvetta mitata laaja-alaisemmin EU:n toimintapolitiikkojen yhteisiä hyötyjä, taloudellista synergiaa, rajatylittäviä vaikutuksia ja myönteisiä ulkoisia tuloksia.

25. kehottaa tekemään monivuotisesta rahoituskehystä **yhtenäisen ja nykyistä avoimemman**. Komitea korostaa, että satelliittivälineiden luominen ei ole oikea ratkaisu. Komitea onkin edelleen vakuuttunut tarpeesta sisällyttää monivuotisen rahoituskehityksen rakenteeseen erityisiä välineitä (esim. Euroopan globalisaatiorahasto) ja luoda synergiaa yhteisten sääntöjen avulla.

26. katsoo, että EU:n nykyinen talousarvio ei ole riittävän suuri, jotta sillä olisi vakauttava vaikutus. Siksi onkin välttämätöntä tukea vuoden 2020 jälkeistä EU:n monivuotista rahoituskehystä omilla varoilla. Komitea toistaa kehoituksensa ottaa käyttöön uusia omien varojen lähteitä pakettina, joka koostuu erilaisista veroista (eurooppalainen yhteisövero, yhteinen yhdistetty yhtiöveropohja, finanssitransaktiovero, seigniorage, digitaalitalouden voitoista perittävä vero, uudistettu alv).

27. kehottaa neuvostoa ja EU:n neuvoston puheenjohtajavaltiota pyrkimään kaikkiin keinoin siihen, että jäsenvaltiot saadaan vakuuttuneiksi EU:n omien varojen järjestelmän perusteellisen uudistuksen tarpeesta. Omia varoja käsittelevän korkean tason työryhmän raportissa esitetyt päätelmät tarjoavat erinomaisen pohjan tämän perusteleminen.

28. kehottaa jäsenvaltioita harkitsemaan unionin talousarvioon osoitettavien maksuosuuksien nostamista bruttokansantulona (BKTL) mitatun tulotason perusteella.

29. varoittaa, että menojen määrän rajaaminen yhteen prosenttiin EU:n BKTL:sta johtaa Yhdistyneen kuningaskunnan erottua Euroopan unionista siihen, että EU:n talousarvio pienenee vuositasolla yli 23 miljardilla eurolla. Komitea kehottaakin vahvistamaan tulevan talousarvion tasoksi vähintään 1,3 prosenttia Euroopan unionin BKTL:sta asettuen siten Euroopan parlamentin tässä kysymyksessä ilmaisemalle kannalle.

Tulevan talousarvion toiminta

30. kehottaa tekemään monivuotisen rahoituskehityksen rakenteesta **suoraviivaisemman**. Tärkeimpien rahoituskohteiden tulisi heijastaa tuettavia painopisteitä ja olla helposti kansalaisten ymmärrettävissä (esim. koheesiopolitiikka, YMP).

31. kehottaa varmistamaan, että joustavuus ja rahoituksen vakaus EU:lle strategisen tärkeillä toimialoilla ovat tasapainossa tulevassa monivuotisessa rahoituskehityksessä. Tässä yhteydessä on tarpeen luoda tarkoituksenmukainen varantojen jakomekanismi, jotta vältetään varojen perusteeton kasautuminen ja jossa samalla asetetaan selkeät kriteerit niiden jakamiselle. Komitea kehottaa sen vuoksi perustamaan kriisivarauksen sellaisia tilanteita varten, joissa kehittyä uusia tarpeita tai ennakoimattomia kriisejä, sekä perustamaan rahoitussuunnitelman ulkopuolisen varauksen ja vahvistamaan olemassa olevia erityisiä joustovälineitä.

32. korostaa tarvetta **varmistaa johdonmukaisuus** EU:n välineiden kesken, jotta voidaan taata, että ne kaikki tukevat EU:n tavoitteita ja helpottavat uudistusten toteuttamista jäsenvaltioissa.

33. katsoo, että kaikki kilpailupolitiikan alalla kerätyt sakot tulisi sisällyttää EU:n talousarvioon käyttötarkoitukseen sidottuina tuloina.

34. korostaa tarvetta parantaa **täydentävyyttä** ja vähentää EU:n nykyisten rahoitusvälineiden päällekkäisyyttä, jotta voidaan varmistaa EU:n tulevan talousarvion tehostuminen. Tällainen konsolidointiprosessi mahdollistaisi myös rahoitusvälineiden kriittisen massan kasvattamisen ja helpottaisi rahastojen hyödyntämistä ja tekisi siitä läpinäkyvämpää.

35. katsoo edelleen, että tulevassa talousarviossa tulisi **painottaa tuloksia**. Komitea vastustaa EU-varojen ja EU:n talouspolitiikan koordinoinnin välisen yhteyden osalta ajatusta, että koheesiopolitiikka olisi mukauttamisen sijaan eurooppalaiseen ohjausjaksoon nähden vain toissijainen, sillä koheesiopolitiikalla on oma oikeutuksensa, joka on vahvistettu EU:n perussopimuksissa. Lisäksi jos yhteydestä on tarkoitus tehdä toimivampi sisällyttämällä koheesiopolitiikka kansallisiin uudistusohjelmiin, kyseiset ohjelmat on suunniteltava EU-tasolta lähtien uudella tavalla niin, että alueellinen ulottuvuus sekä kumppanuuteen perustuva ja hajautettu lähestymistapa säilyvät ⁽¹⁾. AK on myös vakuuttunut siitä, että jotta voidaan tehostaa eurooppalaista ohjausjaksoa ja edistää siihen sitoutumista paikallistasolla, on ehdottoman välttämätöntä, että paikallis- ja alueviranomaiset osallistuvat järjestelmällisesti eurooppalaiseen ohjausjaksoon kumppaneina ottaen huomioon EU:n jäsenvaltioiden eri hallintotasojen nykyinen toimivaltajako ja toimivaltuudet ⁽²⁾.

Tulevat rahoituskohteet

36. ehdottaa, että paikkakohtaista lähestymistapaa EU:n toimintapolitiikkojen toteuttamisessa tuetaan vahvistamalla paikallis- ja aluetason sekä laajempien toiminnallisten alueiden asemaa keskeisenä edustajina kansalaisyhteiskunnan kohdistuvien EU:n tavoitteiden toteuttamisessa.

37. toistaa tässä yhteydessä kehoituksensa säilyttää koheesiopolitiikka tulevan talousarviorakenteen keskeisenä osana kaikkien EU:n alueiden hyödyksi ja tukee vahvasti koheesioallianssia (#CohesionAlliance). Komitea katsoo, että yhteenkuuluvuuden kolmella osatekijällä (taloudellinen, sosiaalinen ja alueellinen) on keskeinen rooli taloudellisen lähentymisen edistämiseksi EU:ssa, sillä ne tekevät Euroopasta sosiaalisesti yhtenäisemmän ja turvaavat kaikille EU:n alueille mahdollisuuden hyötymään sisämarkkinoista. Yhteenkuuluvuuden ja alueiden selviytymiskyvyn parantaminen ovat ratkaisuvia tekijöitä, joista riippuu EU:n kilpailukyky maailmanlaajuisesti.

⁽¹⁾ Ks. 12. toukokuuta 2017 annettu AK:n lausunto ”Koheesiopolitiikan tulevaisuus vuoden 2020 jälkeen – Tavoitteena vahva ja vaikuttava eurooppalainen koheesiopolitiikka vuoden 2020 jälkeen”.

⁽²⁾ Ks. 11. toukokuuta 2017 annettu AK:n lausunto ”EU-ohjausjakson hallinnoinnin parantaminen: paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista koskevat käytännönsäannot”.

38. on vakuuttunut siitä, että uudessa talousarviossa tulee keskittyä aiempaa enemmän pysyvien etujen etsimiseen ja luomiseen sekä kehityspotentiaalin ja -resurssien parempaan hyödyntämiseen. Näin ajateltuna koheesiopolitiikka pystyy saamaan aikaan todellisia ja mitattavia vaikutuksia EU:n laajuisesti ja alemmilla tasoilla. Koska kyse on eurooppalaista lisäarvoa tuottavasta politiikasta, sen osuus EU:n yleisestä talousarviosta olisi pidettävä vähintään nykyisensuuruisena.

39. korostaa tarvetta osoittaa edelleen riittävästi rahoitusta ja tukea kaikkien alueiden sisäiseen kehitykseen koheesiopolitiikan puitteissa. Samalla komitea painottaa tarvetta lisätä koheesiopolitiikan joustavuutta paikallis- ja alueviranomaisten kannalta, sillä EU:n talousarviosta 75 prosenttia pannaan täytäntöön siten, että ne ovat täytäntöönpanossa suoraan tai välillisesti osallisina.

40. kehottaa säilyttämään Euroopan rakenne- ja investointirahastojen nykyiset jaetun hallinnoinnin menettelyt, jotka takaavat niiden tehokkuuden ja mahdollistavat jatkuvan vuoropuhelun koko ohjelmakauden ajan. Komitea korostaa tähän liittyen, että ERI-rahastojen joukossa Euroopan sosiaalirahastolla (ESR) on erityinen merkitys Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilarin täytäntöönpanossa ja sosiaalisten erojen poistamisessa EU:ssa. Komitea kehottaa lisäksi tekemään Euroopan globalisaatiorahastosta (EGR) tulevien ERI-rahastojen elimellisen osan.

41. kehottaa säilyttämään Verkkojen Eurooppa -välineen, COSME-, LIFE-, Horisontti 2020- ja Erasmus+-ohjelmien sekä nuorisotyöllisyysaloitteen määrärahat riittävällä tasolla.

42. korostaa kasvavaa tarvetta hyödyntää paremmin alueellisen yhteistyön ohjelmia (rajat ylittävä, valtioiden välinen ja alueiden välinen yhteistyö) ja makroaluestrategioita eurooppalaisen kilpailukykyyn, työllisyyden ja sosiaalisen osallisuuden vahvistamisessa. Lisäksi ne tuovat suurta lisäarvoa yhteisen eurooppalaisen identiteetin rakentamiseen.

43. katsoo, että olisi osoitettava enemmän määrärahoja tutkimukseen ja innovointiin, joilla on erityisen suuri vaikutus EU:n talouskasvuun, tuottavuuteen ja kilpailukykyyn.

44. kehottaa jälleen varmistamaan, että maatalouspolitiikka on oikeudenmukaista, kestäväpohjaista ja solidaarista⁽³⁾ ja että siihen osoitetaan riittävät määrärahat, jotta pystytään tukemaan maataloustuottajia, alueita, kuluttajia ja kansalaisia. Komitea suosittaa maatalousmarkkinoiden sääntelemistä, jotta voidaan välttää kalliit alakohtaiset kriisit, ja tilakohtaisten suorien tukien ylärajan määrittelyä, sillä näin voitaisiin säästää YMP:n ensimmäisen pilarin varoja. Komitea vastustaa ajatuksia, joiden mukaan jäsenvaltioiden tulisi osallistua suorien tukien rahoittamiseen. Yhteisen maatalouspolitiikan uudelleenkansallistaminen vaikuttaisi haitallisesti maatalouteen monissa EU:n jäsenvaltioissa. Komitea kannattaa toisen pilarin vahvistamista, jotta voidaan varmistaa, että maaseutualueilla on mahdollisuus toteuttaa tarkoituksenmukaisia kehittämistoimenpiteitä, sekä toivoo lisää mahdollisuuksia siihen, että jäsenvaltiot voivat siirtää määrärahoja ensimmäisestä pilarista toiseen.

45. katsoo, että täysin EU:n alueellisen koheesion tavoitteen mukaisesti kaikissa unionin toimintapolitiikoissa on yhteisen maatalouspolitiikan lisäksi tärkeää ottaa huomioon maaseutu-ulottuvuus. Kuten maaseutualueille suunnattua unionin talousarviota käsittelevässä AK:n tutkimuksessa todetaan, maaseutualueiden tarpeet ylittävät pitkälti sen, mitä YMP:n maaseudun kehittämissä politiikassa voidaan tehdä. Näin ollen maaseutu-ulottuvuus on otettava paremmin huomioon seuraavan sukupolven rakennerahastoissa, ja tämän tulisi perustua eurooppalaisen maaseutuohjelman hyväksymiseen.

46. toistaa kehoituksensa perustaa rahoituskapasiteetti, joka luo yhtäältä kannustimia rakenneuudistusten toteuttamiseen jäsenvaltioissa, joissa soveltamisala tulisi määritellä niiden eurooppalaisen lisäarvon mukaisesti, ja toisaalta tilapäisen puskurin talouden epäsymmetristen häiriöiden varalta. Rahoituskapasiteettia tulisi käyttää koheesiopolitiikan välineiden ohella, ja sen tulisi olla tiiviisti kytköksissä EU:n sääntelykehityksen noudattamiseen laajasti ymmärrettyä sekä edistymiseen lähentymiskehityksessä. Rahoituskapasiteettiin ei tule kuitenkaan käyttää varsinaiseen koheesiopolitiikkaan varattuja määrärahoja. Komitea on edelleen vakuuttunut siitä, että rahoituskapasiteettiin tulee soveltaa yhteistä päätöksentekoa, johon Euroopan parlamentti osallistuu täysimääräisesti, ja että se on toteutettava talous- ja rahaliiton tasolla siten, että euroalueen ulkopuoliset jäsenvaltiot voisivat vapaaehtoisuusperiaatteen pohjalta osallistua siihen.

47. muistuttaa myös siitä, että niin kauan kuin omien varojen enimmäismäärä pidetään nykyisellä tasolla eli 1,23 prosentissa EU:n bruttokansantulosta, komitea vastustaa euroalueen rahoituskapasiteetin järjestämistä EU:n talousarvioon sisällytettävän budjettikohdan muodossa. Tällaisessa ehdotuksessa varat vaikuttavat täysin riittämättömiltä täyttämään vakauttamistehtävää, tai siihen liittyisi mahdollinen syrjäytymisvaikutusten vaara, joka kohdistuisi mm. ERI-rahastojen kaltaisten Euroopan unionin toimintapolitiikkojen rahoitukseen.

⁽³⁾ Ks. 12. heinäkuuta 2017 annettu AK:n lausunto "YMP vuoden 2020 jälkeen".

48. muistuttaa kehotuksesta ottaa BKT:tä täydentävät toimenpiteet huomioon perustettaessa uuden sukupolven ERI-rahastoja seuraavalla monivuotisella rahoituskaudella. Näin alueluokittain määritettävä rahoitusosuus olisi mahdollista mukauttaa yhteisrahoitettavien toimien yhteydessä syntyviin todellisiin kuluihin, tai tarvittaessa olisi mahdollista rahoittaa toimia sellaisilla kehittyneemmillä alueilla sijaitsevilla seuduilla, joilla esiintyy merkittäviä alueellisia ja sosiodemografisia rajoitteita. EU:n varoja jaettaessa olisi otettava yhdenmukaistettujen ja johdonmukaisten lisäkritereiden perusteella entistä paremmin huomioon väestökehityksen haasteet alue- ja paikallistasolla, globalisaation vaikutukset sekä muut (esimerkiksi sosiaaliskysymyksiin, ympäristöön, maantieteellisiin olosuhteisiin ja luonnonoloihin liittyvät) erityishaasteet.

49. on vakuuttunut siitä, että talouskasvu ei saa johtaa epätasa-arvoon tai sosiaaliseen syrjäytymiseen, ja korostaa, että EU:n toiminnasta tehdyn sopimuksen 9 artiklan mukaan EU:n tulee taata riittävä sosiaalinen suojele kaikessa politiikassaan ja toiminnassaan.

50. muistuttaa siitä, että sukupuolinäkökulmaa ei otettu huomioon läheskään kaikilla politiikan aloilla. Komitea kehottaa Euroopan komissiota soveltamaan sukupuolitietoista budjetointia kaikissa monivuotisen rahoituskehityksen osissa.

51. katsoo, että kehitysapuun ja erityisesti maailmanlaajuiseen ”pakolais- ja muuttajakriisin” ongelmaan olisi kiinnitettävä enemmän huomiota.

Skenaariot

52. toistaa vastustavansa tulevaisuuden kehitysskenaarioita (”jatketaan entiseen tapaan”, ”tehdään yhdessä vähemmän”, ”jotkut tekevät enemmän”, ”perinpohjainen uudistaminen”), jotka rajoittavat tärkeimpiä pitkän aikavälin investointipolitiikkoja eli koheesiopolitiikkaa ja yhteistä maatalouspolitiikkaa tai lopettaisivat ne kokonaan. On todella tärkeää välttää moneen suuntaan etenevän Euroopan syntyminen ja arvioida etukäteen eri skenaarioiden alueelliset vaikutukset.

53. toteaa, että useimmissa skenaarioissa keskitytään BKT:n kasvun tukemiseen eikä niinkään alueelliseen, taloudelliseen ja sosiaaliseen yhteenkuuluvuuteen. Tästä voi aiheutua kielteisiä seurauksia EU:n tulevaisuuden kannalta.

54. toteaa, että paras ehdotetuista vaihtoehtoista on skenaario 5 (”tehdään yhdessä enemmän”): se on houkuttelevin vaihtoehto kansalaisille niin kaupungeissa kuin alueilla. Olisi ponnisteltava sen eteen, että kaikki jäsenvaltiot suostuisivat talousarvion korottamiseen merkittävästi ja hyväksyisivät EU:n uudet omat varat.

Loppuhuomiot

55. korostaa, että vuoden 2020 jälkeisen monivuotisen rahoituskehityksen tulee olla samaan aikaan ennakoiva ja joustava, jotta voidaan säilyttää sen strateginen suunta ja suunnittelun varmuus alue- ja paikallisviranomaisien näkökulmasta ja varautua mahdollisiin kriiseihin ilman tilapäisten rahastojen perustamista monivuotisen rahoituskehityksen ulkopuolelle.

56. kehottaa jälleen varmistamaan, että kumppanuusperiaatetta, monitasoisen hallinnon periaatetta ja toissijaisuusperiaatetta sovelletaan kaikkiin toimintapolitiikkoihin, ja kehottaa myös tukemaan yhteistyötä kaikkien yhteiskunnan sektoreiden välillä, jotta voidaan luoda demokraattisempi EU, joka nauttii EU:n kaikkien kansalaisten luottamusta.

Bryssel 1. helmikuuta 2018.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Yhdennetyt alueelliset investoinnit EU:n vuoden 2020 jälkeisen koheesiopolitiikan haasteena”

(2018/C 176/10)

Esittelijä: Petr Osvald (CZ, PES), Plzeňin kaupunginvaltuutettu

Viiteasiakirja: —

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. toteaa, että koheesiopolitiittisten välineiden täytäntöönpano koskee paikallis- ja alueviranomaisia suoraan, sillä ne ovat koheesiopolitiikan pääasiallisia tuensajia ja ilman välikäsiä osallisina myös tämän yhteistyössä toteutettavan politiikan täytäntöönpanon hallinnoinnissa. Yksi esimerkki koheesiopolitiittisista välineistä ovat yhdennetyt alueelliset investoinnit (integrated territorial investments, ITI). AK antaa ITI-välineestä oma-aloitteisen lausunnon nyt, kun sen käyttöönotosta ohjelmakauden 2014–2020 alussa on kulunut muutama vuosi, sillä se tarjoaa laajoja mahdollisuuksia edistää investointien yhteisvaikutuksia ERI-rahastoja hyödynnettäessä. Komitea katsoo, että paikallis- ja alueviranomaisten tähänastiset kokemukset täytäntöönpanosta – sekä onnistuneet esimerkit että kohdatut ongelmat – tulee arvioida kokonaisuudessaan ja ottaa huomioon, kun laaditaan vuoden 2020 jälkeistä sääntelykehystä.

Koheesiopolitiikan tavoitteet ja paikkakohtainen lähestymistapa

2. korostaa, että EU:n koheesiopolitiikka tulee mukauttaa kunkin alueen todellisiin olosuhteisiin ja vaatimuksiin, jotta sen avulla voidaan entistä tehokkaammin edistää unionin tavoitteiden saavuttamista ja luoda eurooppalaista lisäarvoa, parantaa yleisesti EU:n kansalaisten sosiaalisia ja taloudellisia oloja ja edellytyksiä sekä auttaa tasoittamaan eroja. Sen lisäksi, että koheesiopolitiikan avulla ratkaistaan kestäväällä tavalla ja kohdennetusti alueiden ongelmia, siinä tulee myös hyödyntää kulloisenkin alueen potentiaalia ja erityispiirteitä. Siinä olisi keskityttävä ensisijaisesti aluepolitiikkaan ja -kehitykseen: nimenomaan alueen eikä yksittäisten alojen tarpeisiin. Nykyinen monimutkainen järjestelmä loitontaa koheesiopolitiikkaa sen aidosta ja alkuperäisestä päämäärästä. Koheesiopolitiikan laaja-alaisuudesta ja monimutkaisuudesta on muodostumassa merkittävä este sen tehokkaalle ja joustavalle toteuttamiselle paikallis- ja aluetasolla.

3. huomauttaa, että jos halutaan toden teolla tehostaa koheesiopolitiikkaa ja sen yhteisvaikutuksia ja hyödyntää alueiden potentiaali, ERI-rahastojärjestelmää on muutettava merkittävästi: pyrittäessä saavuttamaan EU:n tulevat tavoitteet ja luomaan eurooppalaista lisäarvoa keskeisellä sijalla tulee olla kansallisten lähestymistapojen ja painopisteiden sijasta alue- ja paikkalähtöinen lähestymistapa (place-based approach).

4. katsoo, että toissijaisuusperiaatetta ja yhteistyössä tapahtuvaa hallinnointia olisi sovellettava tarkoituksenmukaisesti myös koheesiopolitiikassa. EU:n olisi näiden periaatteiden mukaisesti asetettava vain yleiset tavoitteet (se, mihin EU kokonaisuutena pyrkii), mutta paikallis- ja aluetasolla olisi voitava määritellä konkreettiset olosuhteet ja ajan myötä muuttuva alueen potentiaali huomioon ottaen, millä tavoin tavoitteet pyritään saavuttamaan.

5. toteaa, että paikkakohtaisen lähestymistavan vahvistaminen edellyttää komission pääosastoilta ja etenkin alue- ja kaupunkipolitiikan pääosastolta ja tarkastusviranomaisilta entistä säännöllisempää viestintää, sillä niiden on kommunikoidava suoraan paitsi valtiotason myös paikallis- ja aluetason viranomaisten kanssa. Tällöin on myös vähäisemmät mahdollisuudet käyttää yleisluonteisia järjestelyjä, jotka kyllä yksinkertaistavat hallinnointia ja valvontaa ja vähentävät niistä aiheutuvia kustannuksia mutta etäännyttävät koheesiopolitiikkaa huomattavasti tuensajista. EU-kansalaisten aktiiviseen osallistumiseen pohjautuvien yhdennettyjen alueellisten lähestymistapojen soveltaminen vaikuttaa kuitenkin selkeästi eurooppalaisen lisäarvon luomiseen kyseisten kansalaisten hyväksi, ja tämän lisäarvon on oltava komission ja kaikkien EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden ensisijaisena tavoitteena.

6. kiinnittää huomion siihen, että kansalaislähtöisen EU:n rakentaminen edellyttää toimintalinjojen pohjaamista kaikenkokosiin asutuskeskittymiin kunnista aina alueisiin saakka. Ne nimittäin hoitavat kansalaisten elämänlaadun, elinympäristön, koulutuksen, työllistymisen, sosiaali-, terveys- ja kulttuuripalvelujen yms. kannalta perustavan tärkeää ja ainutlaatuista tehtävää. Ne ovat lähimpänä kansalaisia, minkä vuoksi ne myös näkevät paremmin kansalaisten vaatimukset ja kykenevät havaitsemaan yhteiskunta- ja väestörakenteessa tapahtuvat muutokset paremmin. Ne luovat edellytykset laadukkaalle elämälle huomioiden sen, mistä ihmiset ovat kiinnostuneita ja mitä he pitävät tärkeänä, ja tuottavat siten kiistattomasti eurooppalaista lisäarvoa.

7. korostaa näin ollen, että aluepolitiikalla ja koheesiopolitiikan alueellisella ulottuvuudella on konkreettisia ja suoria vaikutuksia ihmisille: EU:sta tulee heille merkittävämpi, sen aidot hyödyt ihmisten elämän kannalta tulevat esille ja taloudelliset ja muut erot vähenevät. Lisäksi aluepolitiikka ja koheesiopolitiikan alueellinen ulottuvuus luovat perusedellytykset EU:n muiden politiikkojen toteuttamiselle. Komitea pitääkin olennaisena, että alueellisen koheesiopolitiikan täytäntöönpano mielletään sinänsä eurooppalaiseksi lisäarvoksi, josta ei ole epäilystä, aivan kuten tieteen ja tutkimuksen tukeminen nähdään sellaisenaan yhtenä eurooppalaisen lisäarvon muotona. Tämän johdosta eurooppalaista lisäarvoa ei pitäisi joutua osoittamaan alueellista koheesiopolitiikkaa toteuttaessa jokaisen erityyppisen toimen yhteydessä tai jopa hanketasolla, vaan olisi tarkasteltava tällaisen politiikan kokonaispanosta ottaen huomioon sekä horisontaaliset että vertikaaliset synergiat.

8. toteaa, että koheesiopolitiikan puitteissa on toteutettava hankkeita, jotka hyödyttävät kansalaisia aidosti ja heidän odotuksiaan vastaavalla tavalla, jotta kansalaisten käsitystä koheesiopolitiikasta ja yleensä EU:sta voidaan parantaa. Alueellista koheesiopolitiikkaa olisikin toteutettava kaikentyyppisten asutuskeskittymien tarpeisiin kunnista alueisiin saakka, syrjäisimmät alueet mukaan lukien, ja siinä olisi otettava huomioon kulloinenkin tilanne paikan päällä sekä asutuskeskittymän potentiaali ja tarpeet huomioiden myös aika, olosuhteet ja sijainti. On siis toimittava alhaalta ylöspäin ja hyödynnettävä yhdenmisen lähestymistavan ja keskinäisten synergioiden tarjoamat mahdollisuudet niin hyvin kuin suinkin voidaan. Alue- ja paikallistasolla sekä usean hallinnollisen tai tilastollisen alueen rajat ylittävillä toiminnallisilla alueilla tulee olla synergioiden saavuttamiseen ja yhdentymiseen tähtäävässä prosessissa keskeinen rooli (tässä yhteydessä tulee kiinnittää huomiota naapurialueiden välisiin loogisiin yhteyksiin ja pienempien alueyksiköiden intresseihin tai vaatimuksiin), koska suunnittelun ja strategioiden selkeys yhdistyy näillä tasoilla paikallisten olojen tuntemukseen.

9. korostaa, että elämänlaadun parantuminen asutuskeskittymissä ja EU:ssa kaiken kaikkiaan on kiistaton eurooppalainen lisäarvo unionin kansalaisten kannalta. Elämänlaadun parantaminen siellä, missä ihmiset asuvat, on kaikkien muiden EU-politiikkojen onnistuneen täytäntöönpanon ennakoedellytys. Tällaista eurooppalaista lisäarvoa voidaan saada aikaan vain suppeassa määrin, jos toimitaan alakohtaisesti, mutta hyvin tehokkaasti, jos toimitaan alueellisten laaja-alaisen prioriteettien mukaisesti pyrkien esimerkiksi parantamaan elämänlaatua asutuskeskittymissä (paikallinen ja alueellinen liikkuvuus, erityisesti työvoiman liikkuvuus, työllisyys ja työllistettävyyden, sosiaali- ja kulttuuripalvelut, osallistaminen ja integrointi, turvallisuus jne.), kehittämään älykkäitä yhteisöjä sekä edistämään paikallisen talous- ja muun potentiaalinen hyödyntämistä. Kansalaisten kannalta tärkeimpien päämäärien tavoittelu alakohtaisen prioriteettien avulla voi olla ja – on – vaikutuksiltaan rajallista, ja koska tällaisia prioriteetteja ei ole sovitettu paikallisiin olosuhteisiin, kansalaiset epäilevät usein (ja monesti aivan perustellusti) niiden hyödyllisyyttä itsensä ja yleensä EU:n kannalta. Siksi ainoa tehokas tapa tuottaa konkreettista eurooppalaista lisäarvoa unionin kansalaisille on yhdenmisen alueellisen lähestymistapa, jossa otetaan huomioon paikalliset olosuhteet, eikä ala- tai maakohtainen lähestymistapa.

10. muistuttaa, että vuonna 2017 julkaistussa seitsemännessä koheesiokertomuksessa tuodaan esiin alueiden sisäisen eriarvoisuuden lisääntyminen myös rikkaimmilla alueilla. Yhdenmisen alueelliset investoinnit ovat väline, jonka käyttö alueiden sisäisen eriarvoisuuden korjaamiseen on vielä riittämätöntä. Vuosina 2014–2020 saatu kokemus osoittaa, että yhdenmisiä alueellisia investointeja ja paikallisyhteisöjen omia kehittämishankkeita voidaan hyödyntää suurimmissa vaikeuksissa olevien kaupunki- tai maaseutualueiden auttamiseksi. Eräillä Euroopan alueilla niiden käyttöönotto ja Euroopan aluekehitysrahaston (EAKR) määrärahojen jako perustuu työttömyyden ja talouden dynamiikan indikaattoreihin. Pahimmissa vaikeuksissa olevat alueet ovat saaneet enemmän määrärahoja kuin vauraimmat alueet. Tällainen alueellinen tasapainoisuus on oleellisen tärkeää, jotta mikään alue ei jäisi jälkeen yleisestä kasvustasosta.

11. pitää Euroopan komission joulukuussa 2017 julkaisemaa raporttia *Integrated territorial and urban strategies: how are ESIF adding value in 2014-2020?*⁽¹⁾ tervetulleena ja yhtyy siinä esitettyihin päätelmiin. AK haluaa nostaa raportista esille erityisesti seuraavat huomiot, jotka vastaavat paikallis- ja alueviranomaisten tähänastisia kokemuksia:

- ITI-toimien avulla pystytään vastaamaan kehitystarpeisiin, ratkomaan ongelmia ja suunnittelemaan alhaalta ylöspäin suuntautuvia ratkaisumalleja paikallisten asukkaiden ja toimielinten aktiivisella myötävaikutuksella ja varmistamaan siten, ettei yksikään ihminen tai alue jää jälkeen. Niiden avulla voidaan myös vastata paikallisiin häiriöihin tai odottamattomaan kehitykseen tarjoamalla yhdenmisiä toimenpidepaketteja, joilla toteutetaan toimintasuunnitelmia käytännössä.
- Kaupunkistrategiat ja alueelliset strategiat ovat selkeä osoitus koheesiopolitiikan kyvystä edistää paikkakohtaista alue- ja kaupunkikehitystoimintaa. Ne ovat myös kannustaneet suunnittelemaan tiettyä paikkaa varten räätälöityjä toimenpidepaketteja, joissa on otettu huomioon sidosryhmien näkemykset ja jotka myös vastaavat EU:n yleistavoitteita, tuottavat eurooppalaista lisäarvoa ja tarjoavat joustomahdollisuuksia.

⁽¹⁾ http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/studies/pdf/integrated_strategies/integrated_strategies_en.pdf

- Strategiat ovat esimerkki yhdenmetystä kehittämisestä: ne ovat monialaisia ja niitä toteutetaan usean kumppanin voimin ja (lukuisissa tapauksissa) useasta eri lähteestä saatavan rahoituksen turvin. Ne kannustavat vertikaaliseen ja horisontaaliseen yhteistyöhön, alueelliseen yhdentymiseen ja tietämyksen jakamiseen. Vaikka EU-tasolla on käyty jo pitkään ja käydään parhaillaan keskustelua keinoista parantaa eri politiikanalat kattavaa ja viranomaisten välistä yhteistyötä ja integraatiota, on toimien yhdentäminen usein käytännöllisintä ja sujuvinta toteuttaa paikallistasolla.
- Yhdenmetyt alueelliset investoinnit tuovat alue- ja kaupunkikehitykseen huomattavan paljon institutionaalisia uudistuksia ja synnyttävät uudenlaisia yhteistyösuhteita ja toimintamenetelmiä. Strategian laatimis- ja toteuttamisprosessi rohkaisee omaksumaan uusia työskentely-, ajattelu- ja yhteistyötapoja tai edellyttää sellaisten omaksumista. Sen myötä syntyy monesti myös yhteistyötä ja verkostoja eri asutuskeskusten tai alueiden välille.

Yhdenmetyt alueelliset investoinnit ja kuluva ohjelmakausi

12. toteaa, että paikkakohtaisen lähestymistavan yhdeksi tehokkaaksi toteuttamisvälineeksi ovat osoittautuneet yhdenmetyt alueelliset investoinnit koko laajuudessaan. Niitä on hyödynnetty monissa jäsenvaltioissa jo tällä ohjelmakaudella erilaisissa yhteyksissä ja muodoissa, esimerkiksi tietyn alueen yhdenmetyt alueelliset investointina, (7 artiklan mukaisena) kaupunkialueille suuntautuvana yhdenmetyt alueelliset investointina sekä yhteisölähtöisen paikallisen kehittämisen (CLLD) ja muiden integroitujen alueellisten välineiden tukena.

13. on tyytyväinen siihen, että kuluva ohjelmakausi valmisteltaessa julkaistiin koko joukko ensiluokkaisia asiakirjoja, joissa tuodaan esille, että EU:n rahastojen käytön tehostaminen ja hankkeiden tulosten yhä vahvempi painottaminen edellyttävät ajan myötä muuttuviin paikallisiin olosuhteisiin pohjautuvaa yhdenmetyt alueellista lähestymistapaa. Asiakirjoissa esitetään suoria ehdotuksia menettely- ja toteutusperiaatteiksi, joita tosin ei ole valitettavasti aina sovellettu järjestelmällisesti. Kuluva ohjelmakausi järjesteltäessä noudatettiin pääasiassa valtiotasoon keskittyvää ja hyvin alakohtaista lähestymistapaa, joka ehkä vähentää hallintotyötä Euroopan komissiossa mutta ei tuota toivottuja vaikutuksia kyseessä olevilla alueilla ja kyseessä oleville EU:n kansalaisille, kuten koheesiopolitiikan tilasta käytävistä keskusteluista ilmenee.

14. pitää edellä mainituista asiakirjoista merkittävimpänä huhtikuussa 2009 julkaistua An Agenda for a Reformed Cohesion Policy – A place-based approach to meeting European Union challenges and expectations -raporttia eli ns. Barcan raporttia, jossa yhdenmetyt alueellista lähestymistapaa ja paikkakohtaista lähestymistapaa pidetään koheesiopolitiikan uudistamisen peruselementteinä ja peräänkuulutetaan paikkakohtaista kehittämisstrategiaa, jolla on sekä taloudelliset että sosiaaliset perustavoitteet.

15. on lisäksi hyvillään siitä, että Euroopan komission alue- ja kaupunkipolitiikan pääosasto on laatinut yhteistyössä asiantuntijoiden kanssa erinomaisen asiakirjan **Scenarios for Integrated Territorial Investment**. Tässä vuoden 2015 tammikuussa julkaistussa asiakirjassa esitellään neljä mahdollista tapaa hyödyntää yhdenmetyt alueelliset investointeja erilaisissa olosuhteissa ja erityyppisillä alueilla. Asiakirjassa esitettyjä ehdotuksia on sovellettu kuluva ohjelmakaudella vain vähäisessä määrin, mihin yhtenä syynä on, että se julkaistiin myöhään (vasta vuonna 2015). Se tulisi ottaa lähtökohdaksi keskusteluissa yhdenmetyt alueellisten investointien tulevaisuudesta.

16. pitää ilahduttavana, että yhdenmetyihin alueellisiin investointeihin on ryhtynyt kuluva ohjelmakaudella vapaaehtoisuuspohjalta 20 jäsenvaltiota. Osa jäsenvaltioista on valitettavasti käyttänyt ITI-välinettä ainoastaan soveltaessaan EAKR-asetuksen 7 artiklaa, jonka mukaan vähintään 5 prosenttia kansallisella tasolla Investoinnit kasvuun ja työpaikkoihin -tavoitteeseen kohdennettavista EAKR:n varoista on osoitettava yhdenmetyihin kaupunkikehitystrategioihin, ottamatta tässä yhteydessä riittävästi huomioon paikallis- ja aluetason tosiasiallisia tarpeita. Huomattavan moni niistä on hyödyntänyt välinettä laajemminkin (yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen 36 artiklassa tarkoitettujen aihekohtaisten ITI-toimien puitteissa). Nämä merkittävät mahdollisuudet tehdä yhdenmetyt investointeja voitaisiin optimoida tulevaisuudessa hyödyntämällä olemassa olevia esimerkkejä hyvistä käytännöistä ja mukauttamalla väline entistä paremmin erilaisiin paikallisiin ja alueellisiin vaatimuksiin siten, että tässä lausunnossa esitetyt suositukset pannaan täytäntöön.

17. pitää valitettavana, että yhdenmetyt alueellisten lähestymistapojen täytäntöönpano on viivästynyt merkittävästi ja että välineen avulla ei ole vielä saavutettu kaikkia sen mahdollistamia ja siltä odotettuja yhteisvaikutuksia. Tästä ei kuitenkaan voi eikä saa tehdä sellaista johtopäätöstä, että EU:n koheesiopolitiikan toteuttaminen yhdenmetyt alueellisten investointien kautta ei olisi tehokasta. Päinvastoin: se, että tämä väline on ongelmista ja selkeyden puutteesta huolimatta ylipäättään saatu kaikkien asianomaisten tahojen henkilöstön suurten ponnistelujen ansiosta toimimaan ja tuottamaan tuloksia erittäin myönteisin vaikutuksin kyseisiin alueisiin ja kansalaisiin, on osoitus sen potentiaalista. AK korostaa myös lisäarvoa, jota yhdenmetyt alueelliset lähestymistavoista on saatu valmiuksien kehittämisen vauhdittamiseksi tietyissä toimintaympäristöissä. Se on helpottanut yhdenmetyt alueellisen lähestymistavan ja monitasoisen hallinnon käyttöönottoa siellä, missä niitä ei ole aikaisemmin hyödynnetty.

Euroopan alueiden komitean vuonna 2017 järjestämässä kestävän kaupunkikehityksen ja yhdenmittyjen alueellisten investointien tilannetta käsitelleessä työpajatapauksissa⁽²⁾ tuotiin esille, että ITI-välineen käyttöönoton suurimpina ongelmina kuluvalle ohjelmakaudella ovat olleet seuraavat:

- Euroopan komissio julkaisi asiakirjan ”Kaupunkialueiden yhdenmittyä kestävä kehitys” koskeva opas jäsenvaltioille (EAKR-asetuksen 7 artikla) niinkin myöhään kuin toukokuussa 2015. Vasta sen pohjalta ryhdyttiin valmistelemaan täytäntöönpanorakennetta jäsenvaltioiden ITI-toimille, taajaman käsitteen määrittelyä sekä kaupunkien strategista kehittämistä käsittelevien asiakirjojen hyväksyntämenettelyjä ja itse strategia-asiakirjoja. Yksittäisten hankkeiden suunnittelua ei voitu käynnistää ennen tätä.
- Kaupunkialueita koskevien strategia-asiakirjojen ITI-tarkoituksiin soveltamisen ja laatimisen perusongelmana on ollut useimmissa maissa se, että kun yhdenmittyjen alueellisten investointien täytäntöönpanoa alettiin valmistella, toimenpideohjelmat sekä niihin liittyvät indikaattorit ja hallinnointijärjestelmät oli jo hyväksytty ottamatta tällaisia investointeja huomioon. Taajamastrategiat oli siksi sovitettava erilaisiin jo laadittuihin toimenpideohjelmiin ja indikaattoreihin, mikä rajoitti huomattavasti strategioiden joustovaraa ja tosiasiallisia synergiavaikutuksia.
- Eräissä tapauksissa ei ole asetettu velvoitetta osoittaa toimenpideohjelmiin liittyviä rahoitusvaroja ITI-tarkoituksiin, mikä vesittää käytännössä kokonaan ajatuksen täytäntöönpanosta ja synergiavaikutusten aikaansaamisesta yhdenmittyjen alueellisten investointien avulla.
- Täytäntöönpano on viivästynyt, ja ITI-toimien toteuttamista varten on luotu turhan monimutkaisia rakenteita. Taajamatasollakin on nimittäin pitänyt muodostaa välittäjätahoja, jotka valvovat ja arvioivat hankkeita, vaikka varsinaiset hankevalinnat tehdään useimmiten eri toimenpideohjelmien hallinnointielimissä. Tällaiset rakenteet vaikuttavat eräissä tapauksissa suhteettomilta paitsi siksi, että ITI-tarkoituksiin on osoitettu vain vähän varoja, myös siksi, että kyseisten välittäjätahojen toimivalta on käytännössä hyvin suppea tai että toiminnassa saattaa olla päällekkäisyyttä. Näin monimutkaiset toteutusrakenteet mutkistavat kyseisissä tapauksissa koko prosessia kohtuuttomasti.
- Täytäntöönpanoprosessissa ei oteta riittävästi huomioon toimien valinnasta vastaavien tahojen vastuualoja ja toimivaltaa (sellaisina kuin ne määritellään EAKR-asetuksen 7 artiklassa). Silloin, kun kaupunkialueiden kestävä kehitys tukevia yhdenmittyjä alueellisia strategioita toteutetaan toiminnallisilla alueilla, jotka ulottuvat kaupungin virallisia rajoja laajemmalle, ei osa-alueetasolla laajan alueellisen sidosryhmäkumppanuuden ja monitasoisen hallinnon puitteissa toimivien viranomaisten asemaa ole useinkaan vahvistettu oikeudellisesti tarpeeksi pitävästi.

Työpajatapauksissa tuotiin esille myös hyviä puolia: myönteisenä pidettiin erityisesti sitä, että strategioiden täytäntöönpanoon on osoitettu kiinteät määrärahat ja että hankkeiden välille muodostuu synergiaa, ja ennen kaikkea sitä, että asioiden käsittelyssä otetaan huomioon paikalliset olosuhteet ja mahdollisuudet eli sovelletaan tosiasiallisesti paikkakohtaista lähestymistapaa.

Entä vuoden 2020 jälkeen? – Ehdotuksia tulevaa ohjelmakautta silmällä pitäen

18. katsoo, että vuoden 2020 jälkeinen ITI-toiminta olisi järjestettävä yhdenmittyjen alueellisten investointien toteuttamisesta tähän mennessä saatujen kokemusten pohjalta. Tulevana ohjelmakautena ei kuitenkaan tule tyytyä yksinomaan muokkaamaan nykyistä vapaaehtoisuudesta yhdenmittyjen alueellisten investointien täytäntöönpanojärjestelmää. Tähänastiset kokemukset tulee nähdä vain kokeiluhankkeista saatuna testituloksina, joiden pohjalta tulee aidosti muokata EU:n koheesiopolitiikkaa siten, että siitä tulee aluekehitykseen, yhdenmittyyn alueelliseen lähestymistapaan ja paikkakohtaiseen lähestymistapaan tukeutuva politiikka, jossa hyödynnetään tosiasiallisesti alueiden potentiaalia ja jonka avulla ratkaistaan niiden taloudellisia ja sosiaalisia ongelmia sekä vastataan tällaisiin haasteisiin EU:n kansalaisia ja koko unionia hyödyttävällä tavalla.

19. ehdottaa, että tulevan ohjelmakauden järjestelyjen lähtökohdaksi otetaan edellä mainittu asiakirja Scenarios for Integrated Territorial Investment soveltaen sitä mahdollisimman kattavasti. ITI:n käyttöön perustuvaa lähestymistapaa olisi hyödynnettävä tehokkaammin muuallakin kuin kaupunkialueilla, missä tätä välinettä käytetään tällä hetkellä eniten. Käyttöä olisi lisättävä eri tavoin määritellyillä maaseutualueilla ja toiminnallisilla alueilla paikalliset olosuhteet huomioon ottaen, kuten edellä mainitun asiakirjan neljässä skenaariossa hahmotellaan. ITI-välineen soveltaminen toiminnallisilla alueilla on erittäin tärkeää, sillä kohdennetun tuen antaminen näille alueille alhaalta ylöspäin -periaatteella voi olla erityisen tehokas ja tuloksellinen keino saada aikaan alueen omien resurssien ja ulkopuolisten rahoituslähteiden välistä synergiaa. ITI-välineen

⁽²⁾ Tapaaminen järjestettiin Murcian alueen ehdotuksesta yhdessä Euroopan komission kanssa TAIEX-REGIO PEER2PEER -välineen puitteissa. (Välineen tarkoituksena on edistää osaamisen ja hyvien käytäntöjen vaihtoa Euroopan aluekehitysrahastosta ja koheesiorahastosta myönnettävän rahoituksen hallinnoinnista vastaavien organisaatioiden välillä ja parantaa siten niiden hallinnollisia valmiuksia ja varmistaa EU:n investoinneille paremmat tulokset.)

täytäntöönpanon mahdollistamisen tulisi olla seuraavalla ohjelmakaudella pakollista kaikille jäsenvaltioille, jotta ITI:n potentiaali nousta EU:n alueellisen koheesiopolitiikan toteuttamisen ensisijaiseksi välineeksi saadaan hyödynnettyä. Toimien tulee aina perustua kumppanuusperiaatteen, ja niiden yhteydessä tulee varmistaa, että paikallis- ja alueviranomaiset voivat osallistua asianmukaisesti strategioiden suunnitteluun, täytäntöönpanoon, seurantaan ja arviointiin.

20. ehdottaa lisäksi, että kattavien yhdenmukisten strategioiden suunnittelun lähtökohdaksi otetaan loogisesti yhteen kuuluvat toiminnalliset alueet, jotka eivät saisi olla NUTS III -alueita suurempia, ellei alueen loogisten yhteyksien johdosta muodostu jotakin muuta toiminnallista kokonaisuutta, jonka puitteissa strategiaa pystytään toteuttamaan tehokkaammin. Tämä ei kuitenkaan tarkoita sitä, että NUTS III -tason alueen tai vastaavan alueen viranomaisten pitäisi olla myös ainoa ITI-strategian täytäntöönpanoa hallinnoiva taho tai että kyseisellä alueella pitäisi laatia vain yksi yhdenmukinen strategia. Komitea pitää päinvastoin tarkoituksenmukaisena, että edellä mainitun toiminnallisen kokonaisuuden erityyppisille osille laaditaan paikalliset ja toiminnalliset realiteetit sekä loogiset yhteydet huomioon ottaen yksilölliset yhdenmukisen alueellisen investoinnin strategiat. Niistä saatavat tulokset ja vaikutukset olisi kuitenkin sovittava yhteen toiminnallisen kokonaisuuden tasolla. Tällaisen harmonisoinnin olisi myös mahdollistettava loogiset temaattiset yhteydet naapurialueisiin, ja sen yhteydessä tulee ottaa huomioon pienempien alueyksiköiden intressit tai vaatimukset. Strategioiden täytäntöönpano ja hallinnointi olisi kuitenkin toteutettava siten, että vaikutukset muodostuvat mahdollisimman suuriksi. Toimien tulee ennen kaikkea perustua vapaaehtoisuuteen, ja niiden yhteydessä tulee huomioida paikalliset olosuhteet ja realiteetit.

21. suositaa painokkaasti, että kaikki ITI-järjestelyyn osoitettavat resurssit kootaan mahdollisuuksien mukaan yhden useaa rahastoa hyödyntävän toimenpideohjelman alaisuuteen siten, että kullakin ITI-järjestelyllä vastataan aina vain yhden toimenpideohjelman tarpeisiin eli että ITI-toimea toteuttavat tahot kommunikoivat vain yhden toimenpideohjelmaa edustavan hallintoviranomaisen kanssa. ITI-toimien lisäarvo on itse asiassa selvästi suurempi silloin, kun niissä on useita rahoittajia. Koheesiopolitiikan tavoitteet voitaisiin panna tehokkaammin täytäntöön soveltamalla yhteistä säännöstöä, joka kattaa EAKR-, ESR- ja koheesiorahastoinvestoinnit sekä yleiseen maaseudun kehittämiseen liittyvistä maatalousrahaston osista tehtävät investoinnit. Jos seuraavalla ohjelmakaudella ei ryhdytä soveltamaan ajatusta ITI-järjestelyn yhdistämisestä kulloinkin vain yhteen toimenpideohjelmaan, on huolehdittava siitä, ettei luoda monimutkaisia yhteyksiä erilaisiin alakohtaisiin toimenpideohjelmiin. AK kannattaa useasta rahastosta rahoitettavia ohjelmia, jotka toteutetaan aluetasolla. Toimenpideohjelmassa, johon ITI-toimi liittyy, pitäisi hyödyntää useita rahastoja. Jotta saavutettaisiin suuremmat synergiavaikutukset, ITI-välineellä pitäisi kuitenkin voida myös luoda toiminnallisia yhteyksiä muihin toimenpideohjelmiin ja välineisiin (mm. Horisontti ja ESIR) silloin kun se on tarkoituksenmukaista. ITI-toimia toteuttaville tahoille olisi annettava kaikilla tasoilla mahdollisimman paljon joustoa tavoitteiden saavuttamisen suhteen. Mahdollisuus nimetä päärahasto tekniselle tuelle voisi niin ikään helpottaa useista lähteistä rahoittamisen toiminnallista täytäntöönpanoa.

22. toteaa, että ITI-välineen täytäntöönpanossa on otettava huomioon tuotos- ja suoritusindikaattorit, jotka on mukautettu yhdenmukisten alueellisten investointien päätavoitteeseen. Tätä ohjelmasuunnitteluvälinettä varten tarvitaan välttämättä erityiset indikaattorit, ja näin ollen toimenpideohjelmien suunnitteluvaiheessa alueviranomaisilla on oltava mahdollisuus esittää omia indikaattoreita, jotka komission yksiköt arvioivat, jotta ehdotetut toimet, mittauksissa käytettävät indikaattorit ja ITI-välineen tavoite voidaan sovittaa yhteen. On myös varauduttava mahdollisiin oikeudellisiin esteisiin (vrt. valtiontukijärjestelmät), joita ITI-välineen objektiivisen ja subjektiivisen soveltamisalan positiivinen erityiskohtelu saattaa toisinaan aiheuttaa, kun ajatellaan esimerkiksi kilpailun periaatteita.

23. suositaa lisäksi, että ITI-alueiden määrytykset sekä ITI-strategian täytäntöönpanosäännöt, tavoitteet ja budjettimäärärahat ilmaistaan selkeästi etukäteen kumppanuussopimuksissa (tai muissa vastaavissa asiakirjoissa, jotka määrittävät jäsenvaltioiden ja EU:n välisiä suhteita tulevalla ohjelmakaudella) sekä asiaan liittyvissä toimenpideohjelmissa niiden pakollisena osana. Kunkin ITI-toimia toteuttavan tahon on myös tarkoitus kulloistakin toimenpideohjelmaa hyväksyttäessä neuvotella yhteisymmärryksessä toimenpideohjelman hallintoviranomaisen kanssa sopimus Euroopan komission kanssa ja hyväksyä se. (Suora kolmikantasopimus ITI-toimien toteuttajien, toimenpideohjelman hallintoviranomaisen ja komission välillä on välttämätön onnistuneen täytäntöönpanon varmistamiseksi.) Sopimuksessa tulee määritellä toteuttamistavat ja indikaattorit, joiden avulla mitataan ITI-strategian tosiasiallisia vaikutuksia kyseessä olevalla alueella. Maissa, joissa kumppanuusperiaate ei ole toteutunut kunnolla vaan jäänyt vain hyvin pinnalliseksi, Euroopan komission tulisi edistää kunnollisten kumppanuussuhteiden solmimista erityisesti ITI-toimien täytäntöönpanoa silmällä pitäen.

24. toteaa, että yhdenmukisista alueellisista investoinneista ja myös ESIR-rahaston käytöstä aluetasolla viime aikoina saatujen kokemusten perusteella vakauden ja vaikuttavuuden takaamiseksi on yleisesti ottaen välttämätöntä, että ITI:n hallinnointi ja rahoitus toteutetaan yleiskattavan tuen muodossa siten, että tavoitteet, indikaattorit, resurssit ja toteuttamisvastuu määritellään tarkasti. Yleiskattavaa tukea ei kuitenkaan saa pitää lähteenä, josta saatavaa rahoitusta voidaan käyttää miten tahansa, vaan rahoitus on kytkettävä selkeästi niiden tavoitteiden ja mittaustulosten saavuttamiseen, jotka kullekin ITI-strategialle on strategiakohtaisesti määritelty asianomaisesta toimenpideohjelmasta käydyissä neuvotte-

luissa. Yleiskattavaa tukea tarjoavan järjestelmän on määrä taata ITI-strategioiden toteuttamisresurssien ennakoitavuus ja itse resurssit ja siten myös mahdollistaa tämän rahoituslähteen joustava yhdistäminen muihin EU- ja valtiotason välineisiin (esim. ESIR ja Horisontti) sekä omiin resursseihin. Näin pyritään varmistamaan, että yhdenmetyjen alueellisten investointien toteuttamisessa voidaan soveltaa aidosti strategista lähestymistapaa ja että tässä yhteydessä voidaan hyödyntää resursseja mahdollisimman yhdenmetysti ja saavuttaa suurin mahdollinen yhteisvaikutus alueen eri osissa ja niiden välillä.

25. katsoo, että toimenpideohjelmien varainhoidon on parannuttava ITI-välineen täytäntöönpanon seurauksena. Täydentävyys ei tarkoita, että ohjelmasuunnitteluvälineen täytäntöönpanoon osoitettua rahoitusta lisätään. On noudatettava ”porkkanaa kepin sijaan” -periaatetta, jotta parannetaan osarahoitusosuuden edellytyksiä niiden investointikulujen kattamiseksi, jotka voidaan yhdistää suoraan ITI-välineen tavoitteeseen.

26. suosittaa lisäksi, että ITI-toimien toteuttajien olisi aina oltava eri tasojen paikallis- ja alueviranomaisia, säädösten nojalla perustettuja kuntien yhteenliittymiä tai aluekehitysneuvostoja taikka Euroregio-alueita tai alueiden välisiä alueellisen yhteistyön elimiä, sillä vain niillä on edellytykset taata strategioiden täytäntöönpano. Toteuttajatahojen on voitava mahdollisimman joustavasti valita, millaisin toimin tavoitteisiin pyritään, ja myös määrittää tuen laajuus ja kohde, jotta ne voivat yhdistellä tarkoituksenmukaisesti omia resurssejaan sekä EU:lta tulevia, kansallisia ja yksityisiä voimavaroja ja jotta strategiasta saataisiin näin mahdollisimman suuret synergiavaikutukset. Toteuttajatahoon tulee myös voida mukauttaa strategian täytäntöönpanon aikana tuen laajuutta ja kohteita alueen muuttuvien sosioekonomisten olosuhteiden mukaan, jotta tavoitteet voidaan saavuttaa mahdollisimman tehokkaasti ja eurooppalainen lisäarvo on mahdollisimman suuri. Komitea kehottaa tässä yhteydessä Euroopan komissiota tuomaan selkeiden säännösten avulla oikeusvarmuutta ITI-välineen käyttöön liittyviin vastuukysymyksiin.

27. katsoo, että on tärkeää mennä eri rahastoista rahoitettavien hankkeiden yhdistämistä pidemmälle ja noudattaa todellista yhteisen hallinnan periaatetta. Komitea toteaa näin ollen, että ITI-välineen paremman tehokkuuden ja vaikuttavuuden varmistamiseksi tarvitaan lisää tukea ja käytännön ohjeita, jotta voidaan parantaa välineen ymmärtämistä sekä strategioiden suunnittelua ja täytäntöönpanoa ja siten hyödyntää kaikkia tämän välineen tarjoamia mahdollisuuksia. Komitea kehottaa tässä tarkoituksessa arvioimaan erityisen pysyvän tukijärjestelmän perustamista niitä alueita varten, jotka ovat kiinnostuneita tämän välineen käyttämisestä, ja sisällyttämään järjestelmään tiedotus- ja neuvontatoimia ja edistämään sillä hyvien käytäntöjen vaihtoa.

28. muistuttaa lopuksi, että ITI-välineen täytäntöönpanovalmistelut vuoden 2020 jälkeistä ohjelmakautta varten on käynnistettävä heti sen jälkeen, kun säädösehdotus vuoden 2020 jälkeisistä ERI-rahastoista on julkaistu. Eri ITI-strategiat tulee laatia ja niistä tulee keskustella yksityiskohtaisesti kansalaisten ja muiden sidosryhmien kanssa ennen kuin aloitetaan Euroopan komission kanssa keskustelut toimenpideohjelmista. Vaatimus johtuu siitä, että alhaalta ylöspäin toimiminen on paljon osallistavampaa ja mutkikkaampaa ja vaatii selvästi enemmän aikaa kuin toimintatapa, jossa suunta on ylhäältä alaspäin. ITI-välineen täytäntöönpano olisi kirjattava vuoden 2020 jälkeisiä ERI-rahastoja koskevaan säädösehdotukseen ja määrärahaesityksiin, jotka luovat perustan tulevalle koheesiopolitiikalle.

Bryssel 1. helmikuuta 2018.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

III

(Valmistavat säädökset)

ALUEIDEN KOMITEA

AK:N 127. TÄYSISTUNTO, 31.1.2018–1.2.2018

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Aloite sinisen talouden kestävä kehittämistä varten läntisen Välimeren alueella”

(2018/C 176/11)

Esittelijä: Samuel Azzopardi (MT, EPP), Rabatin/Victorian (Gozo) kunnanvaltuuston jäsen**Viiteasiakirja:** Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Aloite sinisen talouden kestävä kehittämistä varten läntisen Välimeren alueella

COM(2017) 183 final, SWD(2017) 130 final

POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. on tyytyväinen Euroopan komission 19. huhtikuuta 2017 antamaan tiedonantoon ”Aloite sinisen talouden kestävä kehittämistä varten läntisen Välimeren alueella” ja siihen liittyvään toimintakehykseen.
2. kannattaa ehdotettuja toimenpiteitä turvallisen, luotettavan ja puhtaan meriympäristön, meren paremman hallinnoinnin ja valtamerten kestävä hoidon varmistamiseksi.
3. palauttaa mieliin Välimeren unionin ministeritason julkilausuman sinisestä taloudesta ja tukee sitä varauksetta. Julkilausumassa kehoitettiin ja kannustettiin osallistujamaita selvittämään asianmukaisten meristrategioiden lisäarvoa ja toteutettavuutta osa-alueella ja hyödyntämään 5+5-vuoropuhelusta saatua kokemusta. Lokakuussa 2016 Algerian, Espanjan, Italian, Libyan, Maltan, Marokon, Mauritanian, Portugalin, Ranskan ja Tunisian ulkoministerit kehottivat jatkamaan työtä sinisen talouden kestävä kehitystä koskevan aloitteen hyväksi yhdessä Välimeren unionin sihteeristön kanssa ⁽¹⁾.
4. toteaa, että esitetyssä aloitteessa myönnetään, että yhteistyö Välimeren kahden rannikon välillä on nykyään edelleen vähäistä ja että asiassa on parantamisen varaa.
5. toteaa, että läntisen Välimeren alue tarjoaa huomattavia taloudellisia mahdollisuuksia ja on kuuluisa vilkkaista satamistaan ja kulttuuriperintönsä houkuttelemista lukuisista matkailijoista. Kulttuuriperintöä on mahdollista hyödyntää vielä lisää kestävältä pohjalta.

⁽¹⁾ Välimeren unionin ministeritason julkilausuma sinisestä taloudesta.

6. kiinnittää huomiota Välimeren strategiseen maantieteelliseen sijaintiin kolmen suuren maanosan eli Euroopan, Afrikan ja Aasian yhtymäkohdassa. Välimeren alue on aina ollut kulttuurin ja kaupankäynnin keskus naapurivaltioidensa keskuudessa ja laajemminkin.
7. toteaa Välimeren alueen olevan tunnettu biologisesta monimuotoisuudestaan ja lukemattomista merellisistä suojelualueistaan.
8. muistuttaa muun muassa niistä aiemmista lausunnoistaan, joissa käsitellään komission tiedonantoa ”Kohti yhdenmukaista meripolitiikkaa”⁽²⁾, merten aluesuunnittelua ja rannikkoalueiden yhdenmukaista käyttöä ja hoitoa⁽³⁾ sekä meriympäristön suojelun parantamista, ja lausunnostaan ”EU:n sinisen kasvun politiikka uuteen vaiheeseen”⁽⁴⁾.
9. on huolissaan siitä, että ilmastonmuutos vaikuttaa Välimeren alueeseen erittäin voimakkaasti⁽⁵⁾.
10. panee merkille, että alue yhdistetään myös suureen nuorisotyöttömyyteen, poliittiseen epävakauteen sekä vakaviin muuttoliikeongelmiin, ja tämä vaikuttaa kielteisesti alueen taloudellisiin näkyymiin.
11. kannattaa sitä, että esitetyssä aloitteessa keskitytään lähinnä Välimeren alueen läntiseen osaan, mutta korostaa, ettei tämä sulje millään tavoin pois mahdollisuutta ulottaa sen potentiaali ja tavoitteet koskemaan myös alueen muita osia.
12. toteaa, että vaikka ympäristöä, kalastusta ja vesiviljelyä koskevien haasteiden ratkaisemiseksi on olemassa todellista poliittista tahtoa, tarvittava valvontasuhteisuus, tiedonvälitys ja monialaiseen näyttöön perustuva poliittinen päätöksenteko puuttuu alueelta edelleen. Myös täytäntöönpanossa ja sen valvonnassa on yhä monia puutteita etenkin valtio- ja paikallistasolla⁽⁶⁾.
13. korostaa, että aluetta koettelevat jatkuvasti humanitaariset haasteet, kun Afrikasta ja Lähi-idästä pyrkii joukoittain luvattomia muuttajia Etelä-Euroopan maihin, mikä vaikuttaa suoraan meriraja-alueisiin.
14. ymmärtää, että myös meriliikenne on haaste tietyillä Välimeren alueilla. Tätä ei voida jättää huomiotta, sillä aloitteella pyritään ympäristön ja luonnon monimuotoisuuden kunnioittamisen, ilmastonmuutoksen torjunnan ja kestävyiden kriteereitä koskaan unohtamatta lisäämään taloudellista toimintaa, mikä saattaa johtaa meriliikenteen kasvuun.
15. toteaa, että läntisen Välimeren alueen nuorisotyöttömyysasteet ovat korkeita. Samaan aikaan monilla elinkeinoaloilla on ongelmana, ettei tarvittavaa pätevyyttä ja osaamista omaavia työntekijöitä löydy.
16. suhtautuu myönteisesti komission mainitsemaan alhaalta ylöspäin suuntautuvaan lähestymistapaan, joka soveltuu parhaiten edistämään paikallis- ja alueviranomaisten osallistumista aloitteessa suunniteltuihin toimiin.

Tavoite 1 – Turvallisempi ja luotettavampi meriympäristö

17. katsoo, että sininen talous ei voi toimia kestäväällä ja tehokkaalla tavalla, ellei alueella todella toteuteta turvallisuus- ja turvatoimenpiteitä ja valvota asianmukaisesti niiden täytäntöönpanoa. Komitea suosittaa, että paikallisviranomaiset Välimeren molemmin puolin pyrkivät tekemään yhteistyötä ja parantamaan vallitsevaa tilannetta tehokkaasti.
18. on huolissaan siitä, että tätä nykyä ”rannikkovartiostojen yhteistyö alueen kahden rannan välillä on edelleen vähäistä ja reaaliaikaista reagointia merellä tapahtuvissa hätätilanteissa on vielä parannettava”⁽⁷⁾, ja kannattaa esitetyjä toimia, joiden tarkoituksena on edistää rannikkovartiostojen yhteistyötä Välimeren molemmin puolin etenkin puuttumalla meriturvallisuutta koskevaan osaamisvajaseen. Komitea pitää erityisesti meriliikenteeseen liittyvän tietämyksen vaihtoa ja tiedon jakamista suotavana.

⁽²⁾ Esittelijä: Michael Cohen, CdR 126/2010.

⁽³⁾ Esittelijä: Paul O'Donoghue, CdR 3766/2013.

⁽⁴⁾ Esittelijä: Herman Kuhn, CdR 7256/2014, ja esittelijä: Christophe Clergeau, NAT-VI/019.

⁽⁵⁾ <http://www.cmcc.it/publications/regional-assessment-of-climate-change-in-the-mediterranean-climate-impact-assessments>

⁽⁶⁾ SWD(2017) 130 final.

⁽⁷⁾ SWD(2017) 130 final.

19. kannattaa toimia, joilla kannustetaan kumppaneita tehostamaan pyrkimyksiään parantaa nykyisiä valmiuksiaan, jotta voidaan puuttua ihmisten sääntelemättömyyden ja laittomaan toimintaan ja torjua meren saastumista Välimeren alueella. Esimerkkeinä mainittakoon muuttajien salakuljetus ja laiton kalastus sekä välineiden kehittäminen meren saastumisen nykyistä tehokkaampaa torjuntaa varten. Komitea on huolissaan siitä, että paikallis- ja aluetaloudet eivät välttämättä pysty taloudellisesti huolehtimaan asianmukaisesta valmiuksien kehittämisestä.

20. palauttaa mieliin äskettäin esitetyt neuvoston päätelmät kansainvälisestä valtamerten hallinnoinnista⁽⁸⁾. Niillä edistetään nykyistä yhtenäisempää lähestymistapaa alueiden keskuudessa, ja komitea tukee niitä varauksella.

Tavoite 2 – Älykäs ja kestävä sininen talous

21. on yhtä mieltä siitä, että älykkääseen ja kestäväan siniseen talouteen voidaan päästä vain omaksumalla jatkuvan innovoinnin ja osaamisen jakamisen kulttuuri ja edistämällä kestäväpohjaista kilpailukykyä ja taloudellista toimintaa. Välimeren alue on erityisen tunnettu kukoistavasta merimatkailusta, ja alaa on syytä tukea innovointi- ja monipuolistamisstrategioiden avulla kiinnittäen erityistä huomiota rannikkoalueiden ja sisämaan kulttuuri- ja arkeologiseen perintöön sekä vastaavaan merenalaiseen perintöön.

22. yhtyy suositukseen kutsua sidosryhmiä Välimeren etelärannikolta liittymään BlueMed-aloitteeseen ja pitää aloitetta tärkeänä välineenä, joka edistää huomattavasti yhteisiä toimia tutkimuksen ja innovoinnin hyväksi. Komitea kehottaa koordinoimaan mereen ja merenkulkuun liittyviä tutkimus- ja innovointitoimia ja luomaan synergiaa alue-, valtio- ja EU-tason investointien välillä ja siten välttämään päällekkäisyyksiä ja vähentämään hajanaisuutta.

23. kannattaa uuden teknologian ja innovatiivisten biopohjaisten tuotannonalojen kehittämistä, etenkin jos tällaisissa toiminna keskitytään ensisijaisesti kestävyysperiaatteiden mukaisten tuotteiden kehittelyyn, ja kannustaa kehittämään teknologioita ja räätälöityjä ratkaisuja ilmastomuutoksen hillitsemiseksi erityisesti merten uusiutuvien energialähteiden ja Välimerelle erityisen hyvin soveltuvien kelluvien tuulivoimaloiden aloilla.

24. kannattaa ajatusta perustaa kansallisia ja alueellisia merialan klustereita ja siten luoda ihanteellinen kasvualusta, jotta talous voi menestyä innovatiivisia ratkaisuja kehittämällä. Komitea katsoo klustereiden tukevan ja edistävän yhteistyötä, osaamisen jakamista ja yrittäjähengettä pk- ja mikroyritysten keskuudessa.

25. toistaa kehotuksensa⁽⁹⁾ perustaa erityinen sinisen talouden osaamis- ja innovaatioyhteisö, jotta voidaan edelleen kehittää osaamista ja siirtää ideoita merentutkimuksesta yksityiselle sektorille. Tässä yhteydessä lisäarvoa voi tuoda myös Virtual Knowledge Centre⁽¹⁰⁾, joka mahdollistaa osaamisen jakamisen sinisen talouden kehittämisen tueksi ja jonka voidaan määritellä olevan ”keskitetty verkkoportaali mereen ja merielinkeinoihin Välimerellä liittyvän yleisen, teknisen ja alakohtaisen tiedon kokoamista ja jakamista varten”.

26. muistuttaa lausunnossa CdR 6622/2016 esitetystä ehdotuksesta perustaa alueellisia tai alueidenvälisiä sinisen talouden alustoja ja toteaa, että monien Välimeren merialueeseen kuuluvien alueiden kannattaisi lähteä mukaan tällaisten alustojen perustamiseen. Alustojen tarkoituksena olisi kartoittaa hankemahdollisuuksia, tukea hankkeiden toteuttamista ja mobilisoida paikallisia, kansallisia ja eurooppalaisia rahoitusvälineitä. Alustoja hallinnoisivat alueet, ja niiden valitsemat hankkeet rahoitettaisiin Juncker 2.0 -ohjelman puitteissa.

27. pyytää, että alueidenväliset, valtakunnalliset ja monikansalliset hankkeet, jotka ovat aloitteen strategiakehyksen ja älykkään erikoistumisen strategioiden mukaisia, voisivat saada rahoitusta yhdistetystä alueellisista, kansallisista ja eurooppalaisista rahastoista yksinkertaistetussa kehityksessä ja saada unionilisää osallistumatta uusiin hankepyyntöihin.

28. painottaa, että yrittäjyys sinisen talouden alalla ulottuu Välimerellä tapahtuvaa toimintaa edemmäs, joten on tärkeää suunnitella asianmukaisia tukijärjestelyjä maalla toimivia siniseen talouteen kytkeytyviä yrityksiä, kuten kalanjalostuslaitoksia, telakkateollisuutta ja rannikolla sijaitsevia tuuli- ja aurinkosähkövoimaloita, varten.

⁽⁸⁾ Neuvoston päätelmät, 3. huhtikuuta 2017.

⁽⁹⁾ NAT-V-44.

⁽¹⁰⁾ <http://www.med-vkc.eu/2016/>

29. korostaa, että koulutukseen ja taitoihin liittyvät puutteet on korjattava viipymättä. Talouskehitys ja koulutus kulkevat käsi kädessä, joten kumppaneiden on otettava nämä molemmat sosioekonomiset näkökohdat huomioon aloitteen onnistumisen varmistamiseksi. Merialan ammattien tuntemuksen lisääminen on ratkaisevan tärkeää, jotta ihmiset saadaan tutustumaan meri- ja merenkulkualan tarjoamiin mahdollisuuksiin. Näin voidaan lieventää alalle tyypillistä työvoiman kysynnän ja tarjonnan epätasapainoa ja edistää työttömyysasteen laskua. Erityisesti Välimeren alueella vallitsee paradoksaalinen tilanne, sillä nuorisotyöttömyysaste on Euroopan korkeimpia mutta kehittyvillä ja perinteisillä sektoreilla toimivat merialan yritykset eivät löydä ammattitaitoista työvoimaa.

30. suhtautuu myönteisesti toimintamalleihin, joilla tuetaan puhtaiden energialähteiden kehittämistä ja käyttöä, myös innovointia valtamerienergian alalla ja kestävyysajattelun mukaista energiankäyttöä suolan poistamiseksi merivedestä siten, että merenpohjaan kohdistuvat vaikutukset jäävät mahdollisimman pieniksi. Komitea kannattaa ehdotuksia edistää energiatehokkuutta ja ilmastomuutokseen sopeutumista rannikkokaupungeissa, ympäristöä säästävää merenkulkua ja vaihtoehtoisten polttoaineiden edellyttämää satamainfrastruktuuria sekä uusien matkailutuotteiden ja -palvelujen kehittämistä ja laatia eri maille yhteisiä teknisiä standardeja kestävää meriviljelyä varten⁽¹¹⁾. On syytä huomauttaa, että vaikka kaikkien näiden toimien tavoitteet ja päämäärät ovat pohjimmiltaan myönteisiä, vaikeuksissa oleviin tai pieniin kansantalouksiin olisi kiinnitettävä huomiota.

Tavoite 3 – Meren parempi hallinnointi

31. toteaa, että rannikko- ja merialueet ovat pitkään olleet erittäin kilpailukykyisiä ja monitahoisia, mikä on tuonut mukanaan alueidenkäyttöön ja niukkoihin resursseihin liittyviä haasteita. Ympäristökysymykset ovat luonnonvaroihin kohdistuvien paineiden jatkuvan kasvun vuoksi nykyään hyvin hallitsevassa asemassa, ja lisätietämys on niiden vuoksi tarpeen. Yhdennetty lähestymistapa yhteisten luonnonvarojen käytön edistämiseen johtaa eittämättä uusien mahdollisuuksien avautumiseen.

32. kannattaa kehitysmalleja, jotka perustuvat päästöjen, energiankulutuksen ja energiakustannusten vähentämiseen sekä joustavuuden ja toimintavarmuuden lisäämiseen. Tässä yhteydessä ratkaisevaa on biopohjaisiin ja orgaanisiin jäämiin sekä jätteisiin pohjautuvan energiantuotannon kehittäminen.

33. tiedostaa tehokkaan merten aluesuunnittelun olevan tärkeää, kun on kyse ihmisen toiminnasta merialueilla, ja tukee tällaista aluesuunnittelua varauksetta, sillä se mahdollistaa toimien koordinoinnin ja eri toimintamuotojen mahdollisten ristiriitojen vähentämisen.

34. korostaa ja tukee **toimia**, joilla tähdennetään meriä koskevan tieteellisen tiedon ja osaamisen merkitystä yhtenä kestävä ja innovatiivisen talouden tukipilarina, ja toteaa samalla, että on tärkeää pitää olemassa olevat tiedot ympäristöilmiöistä ja ilmastomuutoksesta ajan tasalla ja asettaa ne kansainvälisen tiedeyhteisön ja viranomaisten saataville.

35. kannattaa täysin **toimia** meriympäristön ja merellisten luontotyyppien suojelemiseksi kaikenlaiselta saastumiselta. Tässä yhteydessä tulee määrittää ennakoivasti merellisten suojelualueiden kaltaisia suojeltavia vyöhykkeitä. Asiaa koskevat valistuskampanjat ovat epäilemättä askel oikeaan suuntaan.

36. kannattaa alueellista koordinoitua ja yhteistyötä, jossa tukeudutaan Välimeren yleisen kalastuskomission Välimeren ja Mustanmeren kestävään kalastukseen tähtäävän keskipitkän aikavälin strategian (2017–2020) täytäntöönpanoon. Näin varmistetaan myös, että yhteistä kalastuspolitiikkaa toteutetaan osa-alueitasolla nykyistä yhdenmukaisemmin⁽¹²⁾.

37. puoltaa varauksetta **toimia**, joilla edistetään pienimuotoisen kalastuksen ja vesiviljelyn kehittämistä ja parhaiden käytänteiden levittämistä kalastus- ja vesiviljelyelinkeinojen aseman vahvistamiseksi. Samalla tulee huolehtia alueellisten tietojen asianmukaisesta keruusta ja tieteellisistä arvioinneista. Toiminnassa on noudatettava kansainvälistä lainsäädäntöä kaikilta osin.

⁽¹¹⁾ SWD(2017) 130 final.

⁽¹²⁾ SWD(2017) 130 final.

Hallinnointi ja täytäntöönpano

38. kannattaa ajatusta perustaa yhdessä Välimeren unionin kanssa WestMED-toimintaryhmä, jossa ovat mukana kansalliset yhteyspisteet ja Euroopan komissio ja jonka avulla varmistetaan alue- ja paikallisviranomaisten osallistuminen.

39. toteaa, että erilaisten aloitteiden tukemiseksi on esitetyn hankkeen luonteesta, laajuudesta ja painopisteistä riippuen tarjolla erilaisia rahoituslähteitä lähinnä EU:n rahoitusohjelmien kautta.

Loppusuositukset

40. kannustaa paikallis- ja alueviranomaisia Välimeren alueen kaikista osista vaihtamaan parhaita käytänteitä, kehittämään valmiuksia ja tekemään rajatylittävää yhteistyötä keskenään.

41. kehottaa kaikkia osapuolia tukemaan tietämyksen ja poliittisen asiantuntemuksen vaihtoa paikallis- ja alueviranomaisten keskuudessa ja edistämään monitasoista hallintoa yhteisten resurssien ja haasteiden hallinnoinnissa läntisen Välimeren alueella.

42. suositaa, että edistetään taloudellisesti kestäväpohjaisia hankkeita paikallis- ja aluetasolla ja helpotetaan pääoman saantia.

43. korostaa tarvetta edistää koulutus- ja uudelleen koulutushankkeita ja tukea nuorisotyöttömyyden vähentämiseen tähtääviä toimenpiteitä yhteistyössä paikallis- ja alueviranomaisten kanssa edistämällä työvoiman liikkuvuutta sinisen talouden alojen välillä. Tässä yhteydessä komitea panee merkille roolin, joka paikallis- ja alueviranomaisilla on osaamistarpeiden ennakoinnissa ja niiden yhteensovittamisessa työmarkkinoiden tarpeisiin. Jäsenvaltioiden tulisi olla tietoisia tästä roolista ja tarjota paikallis- ja alueviranomaisten käyttöön oikeanlaiset resurssit, jotta voidaan helpottaa nuorten siirtymistä koulutuksesta ammattiin.

Bryssel 31. tammikuuta 2018.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Vuoden 2020 jälkeistä yksinkertaistamista seuraavan korkean tason asiantuntijaryhmän loppupäätelmät ja suositukset”

(2018/C 176/12)

Esittelijä: Oldřich Vlasák (CZ, ECR), Hradec Královén kaupunginvaltuuston jäsen

Viiteasiakirja: Vuoden 2020 jälkeistä yksinkertaistamista seuraavan korkean tason asiantuntijaryhmän loppupäätelmät ja suositukset

I POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

1. painottaa EU:n koheesiopolitiikan merkitystä unionin taloudelliselle, sosiaaliselle ja alueelliselle yhteenkuuluvuudelle. Vaikka kolmannes EU:n talousarviosta on osoitettu tämän, Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 174–178 artiklassa asetetun tavoitteen saavuttamiseen, kyseinen politiikka ei ole vielä saavuttanut täyttä potentiaaliaan. Rahastoja täytyy yksinkertaistaa osana koheesiopolitiikan uudistamista ja kehittämistä Euroopan unionin tulevaisuutta ajatellen.
2. on hyvillään korkean tason asiantuntijaryhmän luonteeltaan rakentavista suosituksista ERI-rahastojen yksinkertaistamiseksi vuoden 2020 jälkeistä aikaa silmällä pitäen ja sen selkeästä lausunnosta, jonka mukaan yksinkertaistaminen kuuluu kaikkien niiden tahojen tehtäviin, jotka ovat osallisina rahastotoimien toteuttamisessa ja hallinnoinnissa: se kuuluu komissiolle, lainsäädäntövaltan käyttäjille, jäsenvaltioille sekä alue- ja paikallisviranomaisille.
3. on tyytyväinen siihen, että monet korkean tason asiantuntijaryhmän suosituksista ovat linjassa AK:n aikaisemmin ilmaisemien näkökantojen kanssa ⁽¹⁾. AK toistaa myös sen, että paikallis- ja alueviranomaiset ovat suoraan osallisina koheesiopolitiikan toteuttamisessa sekä tärkeimpinä edunsaajina että useissa tapauksissa myös viranomaistahona, joka on välttämättä mukana koheesiopolitiikan täytäntöönpanon hallinnoinnissa.
4. huomauttaa, että vaikka yksinkertaistamista seuraavan korkean tason asiantuntijaryhmän loppupäätelmiin ja suosituksiin sisältyy paljon myönteisiä ehdotuksia, ei missään tapauksessa voida sanoa, että yksinkertaistamisprosessi olisi niiden toteuttamisen jälkeen valmis. Jäljelle jää vielä koko joukko tärkeitä kysymyksiä ja yksittäisiä ongelmia, joita korkean tason asiantuntijaryhmän loppupäätelmissä ei ratkaista tai käsitellä vain osittain. Komitea viittaakin tältä osin lokakuussa 2016 antamaansa lausuntoon ”Euroopan rakenne- ja investointirahastojen yksinkertaistaminen paikallis- ja alueviranomaisten näkökulmasta”, jossa tätä aihetta käsitellään yksityiskohtaisesti.
5. toistaa kehotuksensa laatia uusi alueellinen visio, jotta Euroopan aluekehityssuunnitelma vuodelta 1999 saatetaan ajan tasalle. Paikkalähtöiseen toimintatapaan tukeutumalla tätä strategiaa voitaisiin soveltaa vuoden 2020 jälkeisellä ohjelmakaudella auttamaan EU:n rahastoja tuottamaan tulosta kentällä.
6. korostaa, että jatkossa on tärkeää hyödyntää tähän mennessä saatua kokemusta ja kehitettyjä valmiuksia ja että on tähdellistä sujuvoittaa vuoden 2020 jälkeiseen aikaan ajatellun yhteisen hallinnointimallin toteuttamista kumppanuusperiaatetta soveltamalla. Kumppanuutta koskeviin eurooppalaisiin käytäntöihin kirjattu kumppanuusperiaate on ratkaisevan tärkeä väline varmistettaessa, että kaikki kumppanit, paikallis- ja aluehallinto mukaan luettuna, osallistetaan kaikissa ohjelmavaiheissa. Täytäntöönpanojärjestelmän täytyy lisäksi perustua suurempaan luottamukseen kaikkien asianomaisten toimijoiden välillä (EU-tason, valtiollisen tason sekä paikallis- ja aluetason viranomaiset).
7. perää uutta yhteistä strategiakehystä, joka kattaa kaikki EU:n toimintapolitiikat ja rahastot, joilla on alueellista ulottuvuutta, ja kannattaa tavoitetta yhteisten laaja-alaisen sääntöjen aikaansaamisesta ERI-rahastojen välisen vuorovaikutuksen sujuvoittamiseksi (”yhteinen ohjekirja”). Komitea korostaa, että nykyisen kaltainen kehys, joka kattaa vain ERI-

⁽¹⁾ COR-2016-01814-00-00-AC-TRA, COR-2016-05838-00-00-AC-TRA, COR-2016-00008-00-01-AC-TRA, COR-2015-04285-00-00-AC-TRA, COR-2014-06248-00-01-AC-TRA, COR-2015-00487-00-00-AC-TRA, COR-2015-04287-00-00-AC-TRA, CDR2027-2012_00_00_TRA_AC, CDR1683-2012_00_00_TRA_AC, CDR4-2012_FIN_AC ja COR-2017-01527-00-00-AC-TRA.

rahastot mutta ei muita alueellisen ulottuvuuden omaavia rahastoja, tekee täytäntöönpanosta haastavampaa loppukäyttäjille eikä ole niin hyödyllinen kuin se voisi olla. Rajalliseen joukkoon toimintalinjoja osoitettava rahoitus tulisi ratkaista unionin yhteisen valikon puitteissa, vaihdellen alueittain kulloisenkin alueen kehitystarpeiden ja EU:n tavoitteiden mukaisesti.

8. yhtyy käsitykseen, että on välttämättä varmistettava tasavertaiset toimintaedellytykset ERI-rahastojen ja keskitetyksi hallinnoitujen rahastojen välillä. AK pitää erityisen tarpeellisenä tutkia, onko toteutettavissa mahdollisuus myöntää osasta ERI-rahoitusta tai koko ERI-rahoituksesta vakiomenettelynä vapautus valtiontukisäännöistä, ja palauttaa mieliin aikaisemmat, eritoten suhteellisuuteen liittyvät havaintonsa.

9. kannattaa tavoitetta laajentaa eriyttämisperiaatteen soveltamista rasituksen vähentämiseksi, varainkäytön tulosten parantamiseksi ja paikkalähtöisen toimintatavan edistämiseksi.

10. perää kulloiseenkin ohjelmaan paremmin räätälöityjä ratkaisuja, joissa otetaan huomioon ERI-rahastojen täytäntöönpanojärjestelmän sisällä ja sen ulkopuolella olevien instituutioiden valmiudet, tarjolla olevat tukityypit ja muut tekijät.

11. esittää komission, jäsenvaltioiden, kuntien ja alueiden vuoropuhelun vauhdittamista uuden, vuoden 2020 jälkeisen ERI-rahastojen sukupolven toimivasta rakenteesta ja helpokäyttöisistä yksinkertaistamistoimenpiteistä.

12. kehottaa käyttämään Euroopan tason alueellisten vaikutusten arviointeja välineenä, jolla mitataan ERI-rahastojen yksinkertaistamisesta kertyviä hyötyjä.

Jaetun hallinnoinnin mallin vahvistaminen vuoden 2020 jälkeistä aikaa silmällä pitäen

13. toteaa tukevansa voimakkaasti korkean tason asiantuntijaryhmän esittämää analyysiä jaetun hallinnoinnin mallin merkittävistä eduista koheesiopolitiikan tuloksekasta toteuttamista ajatellen, koska malli kannustaa valtiollisia, alueellisia ja paikallisia viranomaisia sitoutumaan ja mahdollistaa aluekohtaisten ominaispiirteiden ja paikkalähtöisen toimintatavan ottamisen huomioon. Jaetun hallinnoinnin mallilla on ERI-rahastojen lisäksi suoja vaikutus myös muihin politiikanaloihin. Myönteisten heijastusvaikutustensa ansiosta se muun muassa vahvistaa hyvää hallintotapaa ja lisää kansalaisten sitoutumista ja demokraattista osallistumista.

14. kannattaa tavoiteltua toissijaisuusperiaatteen ja suhteellisuusperiaatteen tuloksekkaan toteuttamisen varmistamista, jotta pystytään mahdollistamaan ja tukemaan aitoa monitasoista hallintoa tässä yhteydessä, mikä edellyttää niin paikallis- ja alueviranomaisten kuin komission ja jäsenvaltioiden asianmukaista voimaannuttamista tosiasiallisen kumppanuuden muodossa.

15. korostaa, että on vahvistettava luottamusta edunsaajien eli alue- ja keskushallinnon kykyyn hallinnoida ja käyttää rahastoja moitteettomasti ja tehokkaasti. Jaettu hallinnointi tuo unionia lähemmäs kansalaisiaan ja kytkee paikalliset tarpeet EU-tavoitteisiin.

16. painottaa, että jaetun hallinnoinnin järjestelmän menestys riippuu osittain kaikkien tahojen täydestä sitoutumisesta kumppanuusperiaatteen. AK kannattaa kaikilta osin korkean tason asiantuntijaryhmän ehdotuksia kumppanuuden tuloksekkaan hyödyntämisen olennaisesta roolista, jota on vahvistettava vuoden 2020 jälkeistä aikaa ajatellen.

17. katsoo, että tarvitaan laaja-alaisempaa kumppanuusmallia ja että se tulisi sisällyttää eurooppalaiseen ohjausjaksoon – EU:n taloushallinnon kehykseen. AK toistaa kehoituksensa ottaa käyttöön käytäntesäännöt paikallis- ja alueviranomaisten osallistumisesta talouspolitiikan eurooppalaiseen ohjausjaksoon ⁽²⁾. Lisäksi komitea kehottaa komissiota huolehtimaan siitä, että ERI-rahastojen yhteydessä harjoitettavaa kumppanuutta koskevat eurooppalaiset käytäntesäännöt otetaan oikeudellisesti sitovaksi osaksi vuoden 2020 jälkeistä aikaa varten säädettäviä asetuksia, jotta niiden asema olisi oikeudellisesti selkeä. Komitea kehottaa niin ikään säätämään asiaankuuluville tahoille lisää virallisia täytäntöönpanon sitoumuksia.

18. korostaa korkean tason asiantuntijaryhmän havaintoa, että taipumus saattaa koheesiopolitiikka vastuulliseksi EU:n monien muiden toimintapoliittisten tavoitteiden toteuttamisesta on ongelmallinen seikka ja saa aikaan tilanteen, jossa hallintoviranomaisista tulee tosiasiallisesti yhä useampien EU:n toimintalinjojen täytäntöönpanijoita.

19. kannattaa korkean tason asiantuntijaryhmän ehdotusta ERI-rahastojen hallinto- ja valvontajärjestelmän uudelleentarkastelusta, kun on kyse muiden kuin ERI-rahastosääntöjen soveltamisesta.

⁽²⁾ COR-2016-05386-00-00-AC.

ERI-rahastojen täydentävä luonne

20. pitää hyvänä, että korkean tason asiantuntijaryhmä korostaa kunkin yksittäisen ERI-rahaston toinen toistaan täydentävää luonnetta. Ainoastaan yhdessä niillä pystytään saavuttamaan perussopimuksiin kirjattu koheesiopolitiikan tavoite.

21. tähdentää olevan tärkeää varmistaa, että olemassa olevat ERI-rahastot (EAKR, ESR, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahasto, koheesiorahasto ja Euroopan meri- ja kalatalousrahasto) pidetään yhdessä, koska kukin yksittäinen ERI-rahasto antaa panoksensa muiden rahastojen tehtävän täyttämiseen ja koska niitä koordinoidaan vuoden 2020 jälkeisin yhteisin säännöin ja säännöksin.

22. pitää toivottavana, että vahvistetaan uusi yhteinen strategiakehys, joka kattaa kaikki EU:n toimintapolitiikat ja rahastot, joilla on alueellinen ulottuvuus. Tällaisella kehyksellä tulisi taata strategian johdonmukaisuus, synergiat ja rahoitusvälineiden tasapuolinen kohtelu ja välttää hallinnon päällekkäisyyttä.

23. toistaa AK:n suosituksen, että kuhunkin ERI-rahastoon tulisi soveltaa samoja sääntöjä, ja painottaa, että kaikki horisontaaliset ehdot tulisi kirjata yksinomaan yhteen yleiseen säännöstöön, kun taas rahastokohtaisissa asetuksissa tulisi rajoittaa sääntöihin ohjelmien sisällöstä ja raportoinnissa.

24. on tyytyväinen korkean tason asiantuntijaryhmän suositukseen, että tutkitaan mahdollisuuksia säätää erityinen asetus ERI-rahastojen hallinnosta ("yhteinen ohjekirja"). Komitea panee myös merkille ehdotuksen rahoituskausien rajat ylittävistä sovellettavuudesta, jonka tavoitteena on sääntelyn varmuus ja vakaus.

25. yhtyy käsitykseen tarpeesta helpottaa entisestään ohjelmien rahoittamista useista eri lähteistä ja sujuvoittaa yhdenmukaisia toimintamalleja (sellaisia kuin yhdenmukaiset alueelliset investoinnit), kun otetaan huomioon voimassa olevien, rahoitusvälineiden ja avustusten yhdistämisestä annettujen yhteisten säännösten soveltamisessa ilmenneet vaikeudet. AK viittaa tässä yhteydessä yhdenmukaisia alueellisia investointeja käsittelevään lausuntoonsa ⁽³⁾, jossa esitetään, millaisia myönteisiä tuloksia paikallistasolla voidaan saavuttaa, jos tällaisten investointien potentiaali hyödynnetään täysin.

26. on tyytyväinen toteamukseen, että tulee tasapainottaa paremmin keskenään EU:n sääntöjen yhdenmukaistaminen ja tarve jättää lisää mahdollisuuksia yhdenmukaistamiseen kansallisiin sääntöihin nähden, kuten AK:n lausunnossa ERI-rahastojen yksinkertaistamisesta korostetaan.

27. toteaa, että EU:n rahastotoimia tulisi toteuttaa kansallisten hallintomekanismien kautta. Kansallisia sääntöjä ja järjestelmiä (kansalliset tarkastusviranomaiset ja kilpailuviranomaiset mukaan luettuina) tulisi käyttää mahdollisimman paljon, koska yksinkertaisimmat säännöt ovat ne, joita on vähän ja jotka ovat mieluiten samat kuin jäsenvaltioissa sovellettavat.

Tasavertaiset toimintaedellytykset ERI-rahastojen ja keskitetysti hallinnoitujen rahastojen välillä

28. vahvistaa tukevasa korkean tason asiantuntijaryhmän määrittämää yleistä tavoitetta eli ERI-rahastojen ja keskitetysti hallinnoitujen rahastojen yhdenvertaisen kohtelun ja tasavertaisten toimintaedellytysten varmistamista.

29. yhtyy korkean tason asiantuntijaryhmän näkemykseen, että nykyinen ERI-rahastojen eriytetty kohtelu valtiontuen ja julkisten hankintojen suhteen ei perimmältään kuulu jaetun hallinnoinnin toimintatapaan. Johtavana periaatteena tulisi olla, että ERI-rahastoista rahoitettavia hankkeita ei kohdella rajoittavammin kuin samanlaisia, EU:n keskitetysti hallinnoimia hankkeita.

30. korostaa, että vuoden 2020 jälkeisessä kehyksessä on edistettävä ERI-rahastojen ja keskitetysti hallinnoitujen ohjelmien yhteisvaikutuksia myös alueiden välisessä yhteistyössä. AK korostaa ERI-rahastojen hallinnoinnin todellisen yksinkertaistamisen ja joustavoittamisen myönteisiä vaikutuksia toteutettaessa älykkään erikoistumisen strategioita. Alueiden välistä yhteistyötä voitaisiin tässä yhteydessä helpottaa sellaisin toimin kuin tuloksiin pohjautuvien yksinkertaistettujen perustelumenetelmien soveltaminen tai yksikkökustannusten käyttö, kuten todetaan AK:n lausunnossa "Älykkään erikoistumisen strategiat (RIS3): alueisiin ja alueiden väliseen yhteistyöhön kohdistuvat vaikutukset" ⁽⁴⁾.

31. korostaa tarvetta yhdenmukaistaa ERI-rahastoihin sovellettavat valtiontukisäännöt ja julkisten hankintojen säännöt keskitetysti hallinnoituihin ohjelmiin sovellettavien kanssa. AK uudistaa pyyntönsä, että arvioidaan mahdollisuuksia vapauttaa ERI-rahastojen varainkäyttö osittain tai kokonaisuudessaan valtiontukimenettelyistä vuoden 2020 jälkeen. Tässä yhteydessä AK panee tyytyväisenä merkille, että korkean tason asiantuntijaryhmä on ottanut lukuun sen suositukset, jotka koskevat tarvetta yhteisiin määritelmiin rahoituslähteiden vertailemiseksi ja yhdistelemiseksi.

⁽³⁾ COR-2017-03554-00-00-AC.

⁽⁴⁾ COR-2016-06963-00-00-AC.

ERI-ohjelmasuunnittelun virtaviivaistaminen vuoden 2020 jälkeistä aikaa ajatellen

32. on hyvillään siitä, että korkean tason asiantuntijaryhmä korostaa olevan kriittisen tärkeää varmistaa, että komission säädösehdotukset vuoden 2020 jälkeisistä ERI-puitteista selkeine ja yhdenmukaisine tulkintoineen esitetään ja että niistä sovitaan vähintään kuusi kuukautta ennen uuden ohjelmakauden alkua, ja palauttaa mieliin paikallis- ja alueviranomaisten kohtaamat suuret toiminnalliset vaikeudet ja kaikkien asiaankuuluvien tahojen tarpeen ottaa oppia meneillään olevan ohjelmakauden alussa koetuista viipeistä. ERI-rahastoaiheiset ehdotukset tulisi esittää virallisesti mahdollisimman pian.

33. viittaa kumppanuussopimusten tulevaan muotoiluun ja suositaa, että kansallisella tasolla arvioidaan uudelleen kumppanuussopimuksen tai vastaavan asiakirjan tarvetta ja tarkoitusta, ja kehottaa keskittymään niissä vastedes kokonaisstrategiaan (välttämällä ohjelmien päällekkäisyyttä), yleisiin ennakkoehdotoihin sekä maakohtaisiin suosituksiin liittyviin ehtoihin (jotka kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan) sekä valtiollisella tasolla vaikuttavien koordinoitujen temaatisten keskittämisen ja roolin määrittelemiseen niissä tapauksissa, jolloin näillä on tietyssä jäsenvaltiossa oma roolinsa täytäntöönpanossa.

34. kehottaa virtaviivaistamaan vuoden 2020 jälkeiseen aikaan tarkoitettuja strategisia ohjelma-asiakirjoja ja toteaa, että kyseistä aikaa koskeissa suosituksissa on otettu lukuun useita niistä erityisistä suosituksista, jotka AK esitti lausunnossaan kumppanuussopimuksia ja toimenpideohjelmia koskevien neuvottelujen tuloksista. AK kannattaa erityisesti korkean tason asiantuntijaryhmän kehoitusta joustavoittaa ohjelmasuunnittelua, jotta toimenpideohjelmia kyetään mukauttamaan sujuvammin.

35. katsoo, että tulisi avata mahdollisuus siirtää ilman komission ennakkolupaa osa määrärahoista toimintalinjojen välillä (esimerkiksi 10 %, kuten ohjelmakauden 2007–2013 lopulla oli sallittua).

36. tähdentää edelleen temaatisten keskittämisen periaatteen merkitystä johdonmukaista ja strategista ohjelmasuunnittelua ajatellen ja toteaa, että vuoden 2020 jälkeisessä johdonmukaisessa temaatisten keskittämisen kokonaisjärjestelmässä tulisi myös mahdollistaa yhdenmukaisen ratkaisujen tehokas soveltaminen alue- tai paikallistasolla. Kumppanitahojen, paikallisviranomaiset mukaan luettuina, täytyy pystyä vaikuttamaan ohjelmasuunnitteluvaiheessa myös silloin, kun tarkastellaan kestävästä kaupunki- ja aluekehityksen strategioiden toteuttamiseen käytettäviä yhdenmukaisia välineitä.

37. pitää hyvänä, että painotetaan paikallis- ja alueviranomaisen vaikutusvallan kasvattamista tässä yhteydessä, ja korostaa tarvetta sovittaa temaatisten keskittämisen periaate paikallis- ja aluetason yhdenmukaiseen ratkaisuun mahdollistamaan kontekstiin. AK:n lausunnossa aiheesta ”Koheesipolitiikan tulevaisuus vuoden 2020 jälkeen” käsiteltiin jo temaatisten keskittämisen ja koheesipolitiikan tulospainotteisuuden kytköstä sekä tarvetta huolehtia siitä, että koheesipolitiikalla pystytään tarjoamaan yhdenmukaisia, joustavia ja eriytettyjä ratkaisuja vuoden 2020 jälkeisenä aikana. Samassa lausunnossa kehoitettiin myös virittämään yhteistyöhakuista vuoropuhelua yhtäältä aluepolitiikan ja toisaalta alakohtaisten toimintapolitiikkajärjestelmien toteuttamisesta vastaavien viranomaisen välille hyvissä ajoin ennen seuraavan rahoituskauden alkua, jotta vahvistetaan alueellista lähestymistapaa monitasoisen hallinnon periaatteen mukaisesti.

38. on tyytyväinen siihen, että korkean tason asiantuntijaryhmä on asettanut tavoitteeksi yhteisen indikaattorijoukon virtaviivaistamisen vuoden 2020 jälkeistä aikaa varten, ja korostaa tarvetta terminologian ja määritelmien yhdenmukaisuuteen, jotta pystytään arvioimaan ja vertailemaan tuloksia kaikkien eri rahoituslähteiden suhteen.

39. kiinnittää huomiota ehdotuksiinsa erityisistä toimista seuraavaan ohjelmakauteen siirtymisen sujuvoittamiseksi ja varmuuden lisäämiseksi hallintoviranomaisen näkökulmasta. AK kannattaa korkean tason asiantuntijaryhmän suositusta arvioida nimeämistarvetta uudelleen vuoden 2020 jälkeistä aikaa silmällä pitäen ja kehottaa ainakin järjehtämään menettelyä sen varmistamiseksi, että nykyiset nimitykset siirtyvät myös seuraavalle ohjelmakaudelle.

Eriyttämisperiaatetta on syytä vahvistaa useilla aloilla

40. on hyvillään enenevän eriyttämisen omaksumisesta yleiseksi periaatteeksi vuoden 2020 jälkeisenä aikana. Periaate mahdollistaa paremmin räätälöidyt ja tehokkaammat ERI-rahastotoimet, joten se lienee ratkaisevan tärkeä mahdollisessa vuoden 2020 jälkeisessä skenaariossa, johon kuuluu budjettivarojen yleinen supistuminen mm. seurauksena Yhdistyneen kuningaskunnan EU-erosta. Toissijaisuusperiaatteen perustuvan eriytetyn tarkastelutavan ei tarvitse merkitä sitä, että on pakko määritellä asianomaisen asetuksen täytäntöönpanojärjestelmän jokainen yksityiskohta EU-tasolla, vaan sen täytyy perustua kaikkien toimijoiden väliseen luottamukseen, kun nämä soveltavat kumppanuusperiaatetta käytännössä.

41. toteaa, että Itävallan kanslerinvirasto on esittänyt samantyyppisiä ajatuksia ja että tämä saattaa olla tärkeä teema Itävallan kaudella EU:n neuvoston puheenjohtajana vuoden 2018 jälkimmäisellä puoliskolla. Sen vuoksi AK pyrkii kutsumaan EU:n neuvoston puheenjohtajavaltion Itävallan varhaisessa vaiheessa tekemään yhteistyötä AK:n kanssa näiden ajatusten kehittämiseksi edelleen.

42. korostaa, että on tärkeää huolehtia siitä, että paikallis- ja alueviranomaiset osallistetaan kaikilta osin ja täysivertaisina kumppaneina tässä yhteydessä ja kaikissa neuvottelujen alkupään vaiheissa. Käy alati ratkaisevammaksi, että paikkalähtöistä toimintatapaa sovelletaan voimaperäisemmin räätälöimällä rahastotoimet tuloksekkaammin eri puolilla unionia olevien seutujen tarpeisiin ja järjestämällä alueille mahdollisuudet reagoida ripeämmin odottamattomiin haasteisiin tai hätätilanteisiin.

Tarkastukset, raportointi ja valvonta

43. suositaa, että tarkastusten, raportoinnin ja valvonnan alalla siirrytään kohti eriytetypää toimintamallia mahdollistamalla mittavampi tukeutuminen kansallisiin sääntöihin ja suurempi joustavuus mukautua maakohtaisiin tarkastuksiin ja menettelyihin.

44. viittaa AK:n viestiin, että eriytettyjä tarkastuksia olisi mahdollista helpottaa ja jäsentää EU:n ja kansallisten tarkastus- ja hallintoviranomaisten välisten luottamussopimusten avulla. Nykyisin perusongelma on se, että reaktiona täytäntöönpanossa aiemmin ilmenneisiin ongelmiin on kehittynyt riskien välttelyn kulttuuri ja pelko seuraamuksista voittaa aidon pyrkimyksen parempaan.

45. uudistaa AK:n kannan hyväksyttävästä virhetasosta (olennaisuusraja), jonka suhteen kokemus on osoittanut, ettei mainitunlainen taso ole asiaankuuluva koheesiopolitiikkaan liittyvien hankkeiden yhteydessä. AK katsoo, että koska kansainvälisissä tarkastusstandardeissa ei aseteta lukumääräisiä sääntöjä, rajaa lienee mahdollista nostaa viiteen prosenttiin. Nykyinen tiukka valvontajärjestelmä, joka tekee mistä tahansa virheestä entistä näkyvämmän, aiheuttaa harhaanjohtavan käsityksen, että jaetun hallinnoin malli on alttiimpi virheille.

ERI-rahastojen yhdistäminen rahoitusvälineisiin

46. on hyvillään siitä, että myös eriytetyn toimintamallin periaate on harkittavana, koska komitea on aikaisemmin kehottanut soveltamaan tapauskohtaista ennakkoarviointia, kun kyseessä ovat yhdistetyt ERI-rahasto- ja ESIR-rahastotoimet. Mainitunlaisen toimintamallin pitäisi mahdollistaa rasituksen merkittävä vähentäminen ja asianomaisten alueiden täytäntöönpanoympäristön ominaispiirteiden parempi huomioon ottaminen ja siten edistää paikkalähtöisen toimintatavan soveltamista ja kannustaa räätälöityihin investointeihin.

47. ehdottaa keskitettyjen asiointipisteiden perustamista valtakunnalliselle ja/tai aluetasolle, jotta edunsaajien olisi helpompi käsitellä ERI-rahastoihin ja muihin kuin ERI-rahastoihin liittyviä asioita yhdessä.

Euroopan alueellisen yhteistyön yksinkertaistaminen

48. yhtyy korkean tason asiantuntijaryhmän toteamukseen Euroopan alueellisen yhteistyön erityisluonteesta ja sen suositukseen Interreg-ohjelmien nykyisen erillisen sääntelykehyksen säilyttämisestä vuoden 2020 jälkeen.

49. vahvistaa AK:n kannattavan erityisen asetuksen säätämistä Euroopan alueellisen yhteistyön edellyttämistä täytäntöönpanomääräyksistä ja korostaa, että nykyinen oikeudellinen ja sääntelyllinen monimutkaisuus on johtanut siihen, että ylisääntelystä on tosiaan muodostunut merkittävä este Euroopan alueellisen yhteistyön tehokkaalle toteuttamiselle.

50. kehottaa välttämään ennakkoehdotuksia tällä alalla, koska Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmat ovat luonteeltaan monenvälisiä.

51. korostaa, että vahvistettu alueellinen yhteistyö tuottaa EU-tason lisäarvoa, ja kiinnittää huomiota viittauksiin äskettäin julkaistuihin tuloksiin keskipitkän ja pitkän aikavälin vaikutuksista, jotka liittyvät sekä yleiseen talouskasvuun että taloudelliseen, sosiaaliseen ja alueelliseen yhteenkuuluvuuteen, mikäli mainitunlainen yhteistyö ei lisäänykään vaan vähenee tulevaisuudessa.

52. korostaa rajatylittävän yhteistyön olennaista merkitystä ja eurooppalaista lisäarvoa pyrittäessä lieventämään rajojen erottavaa vaikutusta ja raivaamaan olemassa olevia esteitä, jotka hankaloittavat rajaseutujen asukkaiden elämää. Komitea muistuttaa ihmisten välisten hankkeiden tärkeästä roolista etenkin keskinäisen luottamuksen vahvistamisen kannalta ja ehdottaa tässä yhteydessä, että nk. pienhankerahastoilla olisi oikeutettu sija tulevaisuuden rajatylittävän yhteistyön ohjelmissa, jotta tällaiset hankkeet saataisiin yksinkertaisuutensa ja hajautetun hallinnointinsa johdosta ruohonjuuritasolla toimivien hakijoiden ulottuville.

53. on tyytyväinen ehdotukseen, että Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmat olisi vapautettava valtiontukien ilmoittamisvelvoitteista. AK on aikaisemmin painottanut, että Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmissa tarvitaan yleisesti ottaen suhteettoman paljon työtä valtiontukisääntöjen noudattamiseksi verrattuna riskiin kilpailun vääristymisestä. Komitea on lisäksi kiinnittänyt huomiota vaikeuksiin, jotka liittyvät yhteisrahoitusosuuksia koskeviin rajoituksiin ja korvausvastuuseen (koska tämänkaltaisissa ohjelmissa on mukana useampi kuin yksi jäsenvaltio), ja korostanut yhteistyön logiikan ja kilpailun logiikan lähtökohtaista ristiriitaa kehottaen jättämään Euroopan alueellisen yhteistyön kokonaan valtiontuki-tarkastelun ulkopuolelle, kuten komission hallinnoimien yhteistyöohjelmien suhteen on jo asian laita (esim. Horisontti 2020 -puiteohjelma).

Bryssel 1. helmikuuta 2018.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Eurooppa liikkeellä: maantieliikenteen työvoimanäkökohdat”

(2018/C 176/13)

Esittelijä: Spyros Spyridon (EL, EPP), Pórosin kunnanvaltuuston jäsen

Viiteasiakirjat: Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus asetuksen (EY) N:o 561/2006 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse päivittäistä ja viikoittaista enimmäisajoaikaa, vähimmäistaukoja sekä päivittäisiä ja viikoittaisia lepoaikoja koskevista vähimmäisvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 165/2014 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse ajopiirtureilla tapahtuvasta paikannuksesta

COM(2017) 277 final

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi direktiivin 2006/22/EY muuttamisesta valvontavaatimusten osalta ja direktiivejä 96/71/EY ja 2014/67/EU koskevien eritysten sääntöjen vahvistamisesta siltä osin kuin on kyse maantieliikenteen alan työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon

COM(2017) 278 final

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus asetuksen (EY) N:o 1071/2009 ja asetuksen (EY) N:o 1072/2009 muuttamisesta niiden mukauttamiseksi alan kehitykseen

COM(2017) 281 final

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käyttämisestä maanteiden tavaraliikenteessä annetun direktiivin 2006/1/EY muuttamisesta

COM(2017) 282 final

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

COM(2017) 277 final/1

1 artiklan 5 kohdan c alakohta

Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
c) Lisätään 8 a ja 8 b kohta seuraavasti: ”8 a. Säännöllisiä viikoittaisia lepoaikoja ja yli 45 tunnin pituisia viikoittaisia lepoaikoja, jotka pidetään korvauksena aiemmista lyhennetyistä viikoittaisista lepoajoista, ei saa pitää ajoneuvossa. Ne on pidettävä asianmukaisessa majoituspaikassa, jossa on kunnolliset nukkumis- ja saniteettitilat	c) Lisätään 8 a, 8 b ja 8 c kohta seuraavasti: ”8 a. Säännöllisiä viikoittaisia lepoaikoja ja yli 45 tunnin pituisia viikoittaisia lepoaikoja, jotka pidetään korvauksena aiemmista lyhennetyistä viikoittaisista lepoajoista, ei saa pitää ajoneuvossa. Ne on pidettävä asianmukaisessa majoituspaikassa, jossa on kunnolliset nukkumis- ja saniteettitilat

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
a) ja jotka joko tarjoaa tai maksaa työnantaja, tai b) kuljettajan kotona tai muussa kuljettajan valitse-massa yksityistilassa. 8 b. Kuljetusyrityksen on järjestettävä kuljettajien työ niin, että kuljettajat pystyvät viettämään vähintään yhden säännöllisen viikoittaisen lepoajan tai yli 45 tunnin pituisen viikoittaisen lepoajan, joka pidetään korvauksena aiemmista lyhennetyistä viikoittaisista lepoajoista, kotona kunkin kolmen peräkkäisen viikon jaksolla.”;	a) ja jotka joko tarjoaa tai maksaa työnantaja, tai b) kuljettajan kotona tai muussa kuljettajan valitse-massa yksityistilassa. 8 b. <i>8 a kohtaa ei tarvitse soveltaa tapauksissa, joissa säännöllinen viikoittainen lepoaika ja muut yli 45 tunnin pituiset lepoajat, jotka pidetään korvauksena aiemmista lyhennetyistä viikoittaisista lepoajoista, pidetään riittävän turvallisessa paikassa, jossa on kunnolliset saniteettitilat, ja joissa kuljettajan ohjaamo vastaa nykyisen asetuksen 24 artiklan 1 kohdassa tarkoitetun komitean vahvistamia eritelmiä.</i> 8 c. Kuljetusyrityksen on järjestettävä kuljettajien työ niin, että kuljettajat pystyvät viettämään vähintään yhden säännöllisen viikoittaisen lepoajan tai yli 45 tunnin pituisen viikoittaisen lepoajan, joka pidetään korvauksena aiemmista lyhennetyistä viikoittaisista lepoajoista, kotona kunkin kolmen peräkkäisen viikon jaksolla.”;

Perustelu

Monien moottoriteiden varsilla ei ole 8 a kohdassa tarkoitettuja majoituspaikkoja kuljettajille eikä turvallisia pysäköintialueita.

Alkuperäinen säännös olisi epäedullinen syrjäisemmistä EU-maista tuleville kuljettajille, jotka joutuvat olemaan tien päällä päiväkausia pidempään kuin Keski-Euroopassa sijaitsevista EU-maista tulevat kuljettajat. Säännöksen täytäntöönpano johtaisi syrjäisemmiltä Euroopan alueilta peräisin olevien toimijoiden kustannusten kasvamiseen.

Muutosehdotus 2

COM(2017) 277 final/1

2 artikla

Muutetaan.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Muutetaan asetus (EU) N:o 165/2014 seuraavasti: 1) Korvataan 8 artiklan 1 kohdan toinen luettelukohta seuraavasti: — kertyneellä yhteenlasketulla ajoajalla kolmen tunnin välein ja aina, kun ajoneuvo ylittää valtioiden rajan;”;	Muutetaan asetus (EU) N:o 165/2014 seuraavasti: 1) Korvataan 8 artiklan 1 kohdan toinen luettelukohta seuraavasti: — kertyneellä yhteenlasketulla ajoajalla kolmen tunnin välein ja aina, kun ajoneuvo ylittää valtioiden rajan;”;

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
2) Korvataan 34 artiklan 7 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti: ”7. Saapuessaan soveltuvaan pysähdyspaikkaan kuljettajan on syötettävä digitaaliseen ajopiirturiin niiden maiden tunnuksat, joissa hän aloittaa ja lopettaa vuorokautisen työjaksonsa, ja se, missä ja milloin hän on ylittänyt rajan ajoneuvossa. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että niiden alueella kuljetustoimintoja suorittavien ajoneuvojen kuljettajien on lisättävä maan tunnukseseen tarkemmat maantieteelliset erittelyt, edellyttäen että kyseiset jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet nämä tarkemmat maantieteelliset erittelyt komissiolle ennen 1 päivää huhtikuuta 1998.”.	2) Korvataan 34 artiklan 7 kohdan ensimmäinen alakohta seuraavasti: ”7. Saapuessaan soveltuvaan pysähdyspaikkaan kuljettajan on syötettävä digitaaliseen ajopiirturiin niiden maiden tunnuksat, joissa hän aloittaa ja lopettaa vuorokautisen työjaksonsa, ja se, missä ja milloin hän on ylittänyt rajan ajoneuvossa. Jäsenvaltiot voivat vaatia, että niiden alueella kuljetustoimintoja suorittavien ajoneuvojen kuljettajien on lisättävä maan tunnukseseen tarkemmat maantieteelliset erittelyt, edellyttäen että kyseiset jäsenvaltiot ovat ilmoittaneet nämä tarkemmat maantieteelliset erittelyt komissiolle ennen 1 päivää huhtikuuta 1998.”; 3) Korvataan 3 artiklan 4 kohta seuraavasti: <i>”Viiden vuoden kuluttua siitä, kun ensimmäistä kertaa rekisteröidyissä ajoneuvoissa edellytetään olevan ajopiirturi tämän asetuksen 8, 9 ja 10 artiklan mukaisesti, muussa jäsenvaltiossa kuin rekisteröinti-jäsenvaltiossa toimiviin ajoneuvoihin on asennettava tällainen ajopiirturi.”;</i> 4) Korvataan 9 artiklan 2 kohta seuraavasti: <i>”Viiden vuoden kuluttua siitä, kun ensimmäistä kertaa rekisteröidyissä ajoneuvoissa edellytetään olevan ajopiirturi tämän artiklan ja 8 ja 10 artiklassa säädetyn mukaisesti, jäsenvaltioiden on varustettava valvontaviranomaisensa varhaiseen havaitsemiseen tarkoitetuilla etäyhteyslaitteilla tässä artiklassa tarkoitetun tietoliikenneyhteyden luomiseksi, siinä määrin kuin se on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon niiden omat lainvalvontavaatimukset ja -strategiat. Kyseiseen ajankohtaan saakka jäsenvaltiot voivat itse päättää, varustavatko ne valvontaviranomaisensa kyseisillä varhaiseen havaitsemiseen tarkoitetuilla etäyhteyslaitteilla.”.</i>

Perustelu

Älykkäiden ajopiirturien ansiosta on mahdollista tehdä nopeita, yhteentoimivia digitaalisia tarkastuksia ja valvoa sääntöjen noudattamista. Vuoteen 2034 asti odottamista ei voida hyväksyä. Tästä syystä ehdotetaan, että ”viisitoista vuotta” korvataan ”viidellä vuodella”, jotta maantieliikenteen harjoittajille jää kohtuullinen siirtymäaika.

Muutosehdotus 3

COM(2017) 278 final/1

2 artikla

Muutetaan 4 kohtaa.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltiot voivat edellyttää vain seuraavia hallinnollisia vaatimuksia ja valvontatoimenpiteitä:	Jäsenvaltiot voivat edellyttää vain seuraavia hallinnollisia vaatimuksia ja valvontatoimenpiteitä:
(a) toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen liikenteenharjoittajan velvollisuus lähettää kansallisille toimivaltaisille viranomaisille viimeistään lähettämisen alkaessa vastaanottavan jäsenvaltion virallisella kielellä tai englannin kielellä sähköisessä muodossa työntekijän lähettämistä koskeva ilmoitus, joka sisältää vain seuraavat tiedot:	(a) toiseen jäsenvaltioon sijoittautuneen liikenteenharjoittajan velvollisuus lähettää kansallisille toimivaltaisille viranomaisille viimeistään lähettämisen alkaessa vastaanottavan jäsenvaltion virallisella kielellä tai englannin kielellä sähköisessä muodossa työntekijän lähettämistä koskeva ilmoitus, joka sisältää vain seuraavat tiedot:
i) liikenteenharjoittajan henkilöllisyys;	i) liikenteenharjoittajan henkilöllisyys;
ii) sellaisen liikenteestä vastaavan henkilön tai muun yhteyshenkilön yhteystiedot sijoittautumisjäsenvaltiossa, joka on yhteydessä toimivaltaisiin viranomaisiin vastaanottavassa jäsenvaltiossa, jossa palvelut tarjotaan, ja joka lähettää ja vastaanottaa asiakirjoja tai ilmoituksia;	ii) sellaisen liikenteestä vastaavan henkilön tai muun yhteyshenkilön yhteystiedot sijoittautumisjäsenvaltiossa, joka on yhteydessä toimivaltaisiin viranomaisiin vastaanottavassa jäsenvaltiossa, jossa palvelut tarjotaan, ja joka lähettää ja vastaanottaa asiakirjoja tai ilmoituksia;
iii) lähetettyjen kuljettajien ennakoitu lukumäärä ja henkilöllisyydet;	iii) lähetettyjen kuljettajien ennakoitu lukumäärä ja henkilöllisyydet;
iv) työntekijöiden lähettämisen ennakoitu kesto sekä suunniteltu alkamis- ja päättymispäivä;	iv) työntekijöiden lähettämisen ennakoitu kesto sekä suunniteltu alkamis- ja päättymispäivä;
v) työntekijöiden lähettämisen yhteydessä käytettyjen ajoneuvojen rekisterikilvet;	v) työntekijöiden lähettämisen yhteydessä käytettyjen ajoneuvojen rekisterikilvet;
vi) kuljetuspalvelun tyyppi, esimerkiksi tavaroiden kuljetus, matkustajien kuljetus, kansainvälinen kuljetus, kabotaasikuljetus;	vi) kuljetuspalvelun tyyppi, esimerkiksi tavaroiden kuljetus, matkustajien kuljetus, kansainvälinen kuljetus, kabotaasikuljetus;
(b) kuljettajan velvollisuus säilyttää ja asettaa saataville, jos sitä pyydetään tienvarsitarkastuksessa, paperisessa tai sähköisessä muodossa kopio lähettämistä koskevasta ilmoituksesta ja näyttää vastaanottavassa jäsenvaltiossa toteutettavasta kuljetustoiminnasta, esimerkiksi sähköiset kuljetusasiakirjat (e-CMR) tai Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1072/2009 8 artiklassa tarkoitetut todisteet;	(b) kuljettajan velvollisuus säilyttää ja asettaa saataville, jos sitä pyydetään tienvarsitarkastuksessa, paperisessa tai sähköisessä muodossa kopio lähettämistä koskevasta ilmoituksesta ja näyttää vastaanottavassa jäsenvaltiossa toteutettavasta kuljetustoiminnasta, esimerkiksi sähköiset kuljetusasiakirjat (e-CMR) tai Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 1072/2009 8 artiklassa tarkoitetut todisteet;

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
(c) kuljettajan velvollisuus säilyttää ja asettaa saataville, jos sitä pyydetään tienvarsitarkastuksessa, ajopiirturirekistrit ja erityisesti niiden jäsenvaltioiden maakoodit, joissa kuljettaja on ollut harjoittaessaan kansainvälistä tieliikennetoimintaa tai kabotaasiliikennettä;	(c) kuljettajan velvollisuus säilyttää ja asettaa saataville, jos sitä pyydetään tienvarsitarkastuksessa, ajopiirturirekistrit ja erityisesti niiden jäsenvaltioiden maakoodit, joissa kuljettaja on ollut harjoittaessaan kansainvälistä tieliikennetoimintaa tai kabotaasiliikennettä;
(d) kuljettajan velvollisuus säilyttää ja asettaa saataville, jos sitä pyydetään tienvarsitarkastuksessa, paperisessa tai sähköisessä muodossa kopio työsopimuksesta tai neuvoston direktiivin 91/533/ETY 3 artiklassa tarkoitetusta vastaavasta asiakirjasta, joka on käännetty yhdelle vastaanottavan jäsenvaltion viralliselle kielelle tai englannin kielelle;	(d) kuljettajan velvollisuus säilyttää ja asettaa saataville, jos sitä pyydetään tienvarsitarkastuksessa, paperisessa tai sähköisessä muodossa kopio työsopimuksesta tai neuvoston direktiivin 91/533/ETY 3 artiklassa tarkoitetusta vastaavasta asiakirjasta, joka on käännetty yhdelle vastaanottavan jäsenvaltion viralliselle kielelle tai englannin kielelle;
(e) kuljettajan velvollisuus säilyttää ja asettaa saataville, jos sitä pyydetään tienvarsitarkastuksessa, paperisessa tai sähköisessä muodossa kopio edeltävien kahden kuukauden palkkakuiteista; tienvarsitarkastuksen aikana kuljettajalla on oltava mahdollisuus ottaa yhteyttä päätoimipaikkaan, liikenteestä vastaavaan henkilöön tai muuhun henkilöön tai tahoon, joka voi toimittaa tämän kopion;	(e) kuljettajan velvollisuus säilyttää ja asettaa saataville, jos sitä pyydetään tienvarsitarkastuksessa, paperisessa tai sähköisessä muodossa kopio edeltävien kahden kuukauden palkkakuiteista; tienvarsitarkastuksen aikana kuljettajalla on oltava mahdollisuus ottaa yhteyttä päätoimipaikkaan, liikenteestä vastaavaan henkilöön tai muuhun henkilöön tai tahoon, joka voi toimittaa tämän kopion;
(f) liikenteenharjoittajan velvollisuus toimittaa vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisten pyynnöstä kohtuullisessa ajassa lähettämiskauden jälkeen paperisessa tai sähköisessä muodossa kopiot b, c ja e alakohdassa tarkoitetuista asiakirjoista.	(f) liikenteenharjoittajan velvollisuus toimittaa vastaanottavan jäsenvaltion viranomaisten pyynnöstä kohtuullisessa ajassa lähettämiskauden jälkeen paperisessa tai sähköisessä muodossa kopiot b, c ja e alakohdassa tarkoitetuista asiakirjoista;
	g) liikenteenharjoittajan velvollisuus asettaa kuljettajan saataville jäljennökset 4 artiklan b, d ja e alakohdassa tarkoitetuista asiakirjoista paperisessa tai sähköisessä muodossa ennen kuljettajan lähettämistä työhön toiseen jäsenvaltioon.

Perustelu

Tulisi olla liikenteenharjoittajan vastuulla asettaa saataville tarvittavat lähettämiseen liittyvät asiakirjat, jotka on esitettävä tienvarsitarkastuksissa.

Muutosehdotus 4

COM(2017) 281 final/1

1 artikla

Muutetaan 1 kohdan b alakohtaa.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
b) Lisätään 6 kohta seuraavasti:	b) Lisätään 6 kohta seuraavasti:
”6. Yrityksiin, jotka harjoittavat maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammattia yksinomaan sellaisilla moottoriajoneuvoilla tai ajoneuvoyhdistelmillä, joiden sallittu kokonaismassa on enintään 3,5 tonnia, ei sovelleta 3 artiklan 1 kohdan b ja d alakohtaa eikä 4, 6, 8, 9, 14, 19 ja 21 artiklaa.	”6. Yrityksiin, jotka harjoittavat maanteiden tavaraliikenteen harjoittajan ammattia yksinomaan sellaisilla moottoriajoneuvoilla tai ajoneuvoyhdistelmillä, joiden sallittu kokonaismassa on enintään 3,5 tonnia, ei sovelleta 4, 9 ja 14 artiklaa, ellei kyseisillä ajoneuvoilla harjoiteta asetuksessa (EY) N:o 1072/2009 tarkoitettua kansainvälistä kuljetustoimintaa.

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
Jäsenvaltiot voivat kuitenkin	Jäsenvaltiot voivat kuitenkin
a) vaatia näitä yrityksiä soveltamaan joitakin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuista säännöksistä tai niitä kaikkia;	a) vaatia näitä yrityksiä soveltamaan joitakin ensimmäisessä alakohdassa tarkoitetuista säännöksistä tai niitä kaikkia;
b) alentaa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua rajaa joidenkin tai kaikkien maantiekuljetusluokkien osalta.”	b) alentaa ensimmäisessä alakohdassa tarkoitettua rajaa joidenkin tai kaikkien maantiekuljetusluokkien osalta.”

Perustelu

Vain kansallista kuljetustoimintaa tai kuljetuksia omaan lukuun harjoittaviin pieniin yrityksiin kohdistuvan hallinnollisen rasitteen vähentämiseksi ehdotetaan, että neljää ammattiin pääsyä koskevaa kriteeriä sovelletaan vain sellaisiin kevyisiin hyötyajoneuvoihin, joita käytetään kansainvälisissä kuljetuksissa.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Yleistä

1. on tyytyväinen Euroopan komission pyrkimykseen syventää sisämarkkinoita kansainvälisen tieliikenteen alalla sosiaalisesti oikeudenmukaisin edellytyksin ja lähentäen työjärjestelyjä, sillä kyse on olennaisen tärkeästä tekijästä taloudellisen, sosiaalisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden kannalta, mutta suhtautuu kansainvälisten kuljetuspalveluiden laaja-alaiseen sisällyttämiseen työntekijöiden lähettämistä koskevan direktiivin soveltamisalaan varauksin.

2. katsoo, että tieliikenne on EU:n talouden johtava voima ja sen tulee säilyä tiennäyttäjänä talouskasvun ja uusien työpaikkoja luomisessa, kunhan samalla huolehditaan tasapuolisista toimintaedellytyksistä ja edistetään kilpailukykyä ja alueellista yhteenkuuluvuutta.

3. toteaa, että tieliikenteen alalla on suuria jäsenvaltioiden välisiä eroja palkkauksessa ja sovellettavassa työlaissäädännössä yleensä. Monissa maissa on asetettu ylimääräisiä sääntelyrajoituksia. Erot työoloissa ja -ehdoissa saattavat vääristää kilpailua ja vaarantaa maatieliikenteen turvallisuuden. Ongelma on erityisen vakava rajatylittävillä alueilla, jos elintaso on hyvin erilainen rajan eri puolilla.

4. korostaakin tarvetta taata kunnolliset työolot ja -ehdot sekä korkeatasoinen liikenneturvallisuus samalla kun huolehditaan maantieliikennealan kestäväpohjaisuudesta ja kilpailukykyä sisämarkkinoilla. Samasta työstä samassa paikassa olisi maksettava sama palkka myös Euroopan kuljetusalalla unohtamatta syrjäisempien alueiden tarpeita.

5. korostaa, että suurimmat liikenteeseen liittyvät ongelmat, joita pyritään ratkaisemaan ehdotetulla lainsäädännöllä, johtuvat etupäässä riittämättömästä sosiaalisesta yhteenkuuluvuudesta alueiden välillä. Yhteenkuuluvuuden parantaminen kaventaa huomattavia palkkaeroja ja tekee monista työ- ja kabotaasisäännöistä tarpeettomia ja vähentää näin sosiaalisen polkumyynnin riskiä ja kilpailun vääristymiä.

6. panee merkille, että ehdotetuilla säännöksillä pyritään ennen kaikkea saattamaan tasapainoon eräiden maiden vaatimus olla muuttamatta liikennealaa koskevia menettelyjä ja päätöksiä sekä tarve syventää sisämarkkinoita yhdenmukaistamalla alan toimintakehystä, jossa taataan ainoastaan liikenneturvallisuus, kunnolliset työolot ja -ehdot ja kuljettajien ja kuljetettavien tavaroiden turvallisuus. Komitea vaatii tässä yhteydessä, että sosiaalinenormoja noudatetaan tinkimättä, ja painottaa, että sosiaalista polkumyyntiä kuorma-autonkuljettajien kustannuksella ei voida hyväksyä.

7. korostaa tässä yhteydessä, että kilpailukykyisellä ja sääntelystä vapaalla liikennealalla sääntöjen, tarkastusmenettelyjen ja seuraamusten tulee olla avoimesti tiedossa ja käyttäjille tulee tarjota parasta mahdollista palvelua. Tiedonvaihdon tulee olla pakollista, ja on asetettava velvollisuus käyttää uusinta teknologiaa eli esimerkiksi älykkäitä ajopiirtureita, joiden käyttöönotto on jälleen viivästynyt tuntuvasti.

8. korostaa, että reuna-alueiden jäsenvaltioilla on suurempia vaikeuksia päästä EU:n sisämarkkinoiden ytimeen. Se saattaa edellyttää läpikulkua yhden tai jopa kahden EU:n ulkopuolisen maan kautta tarvittavine raja- ja tullitarkastuksineen. Tämä pidentää matka-aikaa ja kasvattaa siten kustannuksia. Myös Irlannille voi aiheutua tämänkaltaisia vaikeuksia, kun Yhdistynyt kuningaskunta jättää EU:n. Komissiota kehoitetaan antamaan kiireellisesti aloite, joka sisältää erityistoimenpiteitä tähän ongelmaan puuttumiseksi.

9. on tyytyväinen pyrkimykseen asettaa selkeämmät säännöt kabotaasille ja työntekijöiden lähettämiseksi tällä talouden alalla, jolla on keskeinen merkitys sujuvan liikkuvuuden toteuttamiseksi sisämarkkinoilla. Kabotaasi ja työntekijöiden lähettäminen liittyvät läheisesti toisiinsa, joten niihin liittyvistä säännöistä on keskusteltava ja säännöt on hyväksyttävä samassa yhteydessä.

10. varoittaa epärealistista kilpailusta EU:n ulkopuolisten liikenteenharjoittajien taholta ja kehottaa painokkaasti ottamaan käyttöön erityisen valvontakehyksen.

11. vaatii systemaattisia ja automatisoituja tarkastuksia pakollisten älykkäiden digitaaliapopiirtureiden avulla, sillä ne ovat perusluonteinen ennakkoodellytys sisämarkkinoiden toimivuudelle. Ne olisi otettava käyttöön riippumatta siitä, edellyttävätkö ne muutoksia institutionaaliseen kehykseen.

12. korostaa samaan aikaan tarvetta arvioida läpikotaisesti ehdotettujen sääntöjen vaikutuksia pk-yrityksiin EU:ssa ja odottaa, että säännösten noudattamisesta aiheutuvat kustannukset nousevat.

Ehdotus päivittäistä ja viikoittaista enimmäisajoaika, vähimmäistaukoja sekä päivittäisiä ja viikoittaisia lepoaikoja koskevasta vähimmäisvaatimuksista ja asetuksen (EU) N:o 165/2014 muuttamisesta siltä osin kuin on kyse ajopiirtureilla tapahtuvasta paikannuksesta (COM(2017) 277 final)

13. suhtautuu myönteisesti direktiiviehdotukseen sisältyvään suurempaan joustoon kuljettajien lepoaikojen suhteen sekä lepo-olosuhteisiin tehtyihin parannuksiin.

14. katsoo, että ehdotetut muutokset kuljettajien lepo-aikojen laskemisessa ja lepo-olosuhteissa voisivat parantaa kuljettajien työoloja ja -ehtoja ja sitä kautta yleistä liikenneturvallisuutta, jos ne pannaan asianmukaisesti täytäntöön ja kuljettajien etu pidetään mielessä.

15. on toisaalta huolissaan siitä, että jos työnantajat käyttävät ehdotettua joustoa painostuskeinona, se voi vaikuttaa haitallisesti liikenneturvallisuuteen ja kuljettajien työoloihin ja -ehtoihin.

16. panee merkille myös väärinkäytöksen vaaran, sillä edelleen on mahdollista maksaa kuljettajalle palkkaa vain ajotunneista eikä lepoajoista. Komitea kehottaa maksamaan kuljettajien palkan työtuntien eli myös ajoneuvon ulkopuolella tehtyjen työtuntien perusteella.

17. toteaa, että ajo- ja lepoaikoihin liittyville käsitteille tarvitaan selkeät määritelmät harmaiden alueiden hälventämiseksi. On esimerkiksi täsmennettävä, milloin tullitarkastuksen odotusaika alkaa.

18. toteaa, että Euroopan moottoriteillä ei ole riittävästi turvallisia ajoneuvojen pysäköintipaikkoja ja kuljettajien lepoalueita ja että ehdotetun lainsäädännön täytäntöönpano ei ole mahdollista ennen tällaisten alueiden luomista. Tähän tarvitaan huomattavasti aikaa ja investointeja.

19. pitää valitettavana, ettei ole tartuttu tilaisuuteen nopeuttaa älykkäiden ajopiirtureiden käyttöönottoa, ja varoittaa, että matkatietojen toimittaminen käsin kirjattuina pitkittää tilannetta, jossa kattavien tarkastusten tekeminen on mahdotonta, ja saattaa aiheuttaa liikenneturhuuksia rajoille, jos tarkoitukseen soveltuvia pysäköintijärjestelyjä ei ole olemassa.

20. kehottaa vauhdittamaan älykkäiden ajopiirturien käyttöönottoa kuljetusyrityksissä ja valvontaviranomaisten varustamista niiden etäluvuun tarkoitettulla teknologialla.

Ehdotus direktiivin 2006/22/EY muuttamisesta valvontavaatimusten osalta ja direktiivejä 96/71/EY ja 2014/67/EU koskevien erityisten sääntöjen vahvistamisesta siltä osin kuin on kyse maantieliikenteen alan työntekijöiden lähettämisestä työhön toiseen jäsenvaltioon (COM(2017) 278 final) ja ehdotus asetuksen (EY) N:o 1071/2009 ja asetuksen (EY) N:o 1072/2009 muuttamisesta niiden mukauttamiseksi alan kehitykseen (COM(2017) 281 final)

21. katsoo, että kolmen päivän aikaraja ennen lähettämisen alkamista mahdollistaa esteettömän kansainvälisen liikenteen. Samaan aikaan lähettämisen alkaminen välittömästi, kun on kyse kabotaasista, luo kehyksen, joka voi suojata epärealistista kilpailua lisäntymiseltä. Komitea muistuttaa, että laitton kabotaasi vääristää kilpailua ja luo epätasapainoa sellaisten jäsenvaltioiden ja alueiden välille, joiden palkkakustannukset ovat hyvin eritasoisia.

22. toteaa, että uudet kabotaasisäännöt vahvistavat sisämarkkinoita ja johtavat myös lainrikkomusten vähentymiseen. Lisäksi ne helpottavat tarkastuksia ja vaikuttavat myönteisesti tieliikenteen yleiseen ympäristöjalanjälkeen, sillä tyhjänäajojen määrä vähenee tuntuvasti.

23. epäilee kuitenkin, että ehdotetut lähettämissäännöt kasvattavat hallinnollisia kustannuksia sekä yrityksissä että jäsenvaltioiden hallinnossa: koska on täysin mahdollista, että kuljettajat ylittävät sallitun rajan, byrokraattisia menettelyjä tarvitaan varsin usein vastaanottavan maan työlaainsäädännön täytäntöönpanoa ja seurantaa varten.

24. odottaa, että vaikutus kohdistuu kuljetettavien tavaroiden hintoihin, sillä vaikka tyhjänäajojen väheneminen alentaa kustannuksia, sääntöjen noudattamisesta aiheutuvien hallinnollisten kustannusten kasvulla on päinvastainen vaikutus ja osa lopullisista kustannuksista saatetaan säilyttää kuluttajien kannettavaksi.

25. toteaa, että raskaiden tavarankuljetusajoneuvojen liikenteeseen sovelletaan hyvin monenlaisia sääntöjä eri jäsenvaltioissa: näitä ovat muun muassa lait moottoriteiden käytöstä viikonloppuisin. Komitea kehottaa antamaan yhteiset suuntaviivat aiheesta läheisessä yhteistyössä paikallisviranomaisten kanssa.

26. toteaa, että ehdotetut säännöt vaikeuttavat suuresti työvoimakustannusten arvioimista etukäteen, ja tämä vaikuttaa kuljetuksen luonteeseen esimerkiksi aikataulutuskriteerien kautta.

27. pitää todennäköisenä, että työvoimalainsäädännön noudattamisen tarkistaminen käytännössä tien päällä on erityisen ongelmallista. Kuljettajia uhkaa puolestaan riski tehdä virheitä ja saada seuraamuksia. Komitea pitääkin tärkeänä, että annetaan varoituksia ennen varsinaisten seuraamusten määräämistä.

28. ehdottaa menettelyn yksinkertaistamiseksi, että harkitaan yhtenä mahdollisena ratkaisuna kuljettajalle maksettavaa painotettua päivärahaa, joka perustuu kuljetustehtävän tarjoajavaltioon yhdistettynä valtioon, jossa kuljetusyrityksen päätoimipaikka sijaitsee. Päivärahan laskemiseen voitaisiin käyttää toimivaksi osoittautunutta asukaskohtaiseen BKT:hen perustuvaa jäsenvaltioluokittelua samalla tavalla kuin koheesiopolitiikan täytäntöönpanossa.

29. on tyytyväinen siihen, että komissio tukee sähköisiä kirjaamis- ja sääntöjen noudattamistoimenpiteitä koko kuljetusketjussa (esim. älykkäät ajopiirturit ja sähköiset rahtikirjat (e-CMR)) sekä asiakirjojen ja menettelyjen standardointia, jotta voidaan parantaa lainsäädännön soveltamisen seurantaa ja samalla jossain määrin hillitä hallinnollisia kustannuksia.

30. suhtautuu myönteisesti kuljetusalalle pääsyn edellytyksien selventämiseen ja toimenpiteisiin, joilla torjutaan postilaatikkoyhtiöiden perustamista. Olisi harkittava toimenpiteitä, joilla todistetaan yrityksen varsinaisen taloudellisen toiminnan harjoittamispaikka.

31. toteaa, että ehdotuksen mukainen uudistettu kevyisiin hyötyajoneuvoihin (alle 3,5 tonnia) sovellettava lainsäädäntö on askel oikeaan suuntaan, sillä se estää kiertämästä sosiaalisia oikeuksia ja työntekijöiden oikeuksia käytettäessä kyseisiä ajoneuvoja.

32. ehdottaa, että otetaan käyttöön mahdollisimman yhtenevät säännöt tälle ajoneuvoluokalle, jolloin kavennetaan jäsenvaltioiden joustonvaraa mutta myönnetään myös, että kevyisiin hyötyajoneuvoihin olisi sovellettava yksinkertaisempaa kehystä.

33. katsoo, että komission pyrkimys määrittää rikkomustyyppejä ja niiden vakavuusluokkia on oikeansuuntainen, sillä se tarjoaa vertailukohdan kansallisille viranomaisille ja alan toimijoille ja auttaa lähentämään tapoja puuttua rikkomuksiin.

34. toteaa, että ehdotettu tarkastusten kohdentaminen enemmän rikkomuksiin tekeviin yrityksiin auttaa vähentämään hallinnollista rasitetta ja puuttumaan rikkomuksiin tehokkaasti. Komitea vaatii ottamaan käyttöön yhteiset valvontamenettelyt EU:n tasolla. Lisäksi komitea suhtautuu myönteisesti ehdotukseen, jonka mukaan työntekijöiden lähettämistä koskevan direktiivin rikkomukset otetaan huomioon arvioitaessa liikenteestä vastaavan henkilön tai kuljetusyrityksen hyvää mainetta. Maantieliikenteen harjoittajien hyvän maineen menettämiseen johtavien rikkomusten luettelossa (asetus 1071/2009) olisi mainittava myös laitton kabotaasi.

35. varoittaa kabotaasiriskin toistumisesta sellaisten maiden rajoilla, joiden palkkakustannukset ovat erilaiset.

36. pitää valitettavana uutta viivästystä maantiekuljetusyritysten eurooppalaisen rekisterin (ERRU) täysimittaisessa käyttöönotossa ja kehottaa jäsenvaltioita hoitamaan täyttämättä olevat velvoitteensa mahdollisimman pian. Samalla komitea kehottaa komissiota tutkimaan käytössä olevien tietokantojen kuten TACHOnetin, ERRUn ja ajoneuvojen katsastustietokantojen yhdistämisen toteutettavuutta.

Ehdotus direktiiviksi ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käyttämisestä maanteiden tavaraliikenteessä annetun direktiivin 2006/1/EY muuttamisesta (COM(2017) 282 final)

37. suhtautuu myönteisesti ehdotukseen vapauttaa kokonaan ilman kuljettajaa vuokrattujen ajoneuvojen käyttö tavaroiden kuljettamiseen omaan lukuun kaikkialla EU:ssa riippumatta vuokrauspaikasta, sillä se olisi huomattava markkinavapautus ja toimenpide, jonka komitea uskoo johtavan uusien työpaikkojen luomiseen ja auttavan parantamaan ympäristön tilaa.

38. suhtautuu myönteisesti myös toisesta jäsenvaltiosta kaupalliseen tarkoitukseen ilman kuljettajaa vuokrattavan ajoneuvon vuokraustoiminnan osittaiseen vapauttamiseen, sillä tämä tarjoaa mahdollisen ratkaisun nykytilanteeseen, jossa liikenteenharjoittamiseen sovellettavat edellytykset vaihtelevat eri EU-maissa.

Yhteenveto

39. katsoo, että kansainvälisen tieliikenteen sisämarkkinoiden toteuttaminen edellyttää samanaikaisesti muun muassa ympäristövaatimusten noudattamista, taloudellista lähentymistä, yksittäisten jäsenvaltioiden lainsäädännön huomioon ottamista ja terveen kilpailun luomista.

40. kehottaa liikennealan tulevat digitaalisen ja teknologisen kehityksen näkymät huomioon ottaen tukemaan aktiivisesti työvoiman täydennyskoulutusta esimerkiksi hyväksymällä se koheesiopoliittisen rahoituksen kohteeksi.

41. suhtautuu myönteisesti komission pyrkimykseen asettaa yhdenmukaiset säännöt jäsenvaltioiden toteuttaman tarkastus- ja valvontatoiminnan säännölliselle raportoinnille ja kehottaa komissiota tehostamaan tarkastuksiaan ja erityisesti niitä, jotka liittyvät monikansalliseen hallinnolliseen yhteistyöhön ja voimassa olevan lainsäädännön tulkintaan ja asianmukaiseen ja syrjimättömään täytäntöönpanoon.

42. kehottaa jäsenvaltioita panemaan ehdotettu lainsäädäntö täytäntöön systemaattisesti ja poikkeuksetta, tehostamaan tarkastuksia ja myös EU:n ulkopuolisten maiden ajoneuvoihin kohdistuvia tarkastuksia ja määrittämään tarkoituksenmukaisia seuraamuksia sääntöjen tosiasiallisen yhdenmukaisuuden edistämiseksi. Tämä syventäisi sisämarkkinoita ja edistäisi työllisyyttä, kasvua, kehitystä ja investointeja ja sitä kautta parantaisi EU:n ja sen alueiden kilpailukykyä.

43. odottaa liikennepalvelujen tason paranemista yleisesti, sillä se edistäisi alueellista yhteenkuuluvuutta ja parantaisi kansalaisten elämänlaatua.

Bryssel 1. helmikuuta 2018.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

Euroopan alueiden komitean lausunto aiheesta ”Eurooppa liikkeellä: saumattomien liikkuvuusratkaisujen edistäminen”

(2018/C 176/14)

Esittelijä: Ivan Žagar (SI, EPP), Slovenska Bistrice pormestari**Viiteasiakirjat:** Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Eurooppa liikkeellä – Puhdas, kilpailukykyinen ja verkotettu liikenne ja liikkuvuus kaikille sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla

COM(2017) 283 final

Komission yksiköiden valmisteluasiakirja – Liite asiakirjaan ”Komission tiedonanto Euroopan parlamentille, neuvostolle, Euroopan talous- ja sosiaalikomitealle ja alueiden komitealle – Eurooppa liikkeellä – Puhdas, kilpailukykyinen ja verkotettu liikenne ja liikkuvuus kaikille sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla”

SWD(2017) 177 final

Komission yksiköiden valmisteluasiakirja – Towards clean, competitive and connected mobility: the contribution of Transport Research and Innovation to the Mobility package

SWD(2017) 223 final

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi verojen ja maksujen kantamisesta raskailta tavaraliikenteen ajoneuvoilta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä annetun direktiivin 1999/62/EY muuttamisesta

COM(2017) 275 final

Ehdotus – Neuvoston direktiivi verojen ja maksujen kantamisesta raskailta tavaraliikenteen ajoneuvoilta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä annetun direktiivin 1999/62/EY muuttamisesta tiettyjen ajoneuvoveroa koskevien säännösten osalta

COM(2017) 276 final

Ehdotus – Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi sähköisten tiemaksujärjestelmien yhteentoimivuudesta ja tiemaksujen laiminlyöntiä koskevien tietojen rajatylittävän vaihtamisen helpottamisesta unionissa (uudelleenlaadittu)

COM(2017) 280 final

I. MUUTOSEHDOTUKSET

Muutosehdotus 1

COM(2017) 275 final/1

1 artikla

3 kohta

Muutetaan seuraavasti:

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
1. Jäsenvaltiot voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön tietulleja ja käyttäjämaksuja Euroopan laajuisessa tieverkossa tai sen tietyissä osissa ja lisäksi kaikissa muissa moottoritieverkkonsa osissa, jotka eivät kuulu Euroopan laajuisen tieverkkoon, tämän artiklan 3–9 kohdassa ja 7 a–7 k artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 9 artiklan 1 a kohdan soveltamista. 2. Tämän artiklan 1 kohta ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen soveltaa Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta noudattaen tietulleja ja käyttäjämaksuja muilla teillä, edellyttäen ettei tietullien ja käyttäjämaksujen veloittamisella tällaisilla muilla teillä syrjitä kansainvälistä liikennettä ja ettei se johda kilpailun vääristymiseen liikenteenharjoittajien välillä. Muilla kuin Euroopan laajuisen liikenneverkkoon kuuluvilla teillä ja muilla teillä kuin moottoriteillä sovellettavien tietullien ja käyttäjämaksujen on täytettävä tämän artiklan 3 ja 4 kohdassa, 7 a artiklassa ja 7 j artiklan 1, 2 ja 4 kohdassa säädetyt vaatimukset.	1. Jäsenvaltiot ja toimivaltaiset paikalliset ja alueelliset viranomaiset voivat pitää voimassa tai ottaa käyttöön tietulleja ja käyttäjämaksuja Euroopan laajuisessa tieverkossa tai sen tietyissä osissa ja lisäksi kaikissa muissa moottoritieverkkonsa osissa, jotka eivät kuulu Euroopan laajuisen tieverkkoon, tämän artiklan 3–9 kohdassa ja 7 a–7 k artiklassa säädettyjen edellytysten mukaisesti, sanotun kuitenkaan rajoittamatta 9 artiklan 1 a kohdan soveltamista. 2. Tämän artiklan 1 kohta ei vaikuta jäsenvaltioiden ja toimivaltaisten paikallisten ja alueellisten viranomaisten oikeuteen soveltaa Euroopan unionin toiminnasta tehtyä sopimusta noudattaen tietulleja ja käyttäjämaksuja muilla teillä, edellyttäen ettei tietullien ja käyttäjämaksujen veloittamisella tällaisilla muilla teillä syrjitä kansainvälistä liikennettä ja ettei se johda kilpailun vääristymiseen liikenteenharjoittajien välillä. Muilla kuin Euroopan laajuisen liikenneverkkoon kuuluvilla teillä ja muilla teillä kuin moottoriteillä sovellettavien tietullien ja käyttäjämaksujen on täytettävä tämän artiklan 3 ja 4 kohdassa, 7 a artiklassa ja 7 j artiklan 1, 2 ja 4 kohdassa säädetyt vaatimukset.

Perustelu

Olemassa olevat ja tulevat tiemaksut ovat enimmäkseen paikallis- ja alueviranomaisten keräämiä, ja maksujen tasoa ja yksityiskohtia koskevan päätöksenteon tulisi säilyä niillä. Tämä pätee erityisesti, kun liikennettä siirretään keinotekoisesti toissijaiselle tieverkolle pääteillä kerättävien maksujen takia.

Muutosehdotus 2

COM(2017) 275 final/1

1 artikla

14 kohta

b alakohta

Muutetaan seuraavasti:

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
”3. Ruuhkamaksujen tuottamat tulot tai näitä tuloja vastaava määrä on käytettävä ruuhkaongelman ratkaisemiseen, erityisesti seuraavilla tavoilla:	”3. Ruuhkamaksujen tuottamat tulot tai näitä tuloja vastaava määrä on käytettävä ruuhkaongelman ratkaisemiseen, erityisesti seuraavilla tavoilla:

Komission ehdotus	AK:n muutosehdotus
a) tuetaan joukkoliikenneinfrastruktuuria ja -palveluja; b) poistetaan Euroopan laajuisen liikenneverkon pullonkauloja; c) kehitetään liikenteen käyttäjille vaihtoehtoisia infrastruktuuria.”	a) tuetaan joukkoliikenneinfrastruktuuria ja -palveluja; b) poistetaan Euroopan laajuisen liikenneverkon pullonkauloja; c) kehitetään liikenteen käyttäjille vaihtoehtoisia infrastruktuuria; d) tuetaan paikallisten ja alueellisten liikennejärjestelmien kehittämistä. <i>Jäsenvaltioiden katsotaan soveltavan tätä säännöstä, jos ne toteuttavat tukipolitiikkaa, jolla varmistetaan, että vähintään 15 prosenttia ruuhkamaksujen tuottamista tuloista käytetään paikallisen ja alueellisen liikenneverkon kehittämisen rahoittamiseen. Tavoitteena on puuttua ruuhkien syihin ja vähentää niitä.”</i>

Perustelu

Euroopan alueiden komitea katsoo, että direktiivin tekstin tulisi olla selkeämpi niin, että siinä veloitetaan maksuja perivät organisaatiot myös kanavoimaan osan tuloista syrjäisille alueille ja alueille, jotka sijaitsevat etäällä eurooppalaisesta verkosta.

II. POLIITTISET SUOSITUKSET

EUROOPAN ALUEIDEN KOMITEA

Keskeiset viestit

1. korostaa tehokkaan, kestävyysmallin mukaisen liikennejärjestelmän merkitystä kaupunkien ja alueiden taloudellisen kilpailukyvyyn kannalta ja sen merkitystä Euroopan unionin sosiaalisen, taloudellisen ja alueellisen yhteenkuuluvuuden vahvistamiseksi. Paikallis- ja alueviranomaiset vastaavat alueiden ja kaupunkien liikennepolitiikan muotoilusta ja täytäntöönpanosta sekä julkisen matkustajaliikenteen turvaamisesta alueellaan. Päätöksenteko paikallistasolla on kuitenkin tiiviisti sidoksissa kansallisissa ja eurooppalaisissa politiikoissa asetettuihin puitteisiin.

2. on tietoinen siitä, että liikenteen ulkoisilla kustannuksilla, kuten ruuhkilla, ilmansaasteilla ja melusaasteilla, on vakavia vaikutuksia ympäristöön ja terveyteen sekä koko talouteen. Nykyisin kustannuksia aiheuttavat tahot maksavat niistä vain vähäisen osan, ja vastaavasti yhteiskunnan maksettavaksi jää jäljelle jäävä osa. Liikenne aiheuttaa lähes viidenneksen kaikista kasvihuonekaasupäästöistä Euroopassa. Tarvitaan kiireellisesti toimenpiteitä liikenteen hiilidioksidipäästöjen vähentämiseksi.

3. toteaa, että infrastruktuuria kehittämällä voidaan parantaa alueellista yhteenkuuluvuutta ja että infrastruktuurin ylläpito on nykyisin monilla alueilla niin alhaisella tasolla, että alueellinen ja sosiaalinen yhteenkuuluvuus ovat vaarassa heiketä. Alueilla, joilla tiemaksuja kerätään, näin saadut varat on investoitava uudelleen paikalliseen ja alueelliseen infrastruktuuriin ennen kaikkea sillä tavoin, että supistetaan eroja alueiden yhteyksissä Euroopan liikenneverkkoon määrällisesti ja laadullisesti. Komitea kehottaa, että aina kun tehdään uudelleeninvestointeja liikennejärjestelmiin, on varmistettava tällaisten järjestelmien kestävyys yhtenä päätavoitteista.

4. korostaa, että tiemaksujen on perustuttava ensisijaisesti kuljettuun matkaan ja niiden tulisi kannustaa infrastruktuurin käyttöön ruuhka-aikojen ulkopuolella. Huomioon voidaan ottaa myös muita kriteereitä, kuten liikennemäärä, etäisyys liiketoimintakeskuksista ja taloudellisten valtakeskusten välinen etäisyys. Korkeat tai korotetut kustannukset eurooppalaiseen verkkoon pääsemiseksi syrjivät syrjäseutualueita ja etäisiä alueita ja heikentävät edelleen alueellista ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta.

5. suhtautuu myönteisesti asiakirjaan ”Puhdas, kilpailukykyinen ja verkotettu liikenne ja liikkuvuus kaikille sosiaalisesti oikeudenmukaisella tavalla”, jossa todetaan, että toimintatason (valtakunnallinen, alueellinen ja paikallinen) ja eri toimintapolitiikkojen suhteen tarvitaan vielä kattavampi lähestymistapa. Komitea on samaa mieltä näkemyksestä, jonka mukaan asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan entistä kohdennetumpia sääntöjä ja standardeja sekä lukuisia tukitoimenpiteitä.

6. korostaa entistä verkotetumman ja automatisoidun liikkuvuuden tarvetta sekä sitä, että on pysyttävä sellaisten nykyisten suuntausten tasalla, joita ovat esimerkiksi sähköinen liikkuvuus sekä keskenään ja ympäristön kanssa viestivät ajoneuvot (V2X-teknologia).

7. uskoo vahvasti, että liikenteen digitalisoinnilla, esimerkiksi käyttäjien informaatiojärjestelmien avulla, voidaan optimoida liikennevirtoja ja liikenneinfrastruktuurin käyttöä. Komitea kannustaakin kaikkia jäsenvaltioita ja alueita kehittämään ja toteuttamaan suunnitelmia liikennejärjestelmien yhteentoimivaa digitalisointia varten.

Suuntaus kohti liikenteen hiilidioksidipäästöjen vähentämistä

8. muistuttaa jälleen tarpeesta **vähentää liikenteen hiilidioksidipäästöjä**. Liikenne on nykyisin ainoa ala, jolla hiilidioksidipäästöt ovat edelleen vuoden 1990 tason yläpuolella ja monissa jäsenvaltioissa ne ovat edelleen kasvussa. Toimintapoliittinen asiakirja ”Eurooppa liikkeellä” ja ehdotettu lainsäädäntö infrastruktuurin käytöstä perittävistä maksuista ovat kaksi ensimmäistä askelta kohti vähähiilistä liikennejärjestelmää. Tiemaksuilla keinona ehkäistä irrationaalista tiekuljetusten käyttöä on epäilemättä keskeinen asema hiilidioksidipäästöjen vähentämisessä.

9. kiinnittää huomiota ympäristöystävälliseen liikkuvuuteen liittyviin haasteisiin ja mahdollisuuksiin. Panttaessa täytäntöön ympäristöystävälliseen liikenteeseen liittyvät rajoittavat toimenpiteet on otettava huomioon liikennealan taloudellinen merkitys. Kun otetaan huomioon, että liikenne on yksi suurimmista aloista työpaikkojen ja taloudellisen toiminnan kannalta, liikenteen hiilidioksidipäästöjen vähentäminen johtaa tiettyihin ongelmiin. Ympäristöä säästävän ja vähähiilisen liikenteen avulla voitaisiin kuitenkin luoda uusia ja innovatiivisia taloudellisen toiminnan aloja, ja Euroopalla voisi olla tässä johtava rooli. Komitea kehottaa komissiota tukemaan asteittaista siirtymistä ympäristöystävälliseen liikkuvuuteen kielteisten vaikutusten lieventämiseksi.

10. suhtautuu myönteisesti raskaiden tavarankuljetusajoneuvojen verotukseen tehtyihin muutoksiin, kuten esitetään ehdotuksessa direktiiviksi verojen ja maksujen kantamisesta raskailta tavaraliikenteen ajoneuvoilta tiettyjen infrastruktuurien käytöstä annetun direktiivin 1999/62/EY muuttamisesta tiettyjen ajoneuvoveroa koskevien säännösten osalta, sillä ne eivät estä jäsenvaltioita halutessaan säilyttämästä tai jopa korottamasta raskaiden tavarankuljetusajoneuvojen veroja.

11. toteaa, että kun jäsenvaltiot ja alueet panevat täytäntöön tiemaksuja koskevaan periaatteeseen (käyttäjä maksaa, saastuttaja maksaa) tehdyt muutokset, ne johtavat väistämättä siihen, että yhä useammilla ajoneuvoilla siirrytään käyttämään paikallista tieverkkoa, millä on haitallisia vaikutuksia turvallisuuteen, ympäristöön ja paikallisen tieverkon ylläpitokustannuksiin. Samaan aikaan moottoriteiden infrastruktuurikapasiteettia on käytettäväksi. Vaikutus on varmasti ilmeisempi EU:n alueilla, missä ajan arvo on alhainen, kuten yksittäisillä alueilla toteutettujen analyysien tulokset vahvistavat. Vinjettien asteittaisella käytöstä poistamisella on varmasti monia haitallisia seurauksia asianomaisilla alueilla.

Markkinoiden vääristymisen ja liikennealalla harjoitettavan syrjinnän ongelma

12. korostaa **ongelmaa, joka liittyy markkinoiden vääristymiseen**, jota aiheuttaa erityisesti **epäreilu kilpailu liikennemuotojen välillä**. Tämä on erityisen ilmeistä rautatie- ja maantieliikenteen välillä, mutta se myös epäsuorasti vähentää vesiliikenteen kilpailukykyä. Samalla kun rautatieliikenteen harjoittajat maksavat infrastruktuurin käytöstä koko verkossa ja liikenteen ulkoiset kustannukset on sisällytetty hintaan, ainoastaan maanteiden tavaraliikenne on nykyisin sisällytetty direktiivin soveltamisalaan, joka ei kata kaikkia liikenteen ulkoisia kustannuksia. Tämä synnyttää epäreilun edun liikennemuodoille, jotka ovat vähemmän ympäristöystävällisiä.

13. toteaa, että tienkäyttäjät ovat epätasa-arvoisessa asemassa ja että **periaate erityyppisten tieliikenteen ajoneuvojen välisestä syrjimättömyydestä** on pantava täytäntöön. Henkilöautoihin, pakettiautoihin ja linja-autoihin ei sovelleta saastuttaja maksaa -periaatetta, vaikka nämä ajoneuvot ovat ympäristön suuria saastuttajia (13,5 prosenttia kaikista EU:n kasvihuonekaasupäästöistä) ja vaurioittavat infrastruktuuria.

14. pitää myönteisenä siirtymistä tiemaksuihin, jotka perustuvat **kuljettuun matkaan**, sillä ne ovat oikeudenmukaisempia kuin teiden käytöstä määrättävät kiinteämääräiset maksut. Jos maksujen ja tietullien maksaminen perustuu koordinointiin, digitalisointiin ja yhteentoimivuuteen koko EU:n tasolla, sisämarkkinoille luotaisiin yhtäläiset toimintaolosuhteet ja varmistettaisiin **syrjimättömyys** eri jäsenvaltioiden **EU-kansalaisten ja liikenteenharjoittajien välillä**.

15. huomauttaa, että **tiemaksujen laskennassa** tulisi ottaa huomioon **alueiden väliset erot** suhteessa liikennemäärään sekä liiketoiminta- ja asutuskustusten väliseen etäisyyteen.

16. **peräänkuuluttaa oikeudenmukaisuutta tienkäyttömaksuissa** sekä maksujen nykyistä suurempaa yhdenmukaistamista suhteessa käytön kestoon. On varmistettava, että lyhytaikaista tai satunnaista käyttöä ja jatkuvaa tai pitkäaikaista käyttöä koskevat hinnat ovat asianmukaisessa suhteessa.

17. katsoo, että linja-autojen nykyistä johdonmukaisempi sisällyttäminen tiemaksujärjestelmän piiriin on edellytys saastuttaja maksaa -periaatteen soveltamiselle ja vähentäisi rautatieliikenteen – jonka on maksettava ratamaksuja – kilpailuhaittoja. Komitea toteaa kuitenkin, että alueilla, missä rautatieliikenne ei ole vakavasti otettava matkustusvaihtoehto, linja-autoliikennöitsijöille aiheutuva kustannusten nousu ei ole toivottava.

Alueellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden haasteet

18. katsoo, että **alueellisen ja sosiaalisen yhteenkuuluvuuden** näkökohdat on otettava huomioon. Tiemaksujärjestelmien käyttöönotto ei saa johtaa minkäänlaiseen syrjäytymiseen maantieteellisen sijainnin tai sosioekonomiseen tilanteen perusteella. Erityistä huomiota tulisi kiinnittää muita heikommassa asemassa oleviin yhteiskuntaryhmiin sekä alueisiin, joilla yksityisautoilulle ei ole mahdollisia vaihtoehtoja. Pienituloiset ryhmät eivät saa kärsiä tiemaksujen johdosta käyttäessään työmatkoihin henkilöautoa, jos se on niille ainoa toimiva vaihtoehto.

19. kehottaa soveltamaan yhteisvastuun periaatetta tiemaksuista saatavia tuloja suunnattaessa (tuloja tuottavilta alueilta kehityksessä jälkeen jääneille alueille) ja investoimaan ne takaisin paikalliseen tieinfrastruktuuriin sekä ristiinrahoittamaan ympäristöä vähemmän kuormittavia liikennemuotoja.

20. tähdentää, että kaupunkien ja alueiden on **otettava käyttöön tiemaksut** ja nähtävä ne keinona saavuttaa kehitystavoitteensa. Tiemaksuista saatavien tulojen suuntaamisella on tässä ratkaiseva rooli. Valmius hyväksyä tieinfrastruktuuriin käyttömaksujen kantaminen riippuu siitä, saadaanko tulojen uudelleeninvestointia paikalliseen tieinfrastruktuuriin toivovien odotukset tasapainotettua pitkän aikavälin kestäviin vaihtoehtoihin liikennetarkoituksiin sijoittamisen yleistavoitteen kanssa.

21. toteaa, että **tieinfrastruktuurin laatu** on keskimäärin **heikkenemässä** ja että tuloja tuottavilla alueilla on tehtävä investointipäätöksiä. Tietyllä alueella kerätyt tiemaksut ja ulkoisiin kustannuksiin perustuvat maksut on lähtökohtaisesti investoitava uudelleen kyseisen alueen liikenneinfrastruktuuriin tiiviissä yhteistyössä toimivaltaisten paikallis- ja alueviranomaisten kanssa. Poikkeuksena voi olla tiettyjen tiemaksujen uudelleenjakaminen ruuhka-alueilta alueille, joilla liikennemäärät ovat pieniä.

22. pitää tervetulleena mahdollisuutta määrätä infrastruktuurimaksuja, jotka ovat suhteessa maanteiden laatuun (teknisessä mielessä ja kapasiteetin osalta), mikä on tehokas ja tarkoituksenmukainen toimenpide tieinfrastruktuurin kunnossapidon huonoon tilanteeseen vastaamiseksi.

23. painottaa, että on kiireellisesti **investoitava aiempaa ympäristöystävällisempiin liikennemuotoihin**. Sosiaalista ja alueellista yhteenkuuluvuutta ajatellen tiemaksutuloja voidaan investoida myös entistä ympäristöystävällisempiin liikennemuotoihin sekä julkisen liikenteen ulottamiseen alueille, joille kulkuyhteydet ovat huonot.

24. katsoo, että **investointeja harvaan asutuilla ja syrjäisillä alueilla** voi olla vaikea toteuttaa julkisen ja yksityisen sektorin kumppanuuden puitteissa. Mahdollisuus, että rakentaminen/ylläpito annetaan tehtäväksi yksityiselle yritykselle tiemaksujen keräämistä vastaan, ei ole houkutteleva alueille, joilla liikennettä ei ole riittävästi yksityisen toimiluvan haltijan kannalta. Siksi yksityisen ja julkisen sektorin kumppanuutta tiettyjen toimintojen osalta tulisi harkita mallina, joka on tarkoituksenmukainen tietyissä olosuhteissa tietyillä alueilla, mutta se ei saa estää julkisia investointeja harvaan asutuilla tai syrjäisillä alueilla.

25. **kiinnittää huomiota** jäsenvaltioiden ja alueiden välisiin erilaisiin odotuksiin ja standardeihin. Ulkoisista kustannuksista perittäviä maksuja koskevassa yhteisessä eurooppalaisessa järjestelmässä asetetaan kynnysarvoja ja vähimmäisvaatimuksia. Jäsenvaltioiden (tai alueiden) tulisi kuitenkin voida ylittää ne perustamalla **tavoitteiltaan kunnianhimoisempia järjestelmiä** silloin, kun tämä on perusteltua johtuen erityisistä olosuhteista, jotka aiheuttavat korkeita ulkoisia kustannuksia. Ongelmat asianomaisella alueella on ratkaistava korkeiden ulkoisten ympäristökustannusten avulla (esim. vuoristoalueilla).

Sähköisten tiemaksujärjestelmien rajatylittävä ja eurooppalainen yhteentoimivuus

26. yhtyy huomioihin, joiden mukaan sähköisistä tietulleista (EETS) annetusta direktiivistä (2004) ja täytäntöönpanoa koskevasta päätöksestä (2009) huolimatta rajatylittävää yhteentoimivuutta ei ole harvoja poikkeuksia lukuun ottamatta. Kustannukset ja haitat koituvat näin ollen käyttäjille ja tahoille, jotka huolehtivat näiden järjestelmien toimituksesta ja ylläpidosta. AK kannattaa tästä syystä suunniteltuja muutoksia askeleena kohti Euroopan laajuisen yhteentoimivan järjestelmän toteuttamista pitkällä aikavälillä.

27. korostaa, että on löydettävä yksinkertainen ja kohtuuhintainen ratkaisu. Voitaisiin määrätä siitä, että uudet autot on varustettava tällä ratkaisulla tai että muihin ajoneuvoihin on asennettava yksi yhteentoimiva laite. Yhtenäisellä Euroopan liikennealueella tienkäyttömaksujen perintään tarkoitettut elektroniikkalaitteet eivät saa aiheuttaa syrjintää kansallisen tai alueellisen alkuperän perusteella. On varmistettava tiemaksukeruujärjestelmien rajatylittävä ja yleiseurooppalainen yhteentoimivuus sekä niiden lyhyen ja pitkän aikavälin käytön kustannusten suhteellisuus. Komitea korostaa myös tarvetta standardoida tiemaksujärjestelmiä edelleen kehitettäessä sähkökäyttöisten ajoneuvojen latausta koskevia EU:n laajuisia standardeja.

28. painottaa **tietosuojan tarvetta**. On luotava vankka oikeudellinen kehys henkilötietojen suojaamiseksi samalla kun tiemaksupalvelutoiminnan harjoittajien saataville asetetaan vähimmäistiedot.

29. kannattaa toimia maksujen laiminlyöjien saattamiseksi tehokkaasti oikeuden eteen rajatylittävällä ja Euroopan laajuisella tasolla. Tältä osin tietosuojan periaatetta ei pidä käyttää perusteena olla ryhtymättä toimiin maksujen laiminlyöjiä vastaan.

Bryssel 1. helmikuuta 2018.

*Euroopan alueiden komitean
puheenjohtaja*

Karl-Heinz LAMBERTZ

ISSN 1977-1053 (sähköinen julkaisu)
ISSN 1725-2490 (painettu julkaisu)

Euroopan unionin julkaisutoimisto
2985 Luxembourg
LUXEMBURG

FI